



Éilimh Dhíobhála Pearsanta a Réiteach ar mhaithe le Gach Duine

Tuarascáil Bhliantúil 2023

Clár an Ábhair

Réamhfhocail an Chathaoirligh	2
Athbhreithniú an Phríomhfheidhmeannaigh	4
2023 i bhFigiúirí	6
1 Ár Seirbhísí a Fheabhsú agus a Éagsúlú	8
2 Éilimh agus dámhachtainí	16
Líon na nIarratas Éilimh	16
Catagóirí na nÉileamh	17
Toiliú le Measúnú	18
Líon na nDámhachtainí - Iomlán	20
Fachtóirí a raibh tionchar acu ar Luachanna Dámhachtana in 2023	23
Treochtaí i nDamáistí Ginearálta agus Speisialta	27
Rátaí Glactha	29
Amlíne chun Measúnú a dhéanamh	30
3 Éilimh a bhaineann le Timpistí Marfacha	31
4 Súil Níos Géire	34
Dlíteanas Mótair	34
Dlíteanas Fostóra	35
Dlíteanas Poiblí	36
5 An Custaiméir a chur i Lár ár Seirbhísí	37
6 Conas a Oibrímid	42
7 Rialachas agus Ráitis Airgeadais	49

Réamhfhocal an Chathaoirligh



Tá áthas orm Tuarascáil Bhliantúil 2023 an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a chur i láthair, mo thuarascáil dheireanach mar Chathaoirleach an Bhoird. Leagtar béim sa tuarascáil seo ar an dul chun cinn suntasach atá déanta in athchóiriú árachais le roinnt blianta anuas agus ar an ionchur tábhachtach atá déanta ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta leis an dul chun cinn seo. Ba bhliain bhunathraitheach í 2023 don eagraíocht go háirithe, agus an t-athrú is suntasaí ar ár seirbhísí ó bunaíodh muid le hathrú ar ár n-ainm ón mBord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta go dtí an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta agus ó tugadh isteach seirbhísí Idirghabhála.

Cuireann idirghabháil ar ár gcumas ár seirbhísí neamhsháraíochta a fheabhsú agus a leathnú ionas gur féidir linn níos mó a dhéanamh chun tacú le réiteach éileamh gan gá le dlíthíocht chostasach agus fhada. Tugann seoladh ár seirbhíse idirghabhála rogha eile do pháirtithe a n-éileamh a réiteach. Cuireann an chéad chéim loighciúil seo sa phróiseas béim ar chomhoibriú agus ar chomhréiteach, áit nach bhfuil aon rud le cailliúint, ach gnóthachain shubstaintiúla le déanamh, trí dhul i ngleic leis. Tá sé ina chomhartha freisin ar dhul chun cinn an phróisis díobhálacha pearsanta ar fad ar aon dul le treocheartaí domhanda. Tugadh idirghabháil isteach mar sheirbhís d'éilimh dlíteanais fostóra ag deireadh na bliana agus tá sí á rolladh amach go dtí na catagóirí eile éileamh i rith 2024. Léirítear an luach gur féidir leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ní hamháin páirtithe a thabhairt d'éileamh, ach do shealbhóirí polasaithe agus don tsochaí sa mhéid a shábháiltear trí chostais sheachanta ó dlíthíocht trínár gcuid oibre. In 2023, ghin obair an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta €75 milliún go díreach i gcostais dlíthíochta seachanta. Dá bhrí sin, más féidir linn níos mó éileamh a réiteach laistigh dár gcóras is buntáiste suntasach é seo do gach duine, agus tá an acmhainn ollmhór ann difríocht shistéamach a dhéanamh chun costais a éileamh in Éirinn agus córas cothrom cúitimh a chinntiú fós dóibh siúd atá buailte ag timpistí a tharla gan aon locht dá gcuid féin.

Bliain de leathnú straitéiseach suntasach a bhí in 2023 don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ní hamháin mar gheall ar idirghabháil a thabhairt isteach, ach is bliain í freisin inar tháinig Scéim Cúitimh an Gharda Síochána faoi shainchúram an Bhoird agus inar ghlac an Bord le feidhm nua Taighde. Tá na forbairtí seo tábhachtach agus taispeánann siad gur féidir leas a bhaint as luach agus saineolas na heagraíochta chun níos mó a sheachadadh. Ciallaíonn éilimh cúitimh an Gharda Síochána a bheith tagtha faoinár sainchúram nach gceanglaítear ar na cásanna seo dul chun na cúirte a thuilleadh, rud a chiallaíonn nach mbeidh ar Ghardaí a gortaíodh mar thoradh ar eachtra mhailíseach fanacht blianta a thuilleadh chun réiteach a fháil ar a n-éileamh agus laghdófar na costais a bhaineann leis na héilimh seo i bhfad mar ba chóir go mbeadh i bhfad níos lú costas dlíthíochta ann. Cé go bhféachann ár bhfeidhm taighde nua leis na sonraí an-luachmhara atá againn ar éilimh in Éirinn a úsáid chun níos mó trédhearcachta a thabhairt don tírdhreach díobhálacha pearsanta, a thacaíonn le hiomaíocht sa mhargadh agus le tionóiscí a chosc. Léiríonn na seirbhísí nua seo cur chuige nuálach maidir le réiteach díobhálacha pearsanta a sheachadann d'éilítitheoirí agus do fhreagróirí araon, agus a sholáthraíonn don tsochaí freisin. Tá an eagraíocht réidh le conairí chuig réiteach a leathnú cibé áit is féidir linn agus áit ar féidir lenár neamhchlaontacht, agus ár saineolas luach a chur leis.



Táimid ag pointe criticiúil inar seachadadh sraith athchóirithe. Ní mór dúinn a chinntiú go dtacaítear leis na treoirlíní trí gach cainéal socraithe, go gcuirtear struchtúir isteach chun le a thabhairt don idirghabháil a bheith ag obair agus go n-úsáidfear sonraí chun bonn eolais a chur faoi chinnteoireacht.



Troideadh go crua ar son na leasuithe seo, agus ní dheachaigh na buntáistí agus rathúlachtaí chuig pócaí an tomhaltóra Éireannaigh. Sa chomhthéacs sin, tá sé ríthábhachtach go dtabharfadh geallsealbhóirí a bhfuil an tionchar is díri acu ar thomhaltóirí, amhail an earnáil árachais, gealltanais iomlán go mbainfear cuspóirí an athchóirithe earnála seo amach go hiomlán.

Ag machnamh ar an gclár níos leithne um Athchóiriú Árachais, ba é 2023 an dara bliain iomlán den chur chun feidhme de na Treoirínte um Díobhálacha Pearsanta. Is léir go bhfuil athrú buan agus suntasach ann mar thoradh ar thabhairt isteach na dTreoirínte, agus laghdú 37% tagtha ar dhámhachtainí airmheánacha ó €18,459 roimh na Treoirínte go €11,650 in 2023. Tógann sé tamall an t-athrú suntasach sin a dhéanamh agus a chobhsú agus ceann de na forbairtí suntasacha eile in 2023 ba ea an méadú leanúnach ar ár rátaí glactha le haghaidh dámhachtainí cúitimh, agus tháinig ardú ar an ráta glactha don bhliain ó 44% in 2022 go 48% in 2023. Rinneadh dul chun cinn sa bhliain freisin ar roinnt dúshlán dlí a d'eascair as cur i bhfeidhm na dTreoirínte. Cuirtear fáilte roimh na breithiúnais seo mar go dtugann siad soiléireacht agus cinnteacht d'úsáid na dTreoirínte.

Agus mé ag críochnú mo chuid ama mar Chathaoirleach, theastaigh uaim deis a thapú chun machnamh a dhéanamh ar chuid de na príomhfhorbairtí a tháinig chun críche le linn mo chuid ama leis an mBord. Ó ceapadh mé, díriodh go mór ar cad is féidir linn a dhéanamh in Éirinn chun aghaidh a thabhairt ar chostas agus ar chobhsaíocht árachais lena chinntiú go bhfuilimid iomaíoch mar thír agus go bhfuil na seirbhísí go léir againn a theastaíonn uainn. Bhí idir gnólachtaí agus daoine aonair ag streachailt leis an gcostas agus uaireanta an infhaighteacht árachais. Díriodh cuid mhór den fhócas seo ar thimpeallacht na n-éileamh díobhálacha pearsanta a fheabhsú, le tuarascálacha agus aschuir shuntasacha i bhfoirm moltaí ón nGrúpa Oibre um Chostas Árachais a bunaíodh in 2016, agus an Coimisiún Díobhálacha Pearsanta a bunaíodh in 2017. Tá go leor de na moltaí ó na tuarascálacha seo curtha i bhfeidhm anois, tá na Treoirínte um Dhíobhálacha Pearsanta forbartha agus curtha i bhfeidhm, tá athchóiriú ar an reachtaíocht um Dhualgas Cúraim tugtha isteach, tá an Bunachar Sonraí Náisiúnta um Fhaisnéis faoi Éileamh bunaithe le tuairiscí rialta ó Bhanc Ceannais na hÉireann chun trédhearcacht agus sonraí a mhéadú sa réimse seo. I mbliana tá ár sainchúram leathnaithe agus forbartha againn freisin, i mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, mar chuid dár dtiomantas d'athchóiriú.

Agus na páirtithe leasmhara go léir páirteach agus ag obair le chéile chun na hathchóirithe seo a fhorbairt, tá sé de dhualgas orainn go léir, anois go bhfuil siad seachadta, ár ndícheall a dhéanamh chun iad a chur ag obair. Is ionann na hathruithe seo agus dul chun cinn suntasach, agus cé go mbeidh gá i gcónaí le níos mó athraithe agus éabhlóide, tá freagracht orainn go léir oibriú leis na hathchóirithe a tugadh isteach.

Táimid ag pointe criticiúil inar seachadadh sraith athchóirithe agus ní mór dúinn a chinntiú go dtacaítear leis na Treoirínte trí gach cainéal socraithe, go gcuirtear struchtúir isteach chun le a thabhairt don idirghabháil a bheith ag obair agus go n-úsáidfear sonraí chun bonn eolais a chur faoi chinnteoireacht. Thóg sé i bhfad leis an bpointe seo a bhaint amach agus ní bhainfear amach cuspóirí na comhsheasmhachta, na cinnteachta agus na trédhearcachta do dhámhachtainí mura roinnfidh na páirtithe leasmhara go léir laistigh den chóras iad.

Cé nach bhfuil aon réiteach draíochta ná socrú gasta ann, troideadh go crua ar son na leasuithe seo, agus ní dheachaigh na buntáistí agus rathúlachtaí chuig pócaí an tomhaltóra Éireannaigh. Sa chomhthéacs sin, tá sé ríthábhachtach go dtabharfadh geallsealbhóirí a bhfuil an tionchar is díri acu ar thomhaltóirí, amhail an earnáil árachais, gealltanais iomlán go mbainfear cuspóirí an athchóirithe earnála seo amach go hiomlán. Tá sé ríthábhachtach go gcuirfí an coigilteas a ghintear ó na hathchóirithe seo ar aghaidh chuig gach sealbhóir polasaí sa tír ionas gur féidir le daoine aonair, gnólachtaí beaga, grúpaí pobail, áiseanna cúraim leanaí agus fóillíochta agus gach earnáil amháin sa tír a bheith faoi bhláth.

Mar fhocal scoir, ba mhaith liom an deis seo a thapú chun buíochas a ghabháil leis an Aire Dara Calleary TD agus lena chomhghleacaithe sa Roinn Fiontar, Trádála, agus Fostaíochta as a dtacaíocht leanúnach. Is é a chur chuige a bheith ag obair linn mar chomhpháirtithe fhíora agus an reachtaíocht á seachadadh a chabhraigh leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta inár gcaibidil nua.

Is mian liom freisin moladh a thabhairt d'obair na foirne ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, faoi stiúir an Phríomhfheidhmeannaigh, Rosalind Carroll. Is iad an fórsa is bun leis na héachtaí ar fad sa tuarascáil seo agus rath an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta go dtí seo. Táim ag tnúth leis na forbairtí is cinnte a thiocfaidh sna blianta amach romhainn.

Mar fhocal scoir, is mian liom mo bhuíochas a chur in iúl do mo chomhbhaill ar an mBord, agus dóibh siúd go léir ar oibrigh mé leo le linn mo thréimhse, as a dtacaíocht, a dtiomantas agus a ngairmiúlacht.

Dermot Divilly
Cathaoirleach

Iúil 2024

Athbhreithniú an Phríomhfheidhmeannaigh



Ba bhliain ghnóthach tábhachtach eile í 2023 don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta le leathnú suntasach ar ár seirbhísí, lena n-áirítear soláthar Idirghabhála agus athbhrandáil agus athrú ainm chun an fhorbairt seo a léiriú. Rinneamar measúnú freisin ar éilimh ar luach € 170 milliún le linn na bliana a léiríonn scála agus tábhacht na seirbhíse a chuirimid ar fáil. In 2023 freisin, tháinig fás ar líon na bpáirtithe - bíodh siad ina n-éilitheoirí, ina ngnólachtaí nó ina n-árachóirí - agus tháinig méadú freisin ar líon na n-éileamh a bhí á réiteach arís, rud a chiallaíonn go raibh níos lú cásanna ag dul isteach sa chóras dlíthíochta.

In 2023 bhí 20 bliain ann ó tugadh isteach an reachtaíocht a bhunaigh ár n-eagraíocht agus níl ach fás tagtha ar ár dtiomantas chun seachadadh a dhéanamh d'éilitheoirí agus do fhreagróirí. Rinneadh 20,263 iarratas ar éileamh chuig an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2023, is méadú 10% é seo ar fhigiúirí 2022, agus tá sé ag teacht le méadú de réir a chéile ar éilimh a raibh súil againn leo a fheiceáil.

Tá dhá threocht ar leith ar fiú a thabhairt faoi deara sa chomhthéacs seo. Is é a an chéad cheann ná go raibh méadú ar éilimh in 2023, ba é méadú ar éilimh ar dhliteanas mótaí ba chúis leis seo go príomha - méadú 14%, cé go bhfaca muid cobhsaíocht choibhneasta in éilimh ar dhliteanas fostóirí agus ar dhliteanas poiblí araon - suas 1% agus 3% faoi seach. Is é an dara príomhphointe le tabhairt faoi deara ná go bhfuil an líon iomlán na éileamh 35% níos ísle ar fad ná mar a bhí in 2019. Tá timpeallacht na n-éileamh an-difriúil ná mar a bhí roimh an bpaindéim, agus cé go bhfuil roinnt fáis le feiceáil ar an líon éileamh anois, tá leibhéal an fháis fós sách íseal. Tá roinnt fianaise ann freisin a thugann le fios go bhfuil éilimh maidir le níos mó mionghortuithe le tréimhsí téarnaimh níos giorra ag laghdú mar chion dár n-éilimh ó tugadh isteach na Treoirínte um Díobhálacha Pearsanta.

Tá sé tábhachtach, dá bhrí sin, agus tú ag féachaint ar athruithe ar luachanna éilimh in Éirinn, ní hamháin díriú ar mheánluach dámhachtana ach ar an laghdú ar luachanna dámhachtana iomlána atá thart ar 38%, €105 milliún níos lú ná mar a bhí sé in 2019.

Chomh maith leis sin in 2023, d'ardaigh ár ráta glactha dár measúnuithe ar chúiteamh go 48%, an ráta is airde a bhí ann ó tugadh na Treoirínte isteach agus tá sé ag fás i gcónaí. In 2023 freisin, chonacthas an ráta toilithe is airde ó bunaíodh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2004. Léiríonn an ráta toilithe céatadán na bhfreagróirí, árachóirí de ghnáth, a aontaíonn go ndéanfaidh an Bord Éileamh a mheas. Ciallaíonn suntasacht an fháis inár rátaí glactha agus toilithe araon go bhfuil níos mó cásanna á réiteach anois leis an mBord agus nach bhfuil siad ag dul isteach sa chóras dlíthíochta, rud a d'fhéadfadh cur go mór leis an gcostas agus leis an am a bhaineann le réiteach éileamh.

In 2023, cuireadh tús leis an Acht um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta 2022 i dtrí chéim, rud a réitigh an bealach le haghaidh leathnuithe éagsúla laistigh dár seirbhís agus muid ag dul isteach sa chéad chéim eile den fhorbairt seo.



Tá sé tábhachtach agus tú ag féachaint ar athruithe ar luachanna éilimh in Éirinn ní hamháin díriú ar mheánluach dámhachtana ach ar an laghdú ar luachanna dámhachtana iomlána atá thart ar 38%, €105 milliún níos lú ná mar a bhí sé in 2019.



Ciallaíonn suntasacht an fháis inár rátaí glactha agus toilithe araon go bhfuil **níos mó cásanna á réiteach anois leis an mBord agus nach bhfuil siad ag dul isteach sa chóras dlíthíochta, rud a d'fhéadfadh cur go mór leis an gcostas agus leis an am a bhaineann le réiteach éileamh.**

Leathnú amháin den sórt sin ab ea tús sholáthar na seirbhíse idirghabhála mar chuid den phróiseas éileamh. Bhí an fhoireann idirghabhála ag obair go cruai le linn 2023 chun an tseirbhís seo a thabhairt chun críche, ag tosú le héilimh ar dhliteanas fostóra in 2023 agus le héilimh ar dhliteanas mótair agus dliteanas poiblí le leanúint in 2024. Leathnú eile den sórt sin a bhí i bhforbairt an aonaid Taighde agus Beartais agus foilsíodh ceithre thuarascáil i mbliana i réimsí amhail éilimh ar dhliteanas mótair agus rabhaidh drochaimsire, agus anailís ar éilimh agus dámhachtainí dliteanais fostóra.

Buaicphointe reachtaíochta eile in 2023 ba ea tús an Achta um an nGarda Síochána (Cúiteamh) 2022, rud a thug éilimh chúitimh an Gharda Síochána faoi shainchúram an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Is é is aidhm aige sin an fad ama a thógann sé ar bhaill den Gharda Síochána, nó ar a gcleithiúnaithe i gcás bás baill, a laghdú chun go ndéileálfar lena n-iaratas ar chúiteamh ó iaratas tosaigh go dámhachtain trí sholáthar a dhéanamh do theorainneacha ama soiléire i ndáil le gach céim den phróiseas.

In 2023, mar chuid de chéim a dó de thosach feidhme an Achta um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta 2022, thugamar faoi ár bpróiseas iarratais a fheabhsú chun eispéireas an chustaiméara a fheabhsú agus chun príomhfheabhsuithe struchtúracha a sholáthar i réimsí amhail bearta frithchalaoise a thabhairt isteach agus an cumas tuilleadh sonraí a chomhthiomsú agus é sin a ionchorprú inár dtaighde foriomlán.

Ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, táimid ag féachaint go leanúnach ar bhealaí chun ár n-oibríochtaí a fheabhsú chun freastal ar an mbealach is fearr dár gcustaiméirí. Gné lárnach amháin den ghealltanas seo is ea an infheistíocht shubstaintiúil i bhforbairt dhigiteach ár seirbhísí a léiríonn an infheistíocht bhonneagair is mó inár stair. Tá an píosa oibre leanúnach seo ag cur ar chumas na heagraíochta gach gné dár gcuid oibre a fheabhsú agus ar deireadh thiar freastal níos fearr ar éilitheoirí, ar fhreagróirí, agus ar phobal na hÉireann i gcoitinne.

Ar leithligh i mbliana thugamar faoi shuirbhé lenár gcustaiméirí freisin chun cloisteáil go díreach uathu maidir lena dtaithí ag plé leis an tseirbhís chun a n-eispéiris phearsanta a ionchorprú inár bpleananna le haghaidh seachadadh seirbhíse.

In 2023, lean an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ar aghaidh freisin le huirilísí éagsúla le haghaidh feachtais faisnéise poiblí maidir le héilimh ar dhíobhálacha pearsanta. Mar chomhlacht earnála poiblí, is príomhthosaíocht í faisnéis phoiblí agus cumhachtú poiblí trí fheasacht ar ár seirbhísí a ardú. I rith 2023, d'úsáid an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta bealaí cumarsáide éagsúla, lena n-áirítear úsáid na meán digiteach agus sóisialta, craoladh agus fógraíocht chlóite chun a chinntiú go bhféadfaí faisnéis a roinnt chomh forleathan agus is féidir leis an bpobal i gcoitinne.

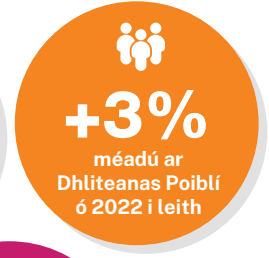
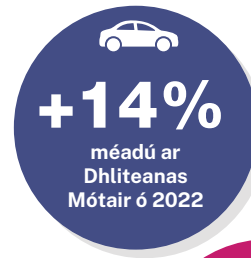
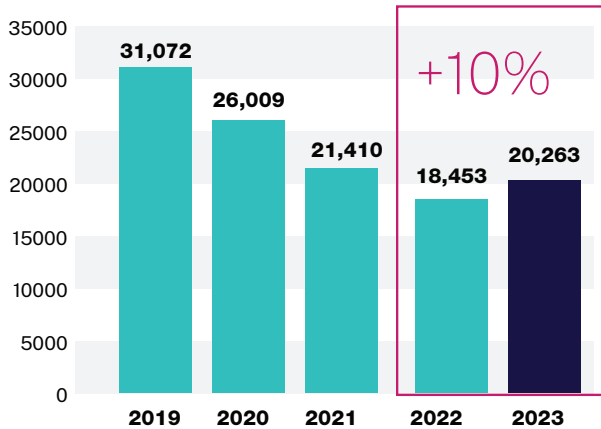
Mar fhocal scoir, ba mhaith liom mo bhuíochas ó chroí a ghabháil leis an bhfoireann ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta as a dtiomantas chun ár seirbhís phoiblí rithábhachtach a sholáthar. Ba mhaith liom aitheantas a thabhairt freisin do ról an Bhoird maidir lena dtreoir straitéiseach agus maoirseacht straitéiseach a sholáthar maidir lenár soláthar seirbhíse a fhorbairt i rith 2023 agus sa todhchaí. Go háirithe, ba mhaith liom buíochas a ghabháil lenár gCathaoirleach atá ag dul as oifig, Dermot Divilly a bheidh tar éis seirbhís 10 mbliana a sholáthar don eagraíocht ag deireadh a théarma, rud a chuireann go mór le seachadadh seirbhísí poiblí in Éirinn agus ceann a chuir go mór le hathchóiriú na timpeallachta éileamh in Éirinn agus a mhúnlaigh todhchaí ár n-eagraíochta.

Rosalind Carroll
Príomhfheidhmeannach

Iúil 2024

20,263

Éilimh a tíolacadh in 2023



Cé go raibh éilimh **10%**
níos airde in 2023, tá na
méideanna iomlána fós **35%**
níos ísle ná leibhéil 2019

Céad Éilimh ar
Scéim Chúitimh an
Garda Síochána
curtha isteach

215

Aibreán-Nollaig 2023

Seirbhísí
Idirghabhála Nua



Seolta i mí na
Nollag 2023

Feidhm Nua Taighde
& Beartais

4

Thuarascáil Taighde

9,144

Measúnuithe
cúitimh a rinneadh
in 2023


Dámhachtainí
Dliteanais
Mótair

6,230


Dámhachtainí
Dliteanais
Poiblí

1,629


Dámhachtainí
Dliteanais
Fostóra

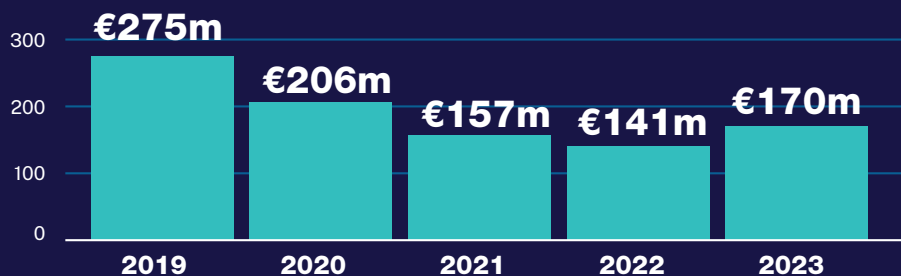
1,285

Luachanna Dámhachtana in 2023

	Meánluach Dámhachtana	% titim i luach ar 2020	Luach Dámhachtana Airmheánach	% titim i luach ar 2020
 Dliteanas Mótair	€16,180	-28%	€10,692	-41%
 Dliteanas Poiblí	€20,396	-22%	€12,414	-40%
 Dliteanas Fostóra	€27,610	-10%	€16,531	-29%
Dámhachtain fhoriomlán	€18,537	-23%	€11,650	-37%

Níos ísle ná dámhachtain 2020, arna mheasúnú faoin Leabhar Candaim

Luachanna Dámhachtana Iomlán



Bhí luach iomlán na ndámhachtainí in 2023 €105 milliún níos ísle ná an luach in 2019 (38% níos ísle)



Ciallaíonn rátaí méadaithe toilithe agus glactha gur choinnigh agus gur réitigh an Bord Réitigh Díobhálacha níos mó éileamh in 2023

€691k

An gradam is airde a bronnadh in 2023

Suas ó 655k in 2022

Ráta toilithe

% Freagróirí ag toiliú le measúnú

55%
2020

60%
2021

70%
2022

71%
2023

Ba in 2023 a bhí an ráta toilithe ab airde ó bunaíodh an Bord Réitigh Díobhálacha agus an ráta glactha is airde ó tugadh isteach na Treoirilnte

Rátaí Glactha

% na Measúnuithe ar ghlac an tÉilitheoir agus an Freagróir araon leo

51%
2020

44%
2021

44%
2022

48%
2023

€75m

Sábháilte i gcostais seachanta ag an mBord Réitigh Díobhálacha mar gheall ar éilimh nach ndeachaigh ar aghaidh chuig dlíthíocht in 2023

Rinneadh measúnú ar



46%

de na dámhachtainí a rinneadh laistigh de 9 mí

Éilimh ar Thimpistí Marfacha

2021

84

2022

96

2023

115

+37%



11.3
mí

Meán-amlíne chun éileamh a mheas in 2023

1

Ár Seirbhísí a Fheabhsú agus a Éagsúlú

Tá Reachtaíocht Nua mar bhonn agus mar thaca ag feabhsú agus éagsúlú ár seirbhísí

D'oibrigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta go dlúth leis an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta le roinnt blianta anuas ar bhearta a fhorbairt a chuirfeadh lenár seirbhísí agus é mar sprioc líon na n-éileamh díobhálacha pearsanta a shocraítear laistigh den Bhord a mhéadú agus an costas agus an tréimhse a bhaineann le dlíthíocht díobhálacha pearsanta a laghdú. Mar thoradh air sin soláthraíodh reachtaíocht nua, an tAcht fán mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta 2022, a achtaíodh ag deireadh 2022. Cuireadh tús leis an reachtaíocht thar 3 chéim i rith 2023 lena dtugtar isteach príomhathruithe ar an gcaoi a n-oibrímid agus ar na seirbhísí a chuirimid ar fáil. Tugann an reachtaíocht seo príomhdheiseanna don Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta tógáil ar bheagnach 20 bliain de shaineolas iontaofa sa mheasúnú ar éilimh ar dhíobhálacha pearsanta, lenár seirbhísí a leathnú agus níos mó éilimh a réiteach. Is é an t-athrú is suntasaí a d'eascair as an reachtaíocht seo, seirbhísí idirghabhála a thabhairt isteach a chuireann ar ár gcumas idirghabháil a thairiscint mar fhóram chun éilimh a réiteach agus a chuireann ar ár gcumas déileáil le raon i bhfad níos leithne saincheisteanna amhail dliteanas seachas an candam cúitimh amháin.

Thug an reachtaíocht athruithe tábhachtacha eile isteach freisin, áfach, lena n-áirítear feidhm taighde nua don Bhord ionas gur féidir linn trédhearcacht a thabhairt d'éilimh ar dhíobhálacha pearsanta agus trí sin a dhéanamh, tacú le hiomaíocht san earnáil árachais agus monatóireacht a dhéanamh ar thionchair na mbeart athchóirithe a chumasú chomh maith le sonraí a úsáid chun timpistí a laghdú agus a chosc. Thug an reachtaíocht roinnt beart frithchhalaoise isteach freisin, lena n-áirítear próiseas iarratais níos láidre a thabhairt isteach. Chomh maith leis an reachtaíocht thuas, tháinig an tAcht an Gharda Síochána (Cúiteamh), 2022 i bhfeidhm in 2023, rud a chuir ar chumas an Bhoird measúnú a dhéanamh den chéad uair ar na héilimh seo a bhí le héisteacht san Ard-Chúirt roimhe seo. Agus na athruithe sin tugtha le chéile, léirítear fiordhifriocht inláimhsithe do na seirbhísí atá á gcur ar fáil ag an mBord agus léiríonn siad go bhfuilimid ag bogadh i dtreo cur chuige atá ag éirí níos nuálaí i réiteach éileamh.

NA PRÍOMHATHRUITHE:

Cúirteanna chun costais a fhorchur mura sáraítear dámhachtain an Bhoird um Réiteach Díobhálacha

Taighde a dhéanamh agus a choimisiúnú & sonraí a bhailiú agus a fhoilsiú



Riachtanais nua iarratais

Bearta frith-chalaoise

Idirghabháil tugtha isteach mar sheirbhís nua



Athrú ainm An Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta

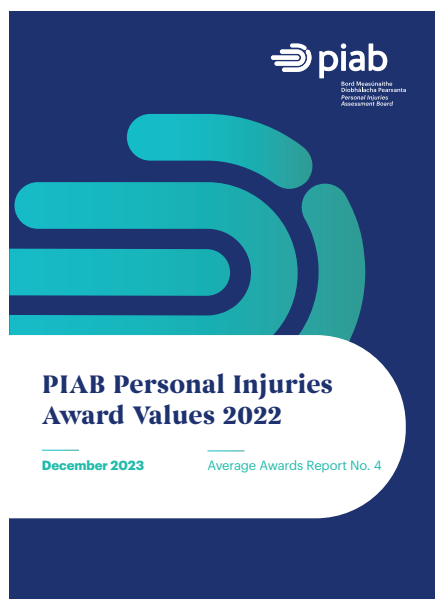


Úsáid Níos Fearr a Bhaint As ár Sonraí

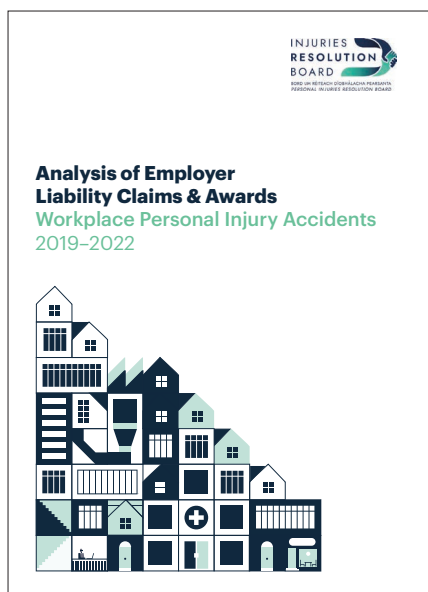
Is forbairt thábhachtach í an fheidhm taighde nua laistigh den Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta chun ár gcumas na sonraí saibhre luachmhara atá againn a úsáid a chur chun cinn. Samhlaítear go dtacóidh an fheidhm taighde seo le trédhearcacht níos fearr maidir le cúiteamh díobhála pearsanta, trí shonraí a fhoilsiú go tráthúil. Is léir go bhfuil luach nach beag ann do shochaí na hÉireann ar na sonraí a gabhadh le linn an phróisis um réiteach díobhála pearsanta agus chuir sonraí cinnteoireachta lárnacha ar fáil d'eintitis phoiblí agus don tionscal araon.

Trí shonraí agus taighde a fhoilsiú is féidir leis an mBord tacú le hiomaíocht san earnáil árachais, toisc go bhfuil sonraí ina gcuid thábhachtach den chinnteoireacht maidir le praghsáil ach tá sé tábhachtach freisin d'iontrálaithe nua ar an margadh. Tá sé tábhachtach freisin i dtéarmaí monatóireacht a dhéanamh ar thionchair fhéideartha a eascraíonn as an bPlean Gníomhaíochta um Athchóiriú Cúrsaí Árachais agus i dtéarmaí ár sonraí a úsáid le bonn eolais a chur ar fáil agus timpistí a chosc ó tharlú. Tá sé i gceist ag an mBord sonraí maidir le dámhachtainí agus treochtaí a fhoilsiú ar bhonn rialta.

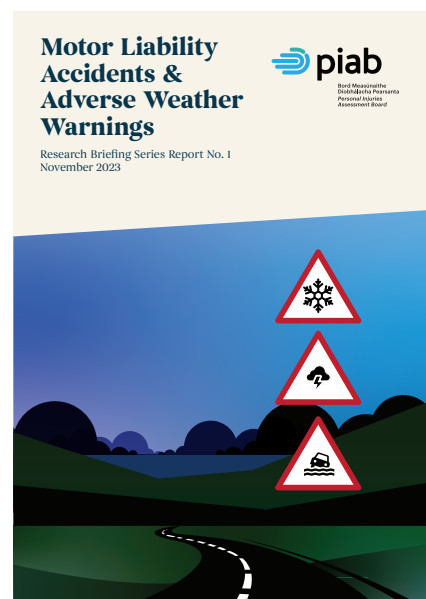
Le linn 2023 foilsíodh ceithre thuarascáil agus taispeántar iad seo thíos:



↑ Chlúdaigh Luachanna Dámhachtana Díobhálacha Pearsanta PIAB 1 Eanáir go 30 Meitheamh 2022, luachanna dámhachtana agus treochtaí díobhála ó Eanáir go deireadh mhí an Mheithimh 2022.



↑ Ba í Anailís ar Éilimh & Dámhachtainí Dlíteanais Fostóirí an tuarascáil dheireanach a foilsíodh in 2023 agus dhírigh sí ar thimpistí díobhála pearsanta san áit oibre ó 2019 go 2022.



↑ Ba é Timpistí Dlíteanais Mótair & Rabhaidh Adhaimsire an chéad tuarascáil sa tsraith faisnéisithe taighde. Scrúdaigh an tuarascáil timpistí tráchta ar bhóithre in 2019 agus déantar iniúchadh ar thionchar dálaí comhshaoil níos leithne cosúil le haimsir náisiúnta agus réigiúnach agus úsáid á baint as sonraí rochtana oscailte ó Met Éireann.



← Luachanna do Dhámhachtana Díobhálacha Pearsanta PIAB 2022. Ba é seo an dara tuarascáil Meán-dámhachtainí a foilsíodh in 2023 lena gcumhdaítear dámhachtainí agus treochtaí díobhála ó Eanáir go Nollaig 2022. Ba í an tuarascáil an chéad fhorléargas bliana iomlán ar mheán-dámhachtainí ó cuireadh na Treoirínte um Díobhálacha Pearsanta i bhfeidhm.



An Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta agus Seoladh na Seirbhíse Idirghabhála

Ó Chlé-Deis Hilary McGouran
Ceann Idirghabhála ag an mBord
um Réiteach Díobhálacha
Pearsanta, an tAire Dara
Calleary, T.D. Eileen Devereux
Príomhoifigeach Oibríochtaí
ag an mBord um Réiteach
Díobhálacha Pearsanta agus
Phríomhfheidhmeannach an
Bhoird um Réiteach Díobhálacha
Rosalind Carroll

Seirbhísí Idirghabhála Nua

Leathnú tábhachtach ar ár seirbhísí is ea idirghabháil a thabhairt isteach. Seoladh ár seirbhís idirghabhála go foirmiúil ar an 14 Nollaig 2023, ag tosú le héilimh dlíteanais fostóirí. Ligeann sé seo d'Éilitheoirí agus d'Fhreagróirí idirghabháil a roghnú mar mhodh chun éilimh a eascraíonn as timpistí san ionad oibre a réiteach.

Is é luach na ndámhachtainí d'éilimh dlíteanais fostóra le 4 bliana anuas ná €86 milliún agus tá acmhainn ollmhór ann na costais agus an t-am a laghdú agus réiteach níos tapúla a fháil ar na héilimh seo trí idirghabháil.

Ceadóidh idirghabháil tríd an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, den chéad uair, do pháirtithe in éileamh iniúchadh a dhéanamh ar raon níos leithne saincheisteanna amhail dlíteanas, cineál na ndíobhálacha a tharla, cóireálacha riachtanacha amach anseo agus mar sin de. Tá an fheidhm reatha um Measúnú ar Chúiteamh, bíodh is go bhfuil sí an-úsáideach i go leor cásanna, bunaithe ar pháipéar agus ní cheadaíonn sé go bpléifear saincheisteanna amhail dlíteanas, nádúr an ghortaithe a tharla, leigheas a mbeidh gá leis sa todhchaí. Mar thoradh air seo tá go leor cásanna ag dul isteach sa chóras dlíthíochta, ar féidir leo strus a chur leis agus costas os cionn € 17,000 i dtáillí dlí ar an meán do gach éileamh - ní bhaineann sé seo aon tairbhe leis an éilitheoir, leis an árachóir agus leis an tsochaí.

Bhí ráta 64% ag éilimh ar Dhlíteanas Fostóra in 2023 d'fhreagróirí a thoiligh le measúnú ar éileamh. Ciallaíonn sé seo go raibh 36% de na héilimh ag fágáil ár gcóras sula bhfuair muid deis riamh iad a réiteach nó a mheasúnú. Tá go leor de na cúiseanna ag páirtithe nach dtoilíonn nó ar mian leo úsáid a bhaint as ár bpróiseas nó go bhfuil siad ag iarraidh deis a phlé le páirtí neamhchlaonta na gnéithe d'éileamh. Roimh idirghabháil ní rabhamar in ann é seo a éascú agus ní rabhthas in ann iniúchadh a dhéanamh ar shaincheisteanna ar nós dlíteanas, nádúr na díobhála agus araile nó ní raibh sé de chumas agat ach labhairt faoin bhfadhb go díreach. Tugann idirghabháil deis nua don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta dúinn níos mó éileamh a choinneáil laistigh den chóras agus is féidir leis cosc a chur ar pháirtithe fanacht dhá bhliain eile don chúirt agus tugann sé deis don dá pháirtí ceisteanna a chur, a bhfuil á lorg acu a lua agus an t-éileamh a réiteach go bunúsach i dtréimhse ama réasúnta gearr.

Cuireadh idirghabháil i bhfeidhm maidir le héilimh dlíteanais phoiblí i mBealtaine 2024 agus déanfar í a rolladh amach d'éilimh mhótair faoi dheireadh 2024.

Bhí ráta 64% ag éilimh ar Dhlíteanas Fostóra in 2023 d'fhreagróirí a thoiligh le measúnú ar éileamh, ciallaíonn sé seo go raibh 36% de na héilimh ag fágáil ár gcóras sula bhfuair muid deis iad a réiteach nó a mheasúnú riamh. Tá go leor de na cúiseanna ag páirtithe nach dtoilíonn nó ar mian leo úsáid a bhaint as ár bpróiseas nó go bhfuil siad siad ag iarraidh deis na gnéithe d'éileamh a phlé le páirtí neamhchlaonta.

Idirghabháil

Conas a oibríonn sé?



In idirghabháil, is féidir leo siúd atá páirteach labhairt faoi shaincheistanna tábhachtacha agus iad a fhiosrú. Is seirbhís dheonach agus rúnda í.

D'fhéadfadh luach an éilimh, méid na díobhála, dliteanas, faillí, nó riachtanais chóireála amach anseo a bheith san áireamh sna saincheistanna tábhachtacha seo. Nuair a roghnaíonn páirtithe idirghabháil, oibreoidh duine d'idirghabhálaithe a bhfuil taithí agus neamhchlaonta ag an mBord um Réiteach Díobhálacha leis an éilitheoir agus leis an bhfreagróir d'fhonn toradh a comhaontaíodh go frithpháirteach a éascú.



De ghnáth, déanfar idirghabháil ar an teileafón, agus socróidh an fhoireann idirghabhála coinne roimh ré ag an mBord Réitigh Gortuithe.

Ní gá duit labhairt go díreach leis an bpáirtí eile. Ina áit sin, éistfidh an t-idirghabhálaí, trí shraith glaonna ar leith, leis an dá pháirtí chun tuiscint iomlán a fháil ar an gceist/na ceisteanna.



Nuair a thagtar ar chomhaontú, dréachtóidh an t-idirghabhálaí comhaontú agus seolfaidh sé chuig na páirtithe é lena shíniú.

Tá tréimhse fuaraithe deich lá ansin, agus ina dhiaidh sin bíonn an comhaontú ceangailteach ó thaobh dlí de.



Cén fáth a roghnaíonn tú idirghabháil?

I measc na mbuntáistí a bhaineann le hidirghabháil chun éilimh dhíobhála pearsanta a réiteach, d'fhéadfadh na nithe seo a leanas a bheith san áireamh:

- ✓ **Tapa** - tá réiteach de ghnáth i níos lú ná 3 mhí
- ✓ Is féidir leat **labhairt** faoi na saincheistanna
- ✓ **Faoi Rún**
- ✓ **Deonach** - aontaíonn gach duine lena mbaineann idirghabháil a dhéanamh
- ✓ **Ní dhéanann sé difear do chearta dlíthiúla** mura dtagtar ar chomhaontú
- ✓ **Neamhspleách** agus **neamhchlaonta**
- ✓ **Rialaíonn** na páirtithe cibé an bhfuil comhaontú ann nó nach bhfuil, ach ní gá dóibh labhairt go díreach lena chéile agus ar an gcaoi sin strus a laghdú
- ✓ Tá comhaontuithe **ceangailteach ó thaobh dlí de**

Is féidir le saincheistanna atá le hidirghabháil raon níos leithne saincheistanna a chlúdach ná ár seirbhís mheasúnaithe.

Éiríonn PIAB isteach sa Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta

Faoi dheireadh na bliana bhí ainm agus branda nua an eagraíocht, d'éirigh An Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta isteach sa Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Léirigh an t-athrú seo leathnú ár sainchúraim agus ár seirbhísí – lena n-áirítear tabhairt isteach na hidirghabhála - le fócas na heagraíochta ar éilimh a réiteach.



Ó bunaíodh muid in 2004 go dtí deireadh 2023, tá os cionn 180,000 éileamh measúnaithe ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, le luach iomlán na ndámhachtainí ghlactha os cionn €2.2 billiún le linn na tréimhse seo. In 2023 amháin, tá coigilteas os cionn €75 milliún seachadta ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta i gcostais sheachanta mar gheall ar éilimh a bheith réitithe trínár samhail ísealchostais, neamhsháraíochta seachas dul ar aghaidh chuig dlíthíocht. Ligeann ár seirbhís measúnaithe d'Éilitheoirí cúiteamh a fháil níos luaithe, gan gá le táillí dlíthiúla arda a thabhtú, dá bhrí sin, costas foriomlán éilimh a laghdú a thacóidh le costais phréimhe níos ísle sa deireadh. Trí sheirbhís idirghabhála a bheith tugtha isteach in 2023, tacófar leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta coigilteas níos mó fós a sheachadadh sa toadhcháil.



In 2023, shábháil an Bord um Réiteach Díobhálacha

€75 milliún

i gcostais a seachnaíodh mar gheall ar éilimh nach ndeachaigh ar aghaidh chuig dlíthíocht.

Scéim Chúitimh an Gharda Síochána

Buaicphointe eile in 2023 ba ea tús an Achta um an nGarda Síochána (Cúiteamh) 2022 ar cuireadh tús leis ar an 10 Aibreán 2023. Thug an tAcht éilimh chúitimh an Gharda Síochána faoi shainchúram an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta.

Déanann an Scéim foráil do chúiteamh i leith báis nó díobhála a dhéantar go mailíseach ar bhall den Gharda Síochána le linn dó nó di a bheith ar dualgas, nó i dtaca lena ndualgais. D'oibrigh an scéim roimh an reachtaíocht nua ar an mbonn go raibh ar bhall gortaithe, nó cleithiúnaithe sonraithe i gcás báis, iarratas a dhéanamh chuig an Aire Dlí agus Cirt ar údarú chun iarratas a dhéanamh chun na hArd-Chúirte ar chúiteamh i leith na díobhála a tharla agus b'éigean don Ard-Chúirt gach éileamh a éisteacht ansin. Tá sé mar aidhm ag an reachtaíocht nua, agus ag tabhairt na scéime faoi shainchúram an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, an fad ama a thógann sé ar bhaill den Gharda Síochána, nó ar a gcleithiúnaithe i gcás bás baill, a laghdú chun go ndéileálfar lena n-iarratas ar chúiteamh ó iarratas tosaigh go dámhachtain trí sholáthar a dhéanamh do theorainneacha ama soiléire i ndáil le gach céim den phróiseas. Cinnteoidh an próiseas nua go mbeidh bealaí socraithe agus réitigh ar fáil a luaithe is féidir chun líon na n-iarratas a théann chun na cúirte a laghdú.

Conas a Oibríonn Sí?



Socróidh Coimisinéir an Gharda Síochána go ndéanfar measúnú tosaigh i dtaobh ar gortaíodh ball mar thoradh ar eachtra mhailíseach.



Sa chás go dtagann measúnú ar an gconclúid gur gortaíodh comhalta mar thoradh ar eachtra mhailíseach, tá an comhalta nó an cleithiúnaí sin i dteideal cúitimh agus déanfaidh Coimisinéir an Gharda Síochána socrú maidir le hiarratas a dhéanamh thar ceann an éilitheora chuig an mBord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta.



Ansin déanfaidh an Bord measúnú ar chandam ag féachaint do na Treoirínte maidir le Díobhálacha Pearsanta. Feidhmeoidh an Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát mar fhreagróir thar ceann Choimisinéir an Gharda Síochána.



Beidh próiseas an Bhoird Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta ar siúl ar an ngnáthbhealach faoi Acht 2003 arna leasú, faoi réir mionathruithe áirithe.



Mar is amhlaidh le caingne sibhialta eile a ndéanann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta measúnú ar chandam iontu faoi láthair, is sa chás amháin go ndiúltaíonn éilitheoir nó an freagróir don mheasúnú a rinne an Bord go dtabharfar údarú d'éilitheoir dul ar aghaidh chun na cúirte.

Fuaireamar 215 éileamh ar Chúiteamh an Gharda Síochána in 2023 agus cé nach raibh iontu seo ach céatadán beag (1%) dár n-éilimh fhoriomlána a fuarthas, do na daoine aonair lena mbaineann ba cheart go gcuirfeadh an tréimhse laghdaithe nach beag chun a n-éilimh a réiteach ar a gcumas dul ar aghaidh gan nádúr sáraíochta na dlíthíochta ag gabháil i bhfeidhm orthu a thuilleadh agus, tá costas i bhfad níos laghdaithe i dtéarmaí costais dhlíthiúla ann don Stát.



Na Treoirlínte – Cinnteacht agus Comhsheasmhacht i nDámhachtainí ar fud Cainéil

Ghlac an Chomhairle Bhreithiúnach leis na Treoirlínte maidir le Díobhálacha Pearsanta ar an 6 Márta 2021, agus tugadh isteach sa dlí iad le héifeacht ón 24 Aibreán 2021 agus leagadh amach leibhéal na nDamáistí Ginearálta a d'fhéadfaí a bhronnadh maidir le cineálacha éagsúla díobhálacha pearsanta. Ceanndé phríomhchuspóirí na dTreoirlínte ná timpeallacht dámhachtainí a chruthú in Éirinn ina raibh comhsheasmhacht agus cinnteacht i ndámhachtainí is cuma cén cainéal réitigh. Cinntíonn an reachtaíocht atá mar bhonn agus taca leis na Treoirlínte go dtugann na Cúirteanna agus an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta araon aird ar na Treoirlínte agus cinntí á ndéanamh acu maidir le dámhachtainí agus go gcaithfidh siad cúiseanna a thabhairt nuair nach mbronnann siad.

Ba é 2023 an dara bliain iomlán de chur i bhfeidhm na dTreoirlínte agus ciallaíonn tábhacht na n-athruithe a tugadh isteach go dtógann sé am na tionchair a fheiceáil agus monatóireacht a dhéanamh orthu. Is iad an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta príomhfheidhmitheoir na dTreoirlínte toisc nach dtéann formhór mór na n-éileamh isteach sa chóras cúirte, ach tá léirmhíniú na gcúirteanna ar na Treoirlínte an-tábhachtach dá gcur chun feidhme foriomlán.

Bhí roinnt dúshlán dlí ann i leith na dTreoirlínte. Níl sé seo gan choinne i bhfianaise thábhacht na n-athruithe ar thírdhreach na ndíobhálacha pearsanta. Tá dul chun cinn tarlaíthe i gcás roinnt de na cásanna sin, agus thug dhá mhórchás le déanaí i bhfad níos mó cinnteachta do na Treoirlínte, agus is breithiúnais iad a bhfuil fáilte curtha rompu.

Breithiúnais Chúirte le Déanaí

I mí Dheireadh Fómhair 2023 d'eisigh an Chúirt Achomhairc a breithiúnas i gcás Tara Wolfe v an Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta agus Ospidéal Mater Misericordiae.

Bhain príomhcheist an cháis le leibhéal na réasúnaíochta agus na mionsonraí a sholáthair PIAB ina Fhógra Dámhachtana (NOA). Bíodh is gur mheas an Ard-Chúirt ar dtús gur leor an fhaisnéis a chuir PIAB ar fáil inár bhfógraí measúnaithe, chuir an Chúirt Achomhairc breithiúnas na hArd-Chúirte ar ceal agus ghlac sí le hachomharc ón éilitheoir nár tugadh dóthain faisnéise di chun ligean di cinneadh a dhéanamh an nglacfaidh sí leis an leibhéal cúitimh a sonraíodh san fhógra a d'eisigh PIAB. Rinneamar athbhreithniú ar ár bpróiseas agus chuireamar athruithe i bhfeidhm chun tacú le níos mó trédhearcachta agus tuisceana ag éilitheoirí agus ag ionadaithe an éilitheora.

I gcás Delaney v PIAB, tugadh dúshlán faoi bhunreachtúlacht na dTreoirlínte. D'éist an Ard-Chúirt leis an gcás roimhe sin, agus ansin rinne sí achomharc chuig an gCúirt Uachtarach. Seachadadh an breithiúnas i ndáil leis an gcás seo in Aibreán 2024, áit a bhfuarthas amach go raibh na Treoirlínte ceangailteach ó thaobh dlí, bunreachtúil agus curtha i bhfeidhm i gceart againn. Is mór an fáilte atá curtha roimh na breithiúnais sin nó tugann siad soiléireacht i bhfad níos mó ar na Treoirlínte agus ar a gcur i bhfeidhm.

Tá ról ag ár seirbhísí a leathnú, dhá chás shuntasacha ón gCúirt Achomhairc agus ón gCúirt Uachtarach a láimhseáil, rátaí glactha a chobhsú, agus an ráta toilithe is airde inár stair a bhaint amach go léir i gcruthú cinnteachta agus muiníne inár seirbhís. Leagann seo béim ar an luach atá ann dár saineolas iontaofa a chuirimid ar fáil ar fad.

Go dtí deireadh mhí na Nollag 2023, rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta beagnach 23,000 measúnú ar chúiteamh ag baint úsáide as na Treoirlínte ar méid suntasach é agus a chuir le timpeallacht díobhála pearsanta atá athraithe go mór.

Go dtí deireadh mhí na Nollag 2023, rinne an Bord Réitigh Díobhálacha beagnach **23,000 measúnú** ar chúiteamh ag baint úsáide as na Treoirlínte

2

Éilimh agus dámhachtainí

Ba bhliain shuntasach í 2023 don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Tháinig méadú ar líon na n-éileamh i rith na bliana, agus leanaimid orainn ag feiceáil athruithe ar na cineálacha éileamh atá á ndéanamh agus ar luachanna dámhachtána. Tháinig Acht an Gharda Síochána (Cúiteamh) 2022 i bhfeidhm ar an 10Aibreán 2023, ag leathnú sainchúram an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta chun measúnú ar éilimh ar Chúiteamh an Gharda Síochána a chuimsiú. Cé go bhfuarthas iarratais i rith na bliana, áfach, níor tugadh aon mheasúnuithe ar chúiteamh i gcrích i rith na bliana agus dá bhrí sin ní léirítear iad sna sonraí thíos

Ba é 2023 an dara bliain iomlán de na Treoirlínte a bheith i bhfeidhm agus dá bhrí sin is tomhas úsáideach í an tuarascáil ar chuid de na hathruithe a tharla tar éis a gcur chun feidhme.

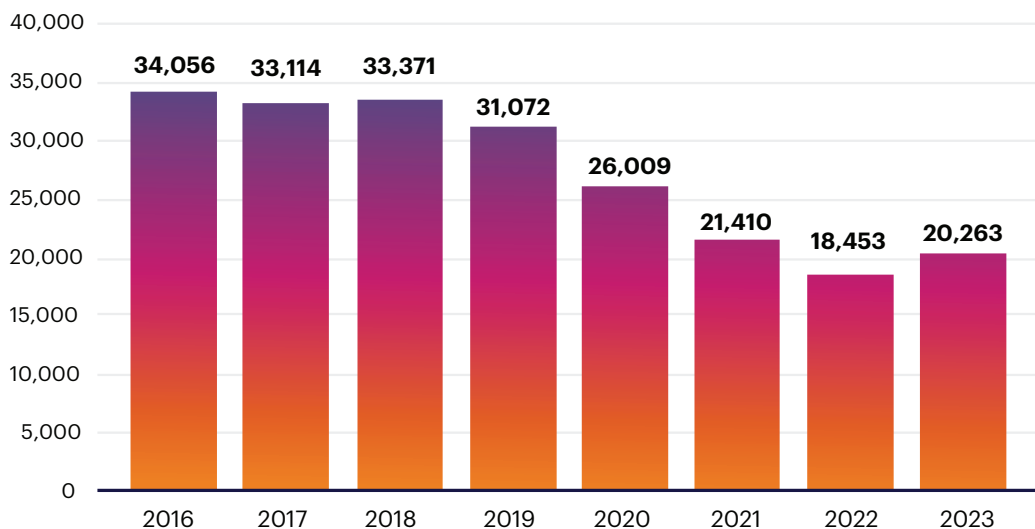
Tugann an chuid seo a leanas den tuarascáil bhliantúil forbhreathnú ar threochtaí sna dámhachtainí a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta i rith 2023.

Líon na nIarratas Éilimh

In 2023, cuireadh 20,263 iarratas ar éileamh faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. B'ionann sin agus méadú 10% ar an líon in 2022. Bíodh is gur tháinig méadú ar an líon in 2023, níor tháinig an líon iomlán éileamh ar ais go dtí na leibhéil a cuireadh faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta roimh phaindéim Covid-19, agus bhí 35% níos ísle fós in 2023 i gcomparáid le 2019. In ainneoin leibhéil tráchta mhéadaithe, filleadh ar thimpeallachtaí oibre ar an láthair agus atosú gnáthuaireanta trádála le dhá bhliain anuas, níor fhill méideanna éilimh ar an meán réamh-phaindéime de thart ar 30,000 éileamh sa bhliain. Bhí na Treoirlínte um Díobhálacha Pearsanta, a tugadh isteach i mí Aibreáin 2021, ar cheann de na hathchóirithe is suntasaí ar chúiteamh díobhála pearsanta agus moltar go raibh tionchar acu ar líon na n-éileamh a cuireadh faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta.

Fíor 1.1

Líon na nIarratas Éileamh - Iomlán 2016-2023



Is é an méadú ar éilimh a d'eascair as timpistí tráchta ar bhóithre is mó a spreag an méadú ar líon na n-éileamh in 2023, agus tháinig méadú 14% ar líon na n-éileamh ar Dhliteanas Mótair i gcomparáid le 2022.

Catagóirí na nÉileamh

Mar a léirítear thíos i dTábla 1.1, b'ionann éilimh a d'eascair as timpistí tráchta ar bhóithre (éilimh ar Dhliteanas Mótair) agus os cionn leath de na héilimh go léir a cuireadh faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2023 (57%). Is é an méadú ar éilimh a d'eascair as timpistí tráchta ar bhóithre is mó a spreag an méadú ar líon na n-éileamh in 2023, agus tháinig méadú 14% ar líon na n-éileamh ar Dhliteanas Mótair i gcomparáid le 2022. Bhí líon na n-éileamh ar Dhliteanas Poiblí, arbh ionann iad agus 24% de na héilimh go léir a cuireadh isteach in 2023, 3% níos airde, ag ardú ó 4,641 éileamh in 2022 go 4,795 éileamh in 2023. Bíodh is gur tháinig méadú 10% ar an líon foriomlán éileamh in 2023, spreagtha ag an méadú ar éilimh ar dhliteanas mótair (+14%) den chuid is mó, níor tháinig aon athrú ar éilimh a d'eascair as tionóiscí san ionad oibre (éilimh ar Dhliteanas Fostóra) agus b'ionann iad agus 18% de na hiarratais éilimh go léir in 2023.

Bhí 2023 ar an gcéad bhliain inar tháinig éilimh ar dhíobháil phearsanta ar Chúiteamh an Gharda Síochána faoi shainchúram an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Tharla sé seo mar thoradh ar an Acht um Chúiteamh an Gharda Síochána 2022, a tháinig i bhfeidhm ar an 10 Aibreán 2023. Idir Aibreán agus Nollaig 2023, cuireadh 215 éileamh ar ghortú pearsanta de chuid an Gharda Síochána faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta arbh ionann iad agus 1% d'iomlán na n-iarratas i rith na tréimhse seo.

Tábla 1.1

Miondealú ar iarratais ar éileamh 2023 v 2022

Líon iarratas a fuarthas	2023	2022	% d'Athrú 2023 v 2022
Dlíteanas Mótair 	11,587	10,154	+14%
Dlíteanas Poiblí 	4,795	4,641	+3%
Dlíteanas Fostóra 	3,666	3,658	+<1%
Cúiteamh an Gharda Síochána 	215	-	-
Iomlán	20,263	18,453	+10%

Mar a léirítear i dTábla 1.2, tá an líon éileamh in 2023 fós 35% níos ísle ná an líon éileamh a cuireadh faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2019. Tá an laghdú seo tarlaíthe mó i measc éilimh ar dhliteanas poiblí a laghdaigh 40%, agus ina dhiaidh sin éilimh ar Dhliteanas Fostóra ag -38% agus éilimh ar Dhliteanas Mótair -33%. Áirítear leis an líon éileamh in 2023 freisin na chéad 215 éileamh ar Scéim Cúitimh an Gharda Síochána a cuireadh isteach idir Aibreán - Nollaig 2023, nár tháinig faoi shainchúram an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2019.

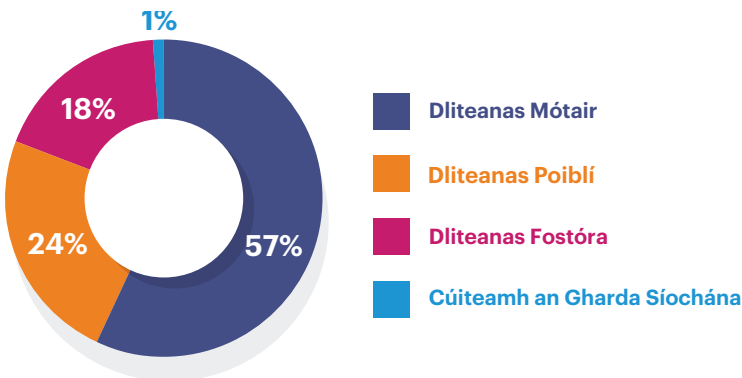
Tábla 1.2

Miondealú ar iarratais ar éileamh 2023 v 2019

Líon iarratas a fuarthas	2023	2019	%d'Athrú 2023 v 2019
Dlíteanas Mótair 	11,587	17,177	-33%
Dlíteanas Poiblí 	4,795	8,024	-40%
Dlíteanas Fostóra 	3,666	5,871	-38%
Cúiteamh an Gharda Síochána 	215	-	-
Iomlán	20,263	31,072	-35%

Fíor 1.2

Miondealú ar iarratais ar éileamh in 2023



Toiliú le Measúnú

Conas a oibríonn toiliú i bpróiseas an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta?

Nuair a chuireann Éilitheoir éileamh ar dhíobháil phearsanta faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, eisimid fógra faoin éileamh chuig an bhFreagróir – an duine/na daoine aonair nó an eagraíocht/na heagraíochtaí a bhfuil an t-éileamh á dhéanamh ina coinne/ina gcoinne. Ina dhiaidh sin, tá tréimhse ama 90 lá ag an bhFreagróir, chun aontú nó diúltú go ndéanfadh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta measúnú ar an éileamh.

Má thóilíonn an Freagróir, rachaidh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ar aghaidh leis an éileamh a mheas. Mar sin féin, mura dtugann an Freagróir toiliú eisíonn an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta doiciméad dlíthiúil ar a dtugtar 'údarú' don Éilitheoir a chuireann ar a gcumas dul sa tóir ar an éileamh trí dhlíthíocht má roghnaíonn siad é sin a dhéanamh.

Amhail mí na Nollag 2023, tá deis ag Éilitheoirí agus Freagróirí araon anois toiliú le hidirghabháil, go sonrach d'éilimh ar Dhliteanas Fostóra. Tá sé beartaithe go gcuirfear tús le seirbhísí idirghabhála do gach catagóir éilimh in 2024.

Is méadrach tábhachtach iad na rátaí toilithe chun teagmháil leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a thomhas. Léiríonn na rátaí seo cé mhéad Freagróir atá ag toiliú le samhail réitigh an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a úsáid, agus ar an gcaoi sin, an dóchúlacht go rachaidh éilimh ar aghaidh chuig dlíthíocht a laghdú. Éascaíonn samhail an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta réiteach rathúil éileamh, rud a ligeann d'Éilítheoirí cúiteamh a fháil níos luaithe, agus gan costais dhlíthiúla arda a thabhtú. I ndeireadh na dála, ní hamháin go dtéann an laghdú seo ar an gcostas foriomlán a bhaineann le héilimh a réiteach chun tairbhe do dhaoine aonair, ach don tsochaí i gcoitinne.

Tábla 1.3

Cion na bhFreagróirí a thoilíonn le measúnú ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta (2016 -2023)

Bliain	Dlíteanas Mótair	Dlíteanas Fostóra	Dlíteanas Poiblí	Cúiteamh an Gharda Síochána	Ráta Comhcheangailte
2016	66%	49%	45%	-	58%
2017	65%	49%	43%	-	57%
2018	65%	50%	44%	-	57%
2019	64%	48%	42%	-	55%
2020	62%	49%	43%	-	55%
2021	67%	56%	49%	-	60%
2022	78%	65%	54%	-	70%
2023	80%	64%	54%	83%	71%

Mar a léirítear i dTábla 1.3. in 2023, mhéadaigh an ráta toilithe foriomlán go 71%, an ráta toilithe is airde ó bunaíodh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta den chéad uair in 2004. Is ionann sin agus méadú 16% ar an ráta toilithe foriomlán i gcomparáid le ráta toilithe 2020 de 55%. In 2023, thoiligh Freagróirí le 80% d'éilimh ar Dhlíteanas Mótair, 64% d'éilimh ar Dhlíteanas Fostóra, 54% d'éilimh ar Dhlíteanas Poiblí agus 83% d'éilimh ar Chúiteamh an Gharda Síochána. Táthar ag súil, de réir mar atá seirbhís idirghabhála an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta á cur i bhfeidhm i gcónaí, go bhfeicfear tuilleadh méaduithe ar an líon Freagróirí ag plé lenár seirbhísí measúnaithe agus idirghabhála, ag cur cosc ar an ngá atá le dlíthíocht neamhriachtanach chun éileamh a réiteach go rathúil do gach páirtí.

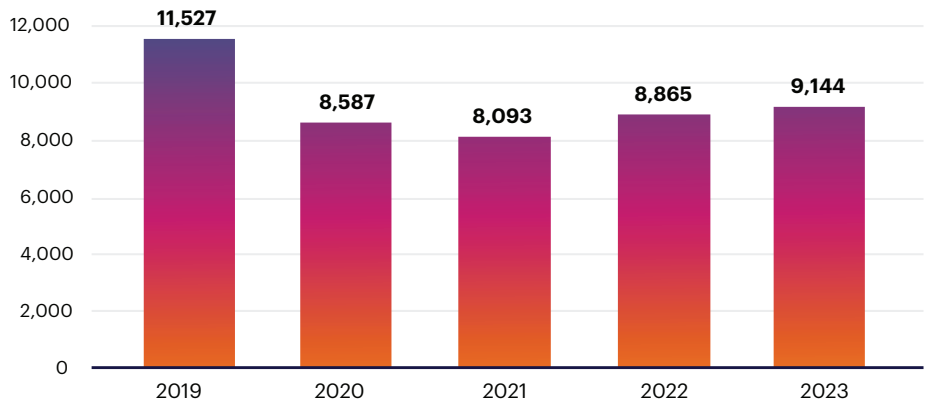
In 2023, mhéadaigh an ráta toilithe foriomlán go **71%**, an ráta toilithe is airde ó bunaíodh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta den chéad uair in 2004.

Líon na nDámhachtainí - Iomlán

1In 2023, rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta 9,144 measúnú ar chúiteamh. Bhain na measúnuithe seo ar chúiteamh le timpistí tráchtá ar bhóithre (Dlíteanas Mótair), timpistí san ionad oibre (Dlíteanas Fostóra) agus timpistí a tharlaíonn i suíomhanna poiblí (Dlíteanas Poiblí). Bhí líon na ndámhachtainí cúitimh a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2023 3% níos airde ná 2022, agus 13% níos airde ná 2021. Tá an treocht aníos i measúnuithe á spreagadh go príomha ag dhá fhachtóir: líon na n-éileamh ag méadú in 2023 agus cion níos mó de na Freagróirí ag toiliú le measúnú a bheith á dhéanamh ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Go suntasach, tá méadú tagtha ar an ráta toilithe ó 60% in 2021 (nuair a shroich líon na ndámhachtainí íseal riamh) go ráta toilithe 71% in 2023.

Fíor 1.3

Líon iomlán na Measúnuithe ar Chúiteamh a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta (2019 - 2023)



Catagóirí na nDámhachtainí

Tábla 1.4

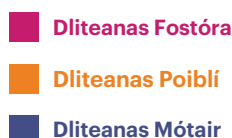
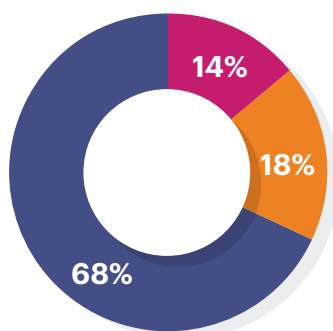
Miondealú ar dhámhachtainí bunaithe ar chatagóir éilimh (2023-2020)

Catagóir	2023	2022	2021	2020	%d'Athrú 2023 v 2020
Dlíteanas Mótair 	6,230	5,802	5,606	6,058	+3%
Dlíteanas Poiblí 	1,629	1,774	1,436	1,426	+14%
Dlíteanas Fostóra 	1,285	1,289	1,051	1,103	+17%
Iomlán	9,144	8,865	8,093	8,587	+6%

Tugtar forbhreathnú i dTábla 1.4 ar líon na measúnuithe ar chúiteamh a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta idir 2020 agus 2023. Bhí méid na ndámhachtainí a rinneadh in 2023 6% níos airde in 2023 ná in 2020. Tharla an fás is suntasaí ar líon na ndámhachtainí do dhámhachtainí Dliteanais Fostóirí a mhéadaigh 17% in 2023, agus ina dhiaidh sin dámhachtainí Dliteanais Phoiblí (+14%) agus dámhachtainí Dliteanais Mhótair (+3%).

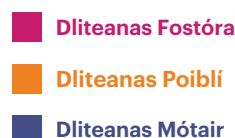
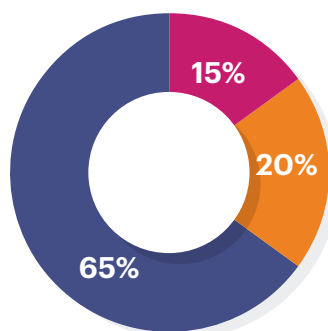
Fíor 1.4

Briseadh Síos Dámhachtainí 2023



Fíor 1.5

Briseadh Síos Dámhachtainí 2022



Mar a léirítear i bhFíoracha 1.4 agus 1.5, bhain 68% de na measúnuithe uile ar chúiteamh a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2023 le gortuithe a bhain do thionóiscí tráchta ar bhóithre (dámhachtainí Dliteanais Mhótair). Go stairiúil, d'fhan cion na ndámhachtainí a rinneadh d'éilimh ar Dhliteanas Mótair gach bliain gan athrú go statach ag 70%, laghdaigh sé seo go 65% in 2022 ach mhéadaigh sé in 2023 go 68%. Is ann don mhéadú seo mar gheall ar an bhfás suntasach ar chion na n-éileamh ar Dhliteanas Mótair a cuireadh faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2023, a bhí 14% níos airde ná an méid a cuireadh isteach in 2022.

Luachanna Dámhachtana - Iomlán

In 2023, b'ionann luach iomlán na ndámhachtainí a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta agus €170 milliún, laghdú os cionn €100m ar luach iomlán na ndámhachtainí a rinneadh in 2019. Cé go raibh luach iomlán na ndámhachtainí níos airde in 2023 ná an bhliain roimhe sin, spreag líon níos mó éileamh a measúnaíodh é seo, chomh maith le cásanna níos casta, lena n-áirítear uasluach dámhachtana méadaithe in 2023. I measc na dtosca eile a mbíonn tionchar acu ar luachanna dámhachtana, agus atá mionsonraithe inár Sraith Tuarascála Meán-dhámhachtainí, tá cineál agus déine na ngortuithe atá á gcur i láthair lena measúnú. Tá athrú soiléir tagtha ar phróifíl na ngortuithe atá á measúnú ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, ó tugadh isteach na Treoirilínte, agus pléifear é seo níos déanaí sa tuarascáil seo.

In 2023, b'ionann luach iomlán na ndámhachtainí a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta agus **€170 milliún**, laghdú os cionn **€100m** ar

Tábla 1.5

Méid agus Luach Iomlán na nDámhachtainí 2016-2023

Bliain	Líon na nDámhachtainí	Luach Iomlán
2016	12,966	€315 milliún
2017	12,663	€315 milliún
2018	12,112	€299 milliún
2019	11,527	€275 milliún
2020	8,587	€206 milliún
2021	8,093	€157 milliún
2022	8,865	€141 milliún
2023	9,144	€170 milliún

Cé gur tháinig méadú ar luach iomlán na ndámhachtainí in 2023, tá an figiúr seo fós 38% níos ísle ná luach iomlán na ndámhachtainí a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2019, roimh phaindéim Covid-19 agus roimh thabhairt isteach na dTreoirínte a laghdaigh an líon foriomlán éileamh.

Meánluachanna agus Luachanna Airmheánacha Dámhachtana in 2023

Tugann an chuid seo a leanas forbhreathnú ar mheánluach agus luach airmheánach na measúnuithe ar chúiteamh a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2023. Go simplí, déanann meánluach na dámhachtana cur síos ar chomhluach na ndámhachtainí a rinneadh in 2023, má roinneadh luach iomlán na ndámhachtainí go cothrom i measc gach éilimh, agus déanann luach airmheánach na dámhachtana cur síos ar mhéid an chúitimh a bronnadh ar ghnáth-Éilitheoir in 2023. D'athraigh athruithe reachtacha agus comhshaoil níos leithne le déanaí próifíl na ndíobhálacha a bhaineann le measúnú don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Rinneadh measúnú ar chásanna níos casta in 2023 ná i mblianta roimhe. Tá sé de chumas aige seo an meántaistice dámhachtana a bhoilsciú, atá níos íogaire do chásanna ardluacha asluiteacha ná an staidreamh airmheánach dámhachtana. Dá bhrí sin, cuirtear an dá staidreamh dámhachtana i láthair chun trédhearcacht agus tuiscint níos fearr ar threochtaí i gcúiteamh díobhála pearsanta a chur chun cinn.

Tábla 1.6

Meánluachanna Dámhachtana in 2023 vs 2022 (Treoirínte um Díobhálacha Pearsanta) agus 2020 (Leabhar an Chandam)

Catagóir Dámhachtana	Meán-Dámhachtain 2023	Meán-Dámhachtain 2022	%d'Athrú '23 v '22	Meán-Dámhachtain 2020	%d'Athrú '23 v '20
Dlíteanas Mótar 	€16,180	€13,975	+16%	€22,357	-28%
Dlíteanas Fostóra 	€27,610	€22,989	+20%	€30,558	-10%
Dlíteanas Poiblí 	€20,396	€16,833	+21%	€26,065	-22%
Meán Foriomlán	€18,537	€15,857	+17%	€24,026	-23%

I dTábla 1.6, déantar cur síos ar mheánluach na 9,144 measúnú ar chúiteamh a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2023. In 2023, b'ionann meánluach na dámhachtana agus €18,537, 17% níos airde ná an meán-dhámhachtain in 2022 ach 23% níos ísle ná an meán-dhámhachtain roimh na Treoirínte in 2020. Ba é an méadú céatadán ar luachanna dámhachtana in 2023 an méadú ba mhó do dhámhachtainí Dlíteanais Phoiblí (+21%), agus dámhachtainí Dlíteanais d'Fhostóirí (+20%) ina dhiaidh sin, agus tháinig méadú 16% ar an meánluach cúitimh do thimpistí tráchta ar bhóithre.

Bíodh is go bhfuil tionchar suntasach ag tabhairt isteach na dTreoirínte ar fad ar mheánluachanna dámhachtana in 2023, a bhí 23% níos ísle i gcomparáid leis an meán-dámhachtain in 2020, tá méadú tagtha ar mheánluachanna dámhachtana athruithe ar chineál agus ar phróifíl na ngortuithe atá á measúnú ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta.

Tá cur síos i dTábla 1.7 ar luach airmheánach na dámhachtana in 2023 (luach an chúitimh a bronnadh ar ghnáth-Éilitheoir in 2023). Ar an iomlán, in 2023, tá luach airmheánach na dámhachtana de €11,650 fós 37% níos ísle ná luach airmheánach na dámhachtana in 2020 de €18,459. Tá an laghdú seo is mó tarlaithe i measc dámhachtainí Dlíteanais Mhótair a bhí 41% níos ísle in 2023 i gcomparáid le 2020, agus dámhachtainí Dlíteanais Phoiblí (-40%) agus dámhachtainí Dlíteanais Fostóirí (-29%). Cé go bhfuil dámhachtainí 2023 fós i bhfad níos lú ná figiúirí na dámhachtana airmheánaí roimh na Threoirlíne, bhí an luach dámhachtana airmheánach foriomlán 12% níos airde in 2023 ná mar a bhí sa bhliain roimhe sin. Ba é an méadú seo an méadú ba mhó i measc na ndámhachtainí Dlíteanais Phoiblí inar tháinig méadú 22% ar an luach airmheánach, agus ina dhiaidh sin dámhachtainí Dlíteanais Fostóra (+15%) agus dámhachtainí Dlíteanais Mhótair (+8%). Sonrófar sa chuid seo a leanas den tuarascáil seo na tosca atá taobh thiar den treocht seo in 2023.

Tábla 1.7

Luachanna Dámhachtana Airmheánach in 2023 vs 2022 (Treoirlínte um Díobhálacha Pearsanta) agus 2020 (Leabhar an Chandam)

Catagóir Dámhachtana	Meán Dámhachtain in 2023	Meán Dámhachtain in 2022	% d'Athrú 2023 v 2022	Meán Dámhachtain in 2020	% d'Athrú 2023 v 2020
Dlíteanas Mótair 	€10,692	€9,877	+8%	€17,975	-41%
Dlíteanas Fostóra 	€16,531	€14,383	+15%	€23,447	-29%
Dlíteanas Poiblí 	€12,414	€10,200	+22%	€20,645	-40%
Meán Foriomlán	€11,650	€10,365	+12%	€18,459	-37%

In 2023, tá luach airmheánach na dámhachtana de **€11,650** fós **37% níos ísle** ná luach airmheánach na dámhachtana in 18,459 de €2020.

Tosca a bhfuil tionchair acu ar Mheánluachanna agus Luachanna Airmheánacha Dámhachtana in 2023

1. Próifíl na nDíobhálacha a ndearnadh Measúnú orthu in 2023

Ó tugadh isteach na Treoirlínte agus athruithe reachtacha le déanaí, tá athrú tagtha ar phróifíl na ndíobhálacha a ndearna an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta measúnú orthu gach bliain. In 2023, leathnaigh sainchúram an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta chun gur féidir cásanna nach raibh prognóis chobhsaí ar fáil fós a choinneáil lena measúnú amach anseo.

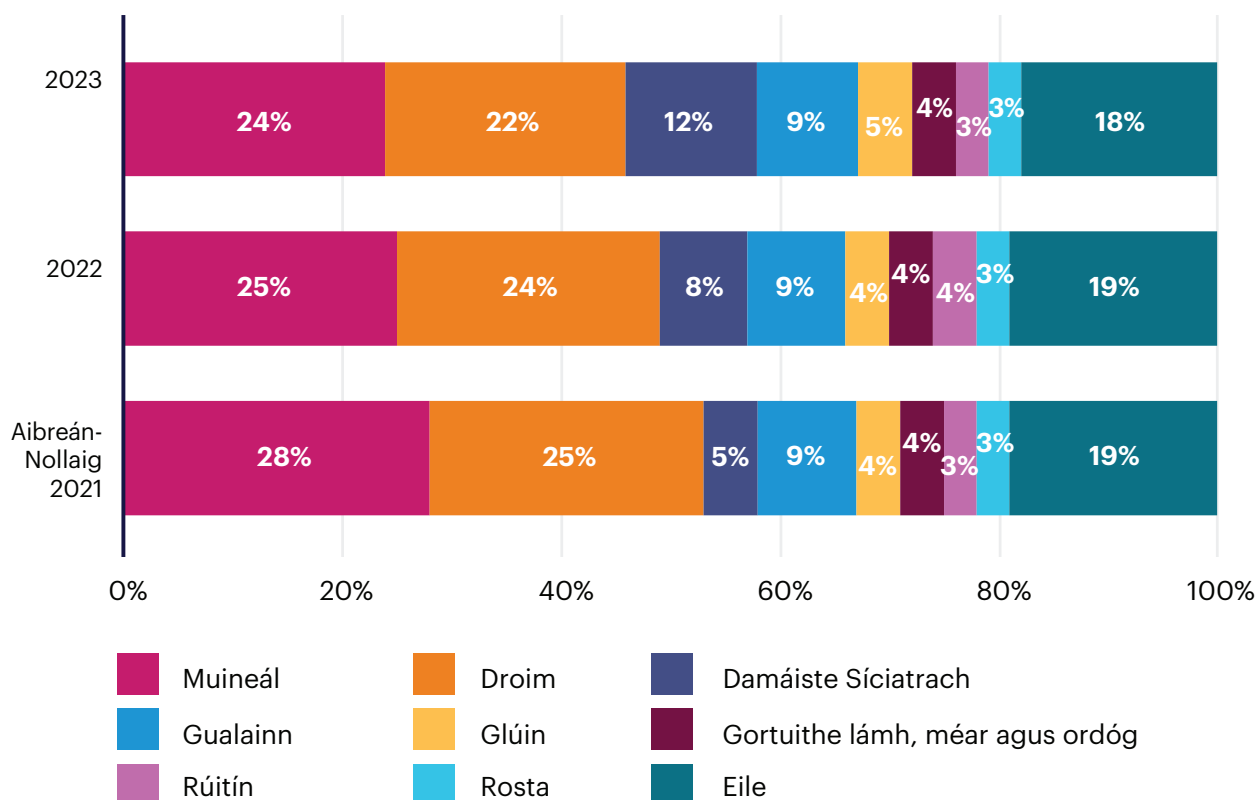
Mar thoradh ar na hathchóirithe suntasacha seo tá gortuithe agus cásanna níos casta, a bheadh réitithe roimhe seo trí dhlíthíocht, á measúnú ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Thacaigh sé seo le héilitheoirí a d'fhulaing gortuithe tromchúiseacha a d'athraigh an saol chun teacht ar réiteach níos luaithe, gan gá le táillí dlíthíochta costasacha a thabhu.

Mar a léirítear i bhFíor 1.6. sa tréimhse díreach tar éis chur chun feidhme na dTreoirlínte, Aibreán-Nollaig 2021, níor bhain ach 5% de na dámhachtainí a rinneadh le díobhálacha damáiste síciatrach. Mhéadaigh sé seo go 8% de na dámhachtainí in 2022 agus in 2023, bhí 12% de na dámhachtainí go léir a rinneadh le haghaidh díobhálacha damáiste síciatrach. I ndáiríre, is ionann é seo agus dámhachtainí as díobhálacha damáiste síciatracha in 1 as gach 20 measúnú in 2021, ag méadú go 1 as gach 8 measúnú in 2023.

Tharla an fás seo ar chion na ndámhachtainí a chomhfhreagraíonn do dhíobhálacha damáiste síciatrach i gcomhráth le laghdú ar chion na ndámhachtainí a rinneadh le haghaidh gortuithe muiníl agus droma. Idir Aibreán agus Nollaig 2021, tugadh 53% de na dámhachtainí go léir do ghortuithe muiníl agus droma, agus laghdaigh sé seo go 46% de na dámhachtainí in 2023. Tá sé seo tábhachtach a mheas agus treochtaí i luachanna dámhachtana á léirmhíniú in 2023, toisc go gcinntear meánluachanna agus luachanna airmheánacha dámhachtana go díreach de réir chineál agus dhéine na ngortuithe a ndéantar measúnú orthu.

Fíor 1.6

Na Cineálacha Díobhála Ceannasacha/ is Suntasáí is coitianta do dhámhachtainí a rinneadh faoi na Treoirínte in 2023, 2022 agus Aibreán-Nollaig 2021. Nóta: Ní áirítear gortuithe marfacha sa ghráf seo.



2. Déine na nDíobhálacha a ndearnadh Measúnú orthu in 2023

Thug tosach feidhme an Achta um Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta 2022 deis don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta cásanna a choinneáil nach raibh prognóis chobhsaí acu go fóill. Roimhe seo, bheadh na cásanna seo scaoilte saor ón mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta agus daoine aonair imithe sa tóir orthu trí dhlíthíocht.

Chuir tabhairt isteach na dTreoirínte in 2021, aicmithe déine ar fáil do na cineálacha díobhála is coitianta. Déantar cur síos i dTábla 1.7 ar na seacht gcineál díobhála is mó: gortuithe rúitín, gortuithe droma, gortuithe glúine, gortuithe muiníl, gortuithe damáiste síciatrach, gortuithe gualainne agus gortuithe lámhe (78% de na dámhachtainí go léir in 2023) bunaithe ar aicmiú déine, de réir na dTreoirínte.

Mar shampla, i measc na mionghortuithe ortaipéideacha déine is coitianta tá gortuithe bogfhíocháin sa chás go dtarlaíonn téarnamh substaintiúil laistigh de chúig bliana ar a mhéad. I measc na ngortuithe ortaipéideacha déine measartha, go minic tá bristeacha a chruthaíonn leibhéil shuntasacha pian agus míchompord. Cuimsíonn gortuithe troma agus tromchúiseacha ortaipéideacha agus gortuithe a chruthaíonn dianleibhéil pian agus míchompord, agus a d'fhéadfadh a bheith ina gcúis le daoine aonair a bhfuil lagú orthu ina gcumas tascanna a chur i gcrích go neamhspleách. De réir na dTreoirínte, cuirtear réimse cúinsí san áireamh agus déine díobhála a d'fhulaing Éilitheoir á cinneadh, lena n-áirítear méid na gcóireálacha riachtanacha agus an prognóis a bhfuiltear ag súil léi.

Tábla 1.7

Aicmiú déine na gcineálacha díobhála is coitianta a ndearnadh measúnú orthu idir 2023 -2021.

Déine Díobhála	Miondéine	Déine Measartha	Trom/ Tromchúiseach
2023	78%	18%	4%
2022	82%	16%	2%
Aibreán-Nollaig 2021	86%	13%	2%

Mar a léirítear i dTábla 1.7, tá laghdú suntasach tagtha ó 2021 ar chion na mionghortuithe déine a ndearna an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta measúnú orthu. In 2023, aicmíodh 78% de na cineálacha díobhála is coitianta mar mhiondéine i gcomparáid le 86% de na díobhálacha in Aibreán-Nollaig 2021 agus 82% de na díobhálacha in 2022. Tharla sé seo ag an am céanna le méadú suntasach ar chion na ngortuithe le déine measartha a cuireadh i láthair le haghaidh measúnaithe, ag méadú ó 13% de ghortuithe in 2021 go 18% de ghortuithe in 2023. Ar an gcaoi chéanna, tá méadú faoi dhó tagtha ar chéatadán na ngortuithe a aicmítear mar ghortuithe tromchúiseacha nó tromchúiseacha ó thaobh déine, ag ardú ó 2% de ghortuithe in 2021 agus 2022 go 4% de ghortuithe in 2023.

De réir na dTreoirínte, tabhaíonn gortuithe déine níos mó leibhéil níos airde cúitimh i gcoibhneas leis an bpian agus an fhulaingt a bhíonn ag an Éilitheoir. Beidh tionchar díreach ag aon athrú ar dhéine na ndíobhálacha a ndearnadh measúnú orthu le tréimhse ar leith ar luachanna dámhachtana. Níos tábhachtaí fós, léiríonn an anailís seo gur thacaigh athruithe reachtacha le déanaí leis an mBord um Réiteach Díobhálacha cásanna níos casta a choinneáil agus a réiteach a rachadh sa tóir orthu murach sin trí dhlíthíocht. I ndeireadh na dála, thacaigh sé seo le níos mó Éilitheoirí ar tharla gortuithe troma agus tromchúiseacha dóibh cúiteamh a fháil níos luaithe agus ar chostas i bhfad níos ísle ná mar a bheadh dá mbeadh an t-éileamh réitithe trí dhlíthíocht.

In 2023, thacaigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta le níos mó Éilitheoirí ar tharla gortuithe troma agus tromchúiseacha dóibh cúiteamh a fháil níos luaithe agus ar chostas i bhfad níos ísle ná mar a bheadh dá mbeadh an t-éileamh réitithe trí dhlíthíocht.

Réimse Luachanna Dámhachtana in 2023

In 2023, rinneadh tromlach na ndámhachtainí go léir a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a luacháil faoi €15,000 (62%). I gcomparáid le 2022, áfach, tá méadú tagtha ar chéatadán na ndámhachtainí a rinneadh laistigh de na bandaí dámhachtana ardluacha. Mar a léirítear i dTábla 1.8, in 2022, bhí luach €50,000 nó níos airde ar 5% de na dámhachtainí go léir a rinneadh, i gcomparáid le 8% de na dámhachtainí a rinneadh in 2023. Tá an cion níos airde seo de dhámhachtainí ardluacha a rinneadh, á spreagadh ag an gcion níos mó de ghortuithe troma agus tromchúiseacha ó thaobh déine a measúnaíodh in 2023 i gcomparáid le tréimhsí roimhe sin, rud a mhéadóidh meánfhigiúirí dámhachtana foriomlána do 2023.

In 2023, rinneadh tromlach na ndámhachtainí go léir a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a luacháil faoi €15,000 (62%).

Tábla 1.8

Réimse Luachanna Dámhachtana lomlána in 2023, i gcomparáid le figiúirí 2022 agus 2020.

Banda luach dámhachtana	<€5k	€5k-10k	€10k-15k	€15-20k	€20k-25k	€25k-50k	€50k+
% de Dhámhachtainí 2023	20%	22%	20%	12%	7%	11%	8%
% de Dhámhachtainí 2022	23%	24%	20%	12%	6%	10%	5%
Banda luach dámhachtana	<€10k		€10k-15k	€15k-20k	€20k+		
% de Dhámhachtainí 2020	12%		18%	26%	44%		

Nuair a cuireadh i gcomparáid le dáileadh na ndámhachtainí sular tugadh isteach na Treoirlínte um Dhíobhálacha Pearsanta, níor luacháladh ach 12% de na dámhachtainí faoi €10,000 in 2020, ag cur béime ar thionchar suntasach na dTreoirlínte ar leibhéil chúitimh. Ar an gcaoi chéanna, cé go bhfuil méadú tagtha ar chion na gcásanna ar luach níos airde in 2023, i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin, níor luacháladh ach 26% de dhámhachtainí os cionn €20,000 i gcomparáid le 44% de na dámhachtainí go léir a rinneadh in 2020.

In 2023, tháinig athrú suntasach ar chion na ndámhachtainí ar luach €50,000 nó níos mó, ag méadú ó 5% de na dámhachtainí a rinneadh in 2022 go 8% in 2023. Tá sé seo á spreagadh go príomha ag athruithe reachtacha le déanaí a thacaigh leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta cásanna díobhála níos casta a choinneáil go dtí go mbeidh prognóis chobhsaí ar fáil. Mar thoradh air seo tá cásanna díobhála níos troma agus níos tromchúisí ó thaobh déine á measúnú ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta agus níos lú de na cásanna seo á réiteach trí dhlíthíocht chostasach.

Dámhachtainí ar an Luach is Airde agus is Ísle a rinneadh in 2023

Ba é €691,000 an luach dámhachtana is airde a rinneadh in 2023 agus bhain sé le timpiste thromchúiseach tráchta ar bhóithre ina raibh an Éilítheoir thíos ag gortuithe tromchúiseacha agus athraithe saoil. Cé gurb ionann an t-uasluach dámhachtana seo agus méadú beag ar an uasdhámhachtain a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2022, ar an iomlán níor tháinig aon athrú ar chion na gcásanna ar luach os cionn €100k. In 2023, luacháladh 1.2% de na dámhachtainí go léir os cionn €100k i gcomparáid le 0.9% in 2022, agus is minic a léiríonn na cásanna seo na gortuithe is déine agus athraithe saoil.

Ba é €0 an dámhachtain is ísle a rinneadh in 2023. Déanann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta measúnú ar chúiteamh do luach nialais i gcásanna inar tharla an díobháil, agus nach bhfuil aon phian agus fulaingt a eascraíonn as an díobháil ag teacht leis na critéir le haghaidh cúitimh mar atá leagtha amach sna Treoirlínte agus nach raibh aon chaiteachas cáilitheach as póca acu mar thoradh ar an timpiste.

Fíor 1.7

Na hUasluachanna agus Íosluachanna Dámhachtana a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta 2023-2021



Treochtaí i nDamáistí Ginearálta agus Speisialta in 2023

Tá dhá chomhpháirt ar leith i ndámhachtainí díobhála pearsanta: Damáistí Ginearálta ina ndéantar soláthar do chúiteamh as pian agus fulaingt, agus Damáistí Speisialta ina ndéantar soláthar do chúiteamh as caillteanas airgeadais. Léiríonn Damáistí Speisialta costais dhíreacha d'Éilitheoirí, lena n-áirítear caillteanas tuillimh reatha agus amach anseo, costais deisithe feithiclí, costais chóireála agus caiteachas deimhnithe eile arna thabhtú ag an Éilitheoir mar thoradh ar thimpiste. Bhain tabhairt isteach na dTreoirí nua um Díobhálacha Pearsanta leis na leibhéil dámhachtana le haghaidh Damáistí Ginearálta amháin.

In ainneoin na n-athruithe suntasacha ar an gcineál díobhála agus déine níos mó díobhálacha a ndearna an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta measúnú orthu in 2023, bhí an meán-dámhachtain do Dhamáiste Ghinearálta 29% níos ísle ná an figiúr roimh na Treoirí in 2020. Ba é an laghdú tháinig ar dhámhachtainí Dlíteanais Mhótair an laghdú ba mhó a tharla le laghdú de 33%, agus ina dhiaidh sin dhámhachtainí Dlíteanais Phoiblí agus Dlíteanais Fostóra, tháinig laghdú 24% orthu araon (Tábla 1.9).

Ar an gcaoi chéanna, sonraítear tionchar suntasach na dTreoirí sa dámhachtain airmheánach do Dhamáistí Ginearálta. In 2023, bhí an dámhachtain airmheánach foriomlán do Dhamáistí Ginearálta 41% níos ísle ná an luach airmheánach in 2020. Ba é an laghdú seo an laghdú ba mhó i measc luach airmheánach na ndámhachtainí Damáiste Ginearálta Dlíteanais Mhótair a laghdaigh 42% in 2023, agus ina dhiaidh sin dhámhachtainí Dlíteanais Phoiblí (-40%) agus dhámhachtainí Dlíteanais Fostóra (-30%).

In 2023, bhí an dámhachtain airmheánach foriomlán do Dhamáistí Ginearálta **41% níos ísle** ná an luach airmheánach in 2020.

Tábla 1.9

Meán-dámhachtain agus Dámhachtain Airmheánach an Damáiste Ghinearálta 2023 v 2020

	 Dlíteanas Mótair	 Dlíteanas Phoiblí	 Dlíteanas Fostóra	Foriomlán
Meán-Damáistí Ginearálta 2023	€13,516	€18,679	€20,562	€15,426
Meán-Damáistí Ginearálta 2020	€20,249	€24,625	€27,051	€21,850
% d'athrú i luach	-33%	-24%	-24%	-29%
Damáistí Ginearálta Airmheánacha 2023	€9,500	€12,000	€14,000	€10,000
Damáistí Ginearálta Airmheánacha 2020	€16,500	€20,000	€20,000	€17,000
% d'athrú i luach	-42%	-40%	-30%	-41%

In 2023, bhí meánluachanna agus luachanna airmheánach na ndámhachtainí do Dhamáistí Speisialta i bhfad níos airde ná figiúirí 2020, ach is cosúil go bhfuil na héifeachtaí boilscitheacha a spreag na méaduithe sin cobhsaithe. Cé gur tháinig méadú 53% ar an meán-dámhachtain fhoriomlán do Dhamáistí Speisialta in 2023 v 2020, níor tháinig ach méadú 9% ar dhámhachtain airmheánach do Dhamáistí Speisialta, rud a leag béim ar an inathraitheacht ard sa chomhpháirt dámhachtana seo agus ar thionchar na ndámhachtainí ardluacha.

Tarraingíonn an dá mhéadracht dámhachtana aird ar mhéadú suntasach ar dhámhachtainí do Dhamáiste Speisialta d'éilimh ar Dhliteanas Fostóra le linn na tréimhse ama seo, leis an meán-dámhachtain ag méadú faoi dhó agus an dámhachtain airmheánach ag méadú 44% in 2023 v 2020. Is mó an seans go gcuimseoidh dámhachtainí a dhéantar laistigh de chatagóir an éilimh ar Dhliteanas Fostóra cúiteamh as ar éillimh as cailliúint tuillimh, cineál cúitimh i leith Damáiste Speisialta a bhfuil tionchar géar ag boilsciú pá air. Cé go ndeachaigh boilsciú i bhfeidhm ar dhámhachtainí do Dhamáiste Speisialta, is cosúil gur chobhsaigh an éifeacht seo in 2023 agus an meán-dámhachtain do Dhamáistí Speisialta de €3,111 in 2023 fós ag teacht leis an meán-dámhachtain do Dhamáistí Speisialta de €3,001 in 2022.

Cé go ndeachaigh boilsciú i bhfeidhm ar dhámhachtainí do Dhamáiste Speisialta, is cosúil gur chobhsaigh an éifeacht seo in 2023.

Tábla 1.10

Meándámhachtain agus Dámhachtain Airmheánach do Dhamáiste Speisialta 2023 v 2020

	 Dliteanas Mótair	 Dliteanas Poiblí	 Dliteanas Fostóra	Foriomlán
Meán-Damáistí Speisialta 2023	€2,663	€1,717	€7,048	€3,111
Meán-Damáistí Speisialta 2020	€1,909	€1,375	€3,524	€2,027
% d'athrú i luach	+39%	+25%	+100%	+53%
Damáistí Speisialta Airmheánacha 2023	€810	€390	€1,136	€750
Damáistí Speisialta Airmheánacha 2020	€765	€330	€788	€685
% d'athrú i luach	+6%	+18%	+44%	+9%

Rátaí Glactha

B'ionann 2023 agus an dara bliain iomlán d'oibriú na dTreoirínte um Dhíobhálacha Pearsanta a tugadh isteach i mí Aibreáin 2021. Is táscairí iad an fás ar iarratais ar éileamh a cuireadh faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, chomh maith leis an ráta toilithe a bhí ag ardú in 2023, de mhuinín mhéadaithe an phobail i gcomhsheasmhacht chur i bhfeidhm na dTreoirínte ar fud na mbealaí socraíochta.

Déanann an ráta glactha cur síos ar an gcion de na measúnuithe go léir a dhéanann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a nglacann an tÉilitheoir (an duine a chuireann an t-éileamh isteach) agus an Freagróir (an duine/na daoine nó an eagraíocht/na heagraíochtaí a bhfuil an t-éileamh á dhéanamh ina aghaidh). Nuair a dhéanann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta measúnú ar éileamh, eisímid sonraí na dámhachtana don Éilitheoir agus don Fhreagróir/Freagróirí araon. Tá 28 lá ag an Éilitheoir chun glacadh leis an dámhachtain nó diúltú di, agus tá 21 lá ag an bhFreagróir/na Freagróirí. Má ghlacann an dá pháirtí leis an dámhachtain, eisítear 'Ordú le hÍoc', a thugann treoir don Fhreagróir luach an chúitimh a bronnadh ar an Éilitheoir a íoc. Tá stádas cosúil le hordú cúirte ag 'Ordú le hÍoc', Má dhiúltaíonn ceachtar páirtí don dámhachtain, eisímid údarú a chuireann ar chumas an Éilitheora dul sa tóir ar an éileamh trí dhlíthíocht más mian leo é sin a dhéanamh.

Nuair a tugadh isteach na Treoirínte i mí Aibreáin 2021, bhí tionchar suntasach ar an ráta glactha le haghaidh measúnuithe ar chúiteamh a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, ag laghdú ó 60% i mí Aibreáin 2021 go díreach 36% i mí na Bealtaine 2021. Sna tréimhsí ó shin i leith, áfach, tá méadú tagtha ar an ráta glactha, agus tá sé fós comhsheasmhach i 2021 agus 2022 ag 44%.

In 2023, tá méadú tagtha ar an ráta glactha go 48%, an ráta is airde ó tugadh na Treoirínte isteach in 2021. Rud atá tábhachtach, in 2023, ghlac tromlach na nÉilitheoirí go léir (51%) agus na bhFreagróirí (94%) le dámhachtainí a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Ar an gcaoi chéanna, tháinig méadú seasta ar an ráta glactha i ngach catagóir éilimh in 2023, i gcomparáid le 2022. Tháinig an méadú is mó ar dhámhachtainí Dliteanais Phoiblí, ag ardú ó 49% in 2022 go 57% in 2023, agus tháinig méadú 7% ar an ráta glactha do dhámhachtainí Dliteanais Fostóirí agus tháinig méadú 5% ar dhámhachtainí Dliteanais Mótair. Soláthraíonn an ráta glactha méadaitheach seo fianaise go bhfuil muinín agus comhsheasmhacht ag méadú i bpróiseas measúnaithe an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta.

In 2023, tá méadú tagtha ar an ráta glactha go **48%**, an ráta is airde ó tugadh na Treoirínte isteach in 2021. Rud atá tábhachtach, in 2023, ghlac tromlach na nÉilitheoirí go léir (51%) agus na bhFreagróirí (94%) le dámhachtainí a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta.

Tábla 1.11

Rátaí glactha foriomlána 2016-2023

Bliain	Dlíteanas Mótair 	Dlíteanas Fostóra 	Dlíteanas Poiblí 	Foriomlán
2016	54%	56%	59%	55%
2017	52%	56%	56%	53%
2018	51%	54%	54%	52%
2019	51%	58%	56%	52%
2020	49%	57%	53%	51%
2021	43%	46%	49%	44%
2022	40%	46%	49%	44%
2023	45%	53%	57%	48%

Amlíne chun Measúnú a dhéanamh

Mhéadaigh an t-am chun éileamh a mheas ó dháta an toilithe go dtí dáta an mheasúnaithe a bhí á dhéanamh ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ó 10.9 mí in 2022 go 11.3 mí in 2023. In 2023, rinneadh measúnú ar 46% de na dámhachtainí a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta taobh istigh de 9 mí.

Mar thoradh ar shraith athruithe timpeallachta agus reachtacha, bhí tionchar ar an meán-amlíne a glacadh chun go ndéanadh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta measúnú ar éileamh. Táimid ag obair go dian agus ag cur athruithe i bhfeidhm ar fud na heagraíochta chun ár n-amlíní a fheabhsú.

Measúnaíodh 46% de na dámhachtainí a rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2023 laistigh de 9 mí.

Rinneadh measúnú ar



46%

de na dámhachtainí a rinneadh laistigh de 9 mí



11.3
mí

Meán-amlíne chun éileamh a mheas in 2023

3 | Éilimh a bhaineann le Timpistí Marfacha

Déanann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a chomhbhrón leo siúd go léir a bhfuil thíos ar chailliúint daoine muinteartha mar gheall ar thimpistí. Bíodh is nach ionann éilimh mharfacha ach céatadán beag de na cásanna a láimhseáladh agus a ndéanaimid measúnú orthu, tuigimid go bhfuil an tionchar as cuimse agus tubaisteach ar na teaghlaigh agus ar na daoine muinteartha a dtéann na timpistí seo i bhfeidhm orthu. Tá sé díomách agus brónach araon méadú ar líon na n-iarratas ar éileamh marfach a cuireadh faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2023 a thuairisciú.

Déantar cur síos sa chuid seo ar líon na n-éileamh a bhaineann le timpistí marfacha a cuireadh faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta idir an 1 Eanáir – an 31 Nollaig 2023. In 2023, cuireadh 115 iarratas ar éileamh marfach san iomlán faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, 20% níos airde ná an méid a cuireadh isteach in 2022 agus 37% níos airde ná 2021.

Tábla 1.12

Iarratais ar éileamh marfach a cuireadh faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha in 2023 de réir catagóire éilimh

Iarratais Mharfacha	2023	2022	2021
Dlíteanas Mótair 	58	46	41
Dlíteanas Fostóra 	15	15	14
Dlíteanas Poiblí 	42	35	29
Iomlán	115	96	84

Mar a léirítear i dTábla 1.12, fuair an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta líon i bhfad níos airde iarratas ar éileamh marfach in 2023 i gcomparáid le blianta roimhe sin.

- Timpistí Marfacha Tráchta ar Bhóithre Bhain leath de gach iarratas ar éileamh marfach le timpistí tráchta ar bhóithre. In 2023, bhí líon na n-éileamh marfach ar thimpistí tráchta ar bhóithre 41% níos airde ná líon na n-iarratas a cuireadh isteach in 2021.
- Timpistí Marfacha san Áit Oibre: Cuireadh 15 éileamh isteach maidir le timpistí marfacha san áit oibre in 2023, agus bhí siad fós ag teacht le líon na n-éileamh a cuireadh isteach in 2022 agus 2021.
- Timpistí Marfacha i Suíomhanna Poiblí: Tháinig méadú suntasach ar éilimh mharfacha a d'eascair as timpistí i suíomhanna poiblí, agus cuireadh 42 éileamh isteach in 2023. Bhí an figiúr sin 45% níos airde ná líon na n-iarratas a fuarthas in 2021.

Timpistí Marfacha Tráchta ar Bhóithre

In 2023, bhain 58 iarratas ar éileamh marfach le timpistí tráchta ar bhóithre. Áiríodh air sin 17 tiománaí mótarfheithiclí, 12 phaisinéir mótarfheithicle, 15 choisithe, 10 ngluaisrothaithe agus 4 rothaí.

Chuaigh leath de na héilimh mharfacha ar thimpistí tráchta bóthair go léir in 2023 i bhfeidhm ar úsáideoirí soghonta bóthair, lena n-áirítear coisithe, rothaithe agus gluaisrothaithe, rud a chuir béim ar leochaileacht mhéadaithe na ngrúpaí sin ar ár mbóithre.

Bhí tionchar ag díreach níos lú 70% de na héilimh mharfacha go léir a bhain le timpistí tráchta ar bhóithre ar fhir, agus bhí daoine faoi bhun 30 bliain d'aois i gceist le gar do leath (48%) de na timpistí mharfacha tráchta ar bhóithre go léir.

Tábla 1.13

Iarratais ar éileamh mairfach a eascraíonn as timpistí tráchta ar bhóithre in 2023 agus 2022

Líon na n-iarratas mairfach	2023	2022
Tiománaithe	17	11
Paisinéirí	12	14
Coisithe	15	12
Gluaisrothaithe	10	8
Rothaithe	4	1
Iomlán	58	46

Timpistí Mairfacha san Áit Oibre:

In 2023, cuireadh 15 iarratas ar éileamh mairfach faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a bhain le timpistí mairfacha a tharla san áit oibre. Bhain beagnach gach éileamh le timpistí mairfacha le fir (14 éileamh). Tugann na táblaí seo a leanas forbhreathnú ar na cúiseanna, na suíomhanna agus na catagóirí oibre is coitianta a bhaineann le timpistí mairfacha in 2023.

Tábla 1.14

Iarratais ar éileamh mairfach a d'eascair as timpistí i san áit oibre in 2023 bunaithe ar chúis díobhála

Cúis leis na díobhálacha	Timpistí Mairfacha
Titim anuas ó airde	5
Gortú brúite	4
Buailte ag rud caite, teilgte nó tite	2
Eile	4
Iomlán	15

Tábla 1.15

Iarratais ar éileamh mairfach a d'eascair as timpistí san áit oibre in 2023 bunaithe ar shuíomh inar tharla gortuithe

An suíomh ina tharla na gortuithe	Timpistí Mairfacha
Monarcha agus gléasra	8
Limistéar tionsclaíoch agus foirgníochta	2
Limistéar seirbhíse sláinte	1
Baile	1
Siopa agus stór	1
Ród	1
Garáiste tráchtála	1
Iomlán	15

Tábla 1.16

Iarratais ar éileamh mairfach a d'eascair as timpistí san ionad oibre in 2023 bunaithe ar chatagóir oibre an Éilitheora

Catagóir na hoibre	Timpistí Mairfacha
Tógáil	6
Déantúsaíocht	5
Seirbhísí sláinte	1
Iompar agus stóráil	1
Eile	2
Iomlán	15

Timpistí Marfacha Dlíteanais Phoiblí

Cuireadh 42 iarratas ar éileamh a bhaineann le timpistí marfacha a tharlaíonn i suíomhanna poiblí faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2023, méadú 45% ar líon na dtimpistí marfacha a tuairiscíodh in 2021.

Chuaigh os cionn leath de na timpistí marfacha poiblí go léir i bhfeidhm ar fhir (63%) agus bhí tromlach os cionn 40 bliain d'aois (65%).

Tábla 1.17

Iarratais ar éileamh marfach a d'eascair as timpistí i suíomhanna poiblí in 2023 bunaithe ar chúis díobhála

Cúis leis na díobhálacha	Timpistí Marfacha
Faillí leighis	11
Riocht nosacómach	7
Titim anuas ó airde	6
Titim ar an leibhéal céanna	6
Bás i gcoimeád	4
Ionsaí trí fhórsa coirp	1
Eile	7
Iomlán	42

Tábla 1.18

Iarratais ar éileamh marfach a d'eascair as timpistí i suíomhanna poiblí in 2023 bunaithe ar shuíomh inar tharla gortuithe

An suíomh ina tharla na gortuithe	Timpistí Marfacha
Institiúid chónaithe	12
Limistéar seirbhíse sláinte	12
Baile	6
Monarcha agus gléasra	4
Siopa agus stór	3
Cafe, ostán agus bialann	2
Rotharbhealach	1
Feirm	1
Eile	1
Iomlán	42

4

Súil Níos Géire

Gabhann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta faisnéis faoi na cineálacha díobhálacha a tharla de réir an chórais códaithe ICD-10 le haghaidh catagóiríú díobhála, atá formhuinithe ag an Eagraíocht Dhomhanda Sláinte. Sa chuid seo, cuirimid forbhreathnú ar fáil ar na gortuithe is coitianta a tharla, chomh maith leis na suíomhanna agus na cásanna timpiste is minice, ar fud na gcineálacha éilimh chun tuiscint níos fearr a sholáthar ar na cineálacha gortuithe a bhain do thrácht ar bhóithre, do thionóiscí san ionad oibre agus d'íospartaigh timpistí a shocrú go poiblí.

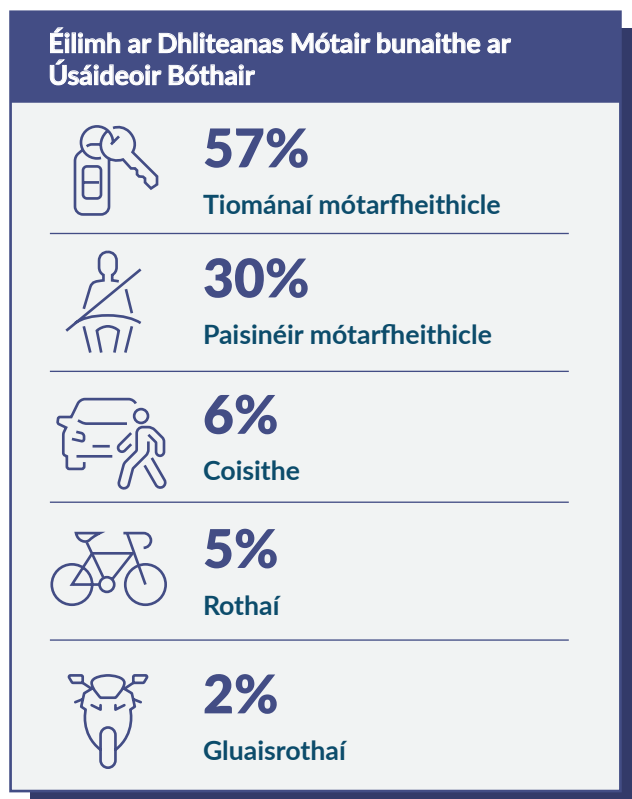
2.1 Éilimh ar Dhliteanas Phoiblí in 2023

In 2023, cuireadh 11,587 éileamh ar Dhliteanas Mótair faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, méadú 14% ar líon na n-éileamh ar thimpistí tráchta ar bhóithre a fuarthas in 2022.

Níor tháinig aon athrú ar phróifíl na n-úsáideoirí bóthair a gortaíodh in éilimh ar thimpistí tráchta bóthair in 2023, ar fhiigiúirí 2022. Bhain tromlach na n-éileamh timpiste tráchta bóthair go léir le tiománaithe mótarfheithiclí (57%), agus paisinéirí mótarfheithiclí ina dhiaidh sin (30%). B'ionann úsáideoirí leochaileacha bóthair agus 13% de na héilimh uile ar dhíobháil phearsanta ar thrácht ar bhóithre in 2023, agus ba iad na coisithe ba mhó a bhí thíos leis (6%).

Tábla 2.1

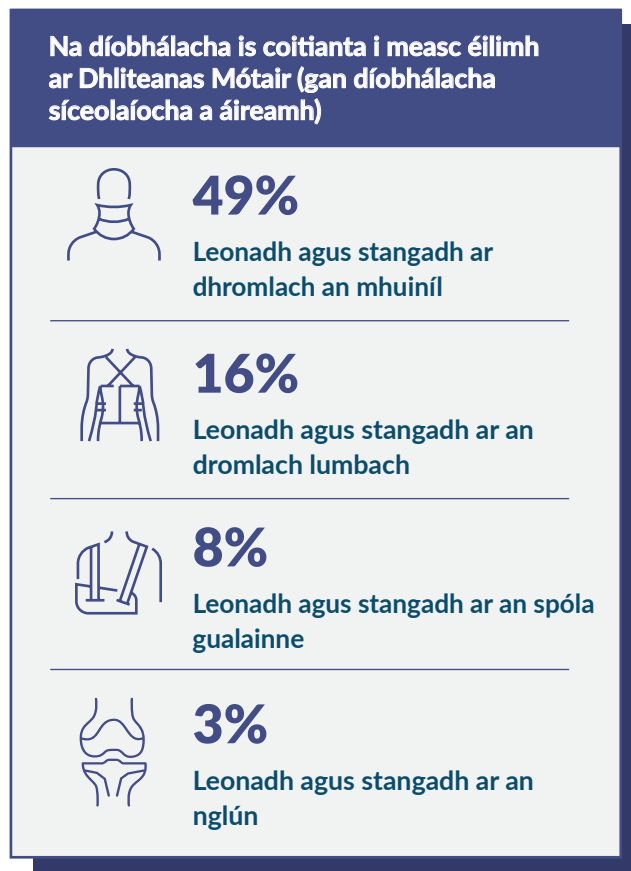
Timpistí Tráchta ar Bhóithre in 2023 ag Úsáideoirí Bóithre



Mar aon le blianta roimhe seo, is é leonadh agus stangadh an dromlaigh cheirbheacsáigh an díobháil is coitianta fós i measc éilimh ar dhliteanas mótair ag 49%, laghdú 2% ar fhiigiúirí 2022. Ina dhiaidh sin bhí leonadh agus stangadh an dromlaigh lumbach (16%), leonadh agus stangadh den alt gualainne (8%) agus leonadh agus stangadh na glúine (3%).

Tábla 2.2

Na Díobhálacha Dliteanas Mótair is Coitianta 2023



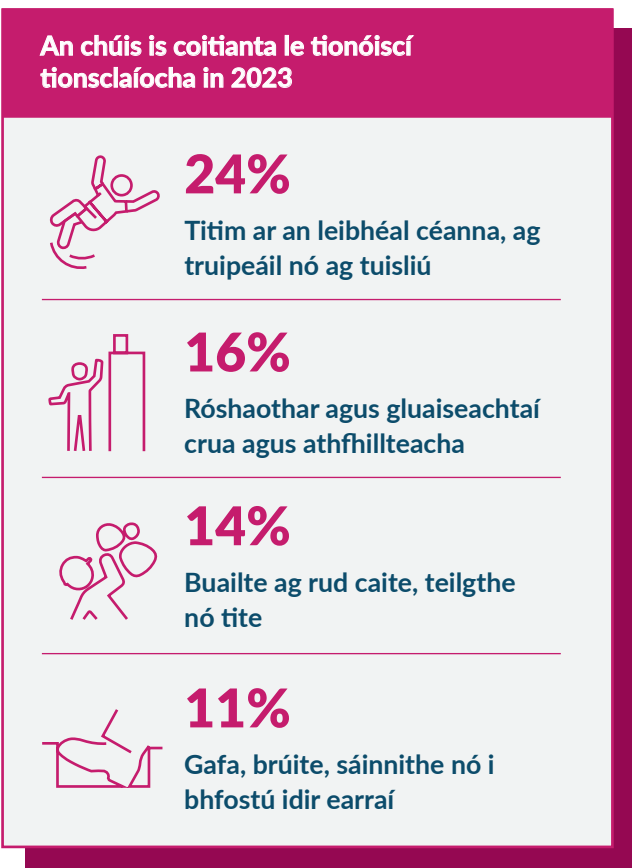
2.2 Éilimh ar Dhliteanas Fostóra in 2023

In 2023, cuireadh 3,666 éileamh ar Dhliteanas Fostóra faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, méadú níos lú ná 1% ar líon na n-éileamh ar thimpistí san áit oibre a fuarthas in 2022.

In 2023, ba é an chúis ba choitianta le timpistí san áit oibre titim ar an leibhéal céanna mar gheall ar shleamhnú, truípeáil nó tuisliú (24%), agus ina dhiaidh sin róshaothar (16%), a bheith buailte earra caite, teilgthe nó rud ag titim (14%) agus gortuithe brúite (11%). I gcomhréir le blianta roimhe seo, ba é an suíomh ba choitianta le haghaidh timpistí san áit oibre ná monarchana agus gléasraí, arb ionann iad agus díreach faoi bhun an tríú cuid de na timpistí go léir.

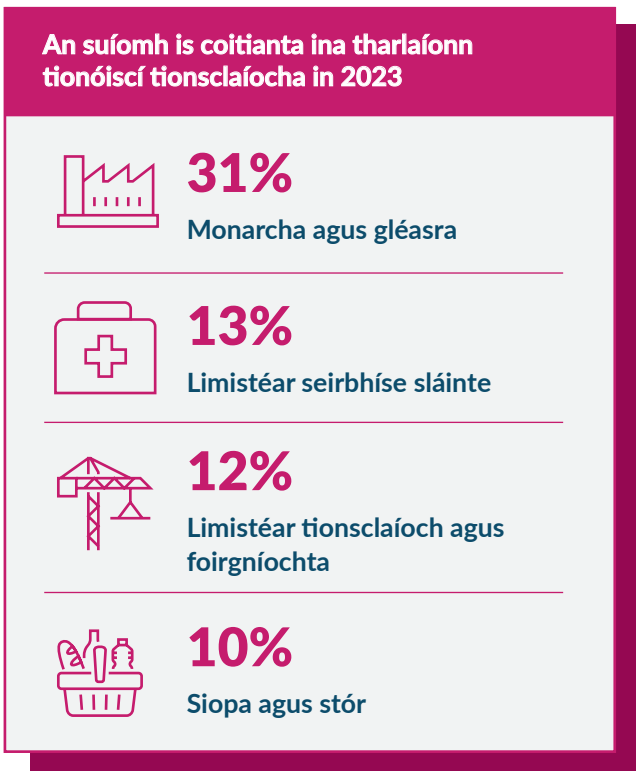
Tábla 2.3

An chúis is coitianta le tionóiscí tionsclaíocha in 2023



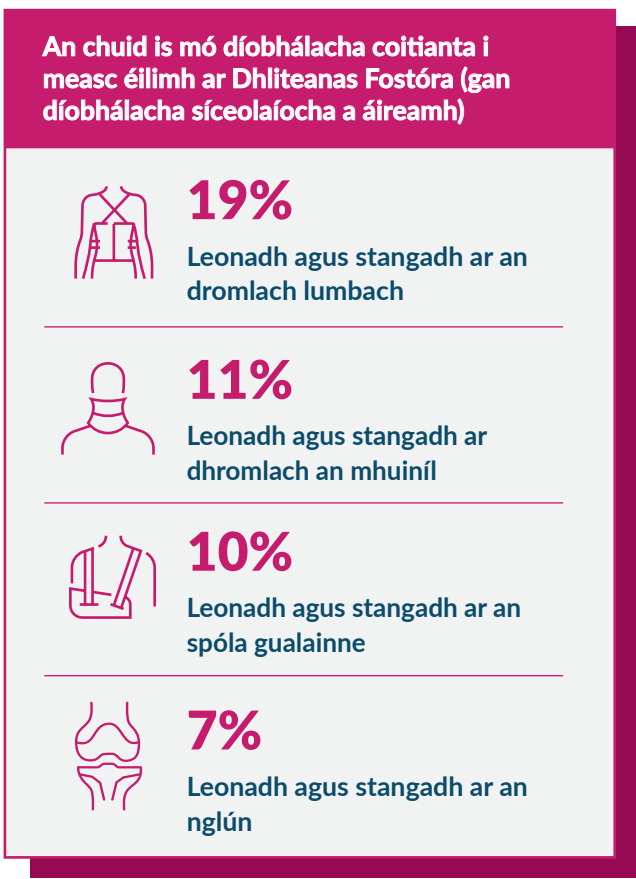
Tábla 2.4

An suíomh is coitianta ina tharlaíonn tionóiscí tionsclaíocha in 2023



Tábla 2.5

Na Díobhálacha Dliteanas Fostóra is Coitianta 2023



2.3 Éilimh ar Dhliteanais Phoiblí in 2023

In 2023, cuireadh 4,795 éileamh ar Dhliteanas Phoiblí faoi bhráid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, méadú 3% ar líon na n-éileamh ar thimpistí i suíomh poiblí a fuarthas in 2022.

B'ionann titim ar an leibhéal céanna mar gheall ar shleamhnú, truípeáil nó truisliú agus tromlach na n-éileamh dliteanais poiblí go léir in 2023. Ba é an dara cúis ba choitianta le gortuithe pearsanta a tharla i suíomhanna poiblí ná ionsaí le fórsa coirp. Ba é an suíomh is coitianta le haghaidh timpistí i suíomhanna poiblí in 2023 ná siopaí agus stóir (18%), agus cosáin (16%), caiféanna, óstáin agus bialanna (13%) agus bóithre ina dhiaidh sin (12%).

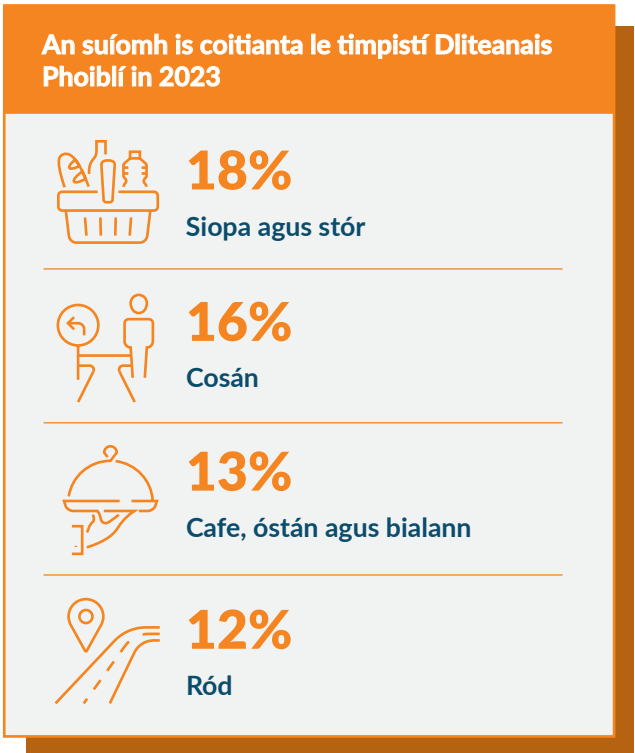
Tábla 2.6

An chúis is coitianta le timpistí Dlíteanais Phoiblí in 2023



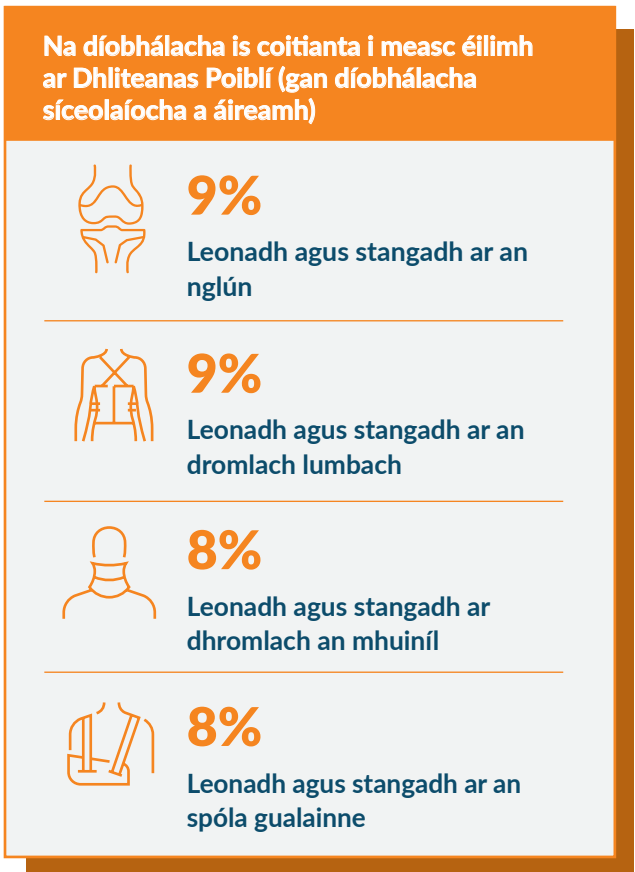
Tábla 2.7

An suíomh is coitianta le timpistí Dlíteanais Phoiblí in 2023



Tábla 2.8

Na Díobhálacha Dlíteanas Phoiblí is Coitianta 2023



5

An Custaiméir a chur i Lár ár Seirbhísí

Tá an Bord um Réiteach Díobhálacha tiomanta go mór don tseirbhís is fearr a sholáthar do na custaiméirí a bhíonn i dteagmháil lenár n-eagraíocht. Tá sé mar aidhm againn seirbhís a chur ar fáil a fhreastalaíonn ar riachtanais ár gcustaiméirí agus atá inrochtana go héasca, agus muid ag iarraidh a bheith nuálaíoch go leanúnach. Éistimid lenár gcustaiméirí agus lenár bpáirtithe leasmhara, chun tuiscint níos fearr a fháil ar an gcaoi ar féidir linn tuilleadh feabhais a chur ar chúrsaí. Tugtar breac-chuntas sa chaibidil seo ar chuid de na príomhthionscnaimh a léiríonn ár bhfreagrúlacht agus an fonn atá orainn feabhsú go leanúnach.

Seirbhís do Chustaiméirí

Tá custaiméirí againn nach Éilitheoirí agus Freagróirí amháin siad agus tá réimse leathan páirtithe leasmhara ó ghrúpaí leasmhara éagsúla i gceist leo. Idir iad siúd atá ag déanamh éilimh nó a bhfuil éileamh déanta ina choinne, agus lucht déanta beartas a úsáidfídh ár sonraí chun bonn eolais a chur faoi bheartas agus faoi chinnteoireacht, tá gach aon duine dár gcustaiméirí tábhachtach dúinn, agus táimid tiomanta dá chinntiú go bhfuil ár seirbhísí soiléir agus inrochtana do chách.

Tá ár bhfoireann seirbhíse tosaigh do chustaiméirí ar fáil ó 8r.n. go 6i.n., Dé Luain go hAoine. Is féidir le custaiméirí nascadh linn tríd an bhfón, ríomhphost, nó comhrá gréasáin, agus is féidir leo iarratais a chur isteach ar líne nó trínár dtairseach aturnae. Freagraíonn ár bhfoireann tiomanta seirbhíse do chustaiméirí go héifeachtúil líon ard glaonna, ríomhphoist agus comhráite comhrá gréasáin. In 2023, fuaireamar os cionn ceathrú milliún ríomhphost, os cionn 23,000 glao gutháin, agus díreach níos lú ná 900 teachtaireacht comhrá gréasáin. Shocraíomar 11,190 coinne leighis neamhspleách agus dhéileálar le breis is 246,000 píosa comhfhreagrais.

In 2023 bhí roinnt athruithe suntasacha ann ar ár reachtaíocht a chuaigh i bhfeidhm ar ár bpróiseas iarratais. Rinne na hathruithe seo ár bpróiseas iarratais níos láidre agus is ann dóibh chun éilimh chalaoiseacha a chosc ach freisin chun tuilleadh faisnéise a thabhairt dúinn ionas go mbeidh daoine in ann toiliú lenár bpróiseas. Chun feasacht a mhúscailt faoi na hathruithe seo, chuamar i dteagmháil le páirtithe leasmhara éagsúla, lena n-áirítear ionadaithe ó ghairm an dlí agus ó phríomhchustaiméirí eile chomh maith le nótaí teorach a thabhairt isteach faoina bhfuil ag teastáil le haghaidh tuairisc leighis ionas go raibh faisnéis ag daoine. Bhain cuid de na hathruithe a tugadh isteach go díreach freisin le feabhas a chur ar thaithí an chustaiméara, amhail an ceanglas maidir le huimhir fóin phóca an éilitheora a thabhairt chun teagmháil a éascú maidir le meabhrúcháin le haghaidh coinní leighis agus chun tacú le sceidealú.

Tá méadú suntasach tagtha ar rannpháirtíocht na gcustaiméirí lenár saoráid comhrá gréasáin in 2023. Cé go bhfuil ár líon ríomhphost tite, tá méadú 139% tagtha ar úsáid ár saoráide comhrá gréasáin do chustaiméirí ó 2022. Tá seo tarlaíthe don mhórchuid mar gheall ar leathnú ár seirbhíse comhrá gréasáin ar fud leathanaigh éagsúla ar ár suíomh gréasáin, ag méadú infhaighteacht na seirbhíse dár gcustaiméirí.

In 2023, fuaireamar os cionn ceathrú milliún ríomhphost, os cionn 23,000 glao gutháin, agus díreach níos lú ná 900 teachtaireacht comhrá gréasáin. Shocraíomar 11,190 coinne leighis neamhspleách agus dhéileálar le breis is 246,000 píosa comhfhreagrais.

Glaonna gutháin

23,189 

Ríomhphoist

258,046 

Coinní Leighis socraithe

11,190 

Comhráite Gréasáin

889 

Meán-am feithimh chun labhairt le gníomhaire

40 soicind



Tionscnaimh Nua

Thugamar roinnt tionscnamh nua isteach i rith na bliana chun ár seirbhísí agus ár dtaithí do chustaiméirí a fheabhsú tuilleadh. Ina measc seo bhí seirbhís nua teachtaireachtaí SMS agus ár suirbhéanna ‘Guth an Chustaiméara’.

Teachtaireachtaí SMS

Tugadh an tionscnamh seirbhíse do chustaiméirí isteach in 2023, agus bhí sé dírithe ar fhreastal ar scrúduithe leighis a fheabhsú, trí mheabhrúcháin a sheoladh trí theachtairacht SMS chuig custaiméirí, 72 uair an chloig roimh a gcoinne sceidealaithe. Ar an meán, d'eisigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta 124 teachtaireacht SMS den chineál seo in aghaidh na míosa in 2023. Is é an tionchar atá aige seo ná tacú linn éilimh a réiteach go tráthúil chun léasa gach páirtí. Ina theannta sin, tá costais curtha le héilimh ina bhfuil leighis sceidealta agus ina bhfuil neamhfheastal ann. Is féidir costais éilimh a laghdú go díreach tríd an gcostas seo a laghdú.

Bhí tionchar dearfach ag an ngníomh simplí seo dár gcustaiméirí agus don phróiseas éileamh araon.

Trí leas a bhaint as léargais eolaíochta iompraíochta, bhí tionchar dearfach suntasach ag an ngníomh simplí seo, agus tháinig laghdú 35% ar an ráta neamhfheastail. Feabhsaíonn an laghdú gear seo ar an ráta neamhfheastail ár bpróiseas foriomlán maidir le déileáil le héilimh.

Guth an Chustaiméara

Tugadh isteach na suirbhéanna agus tionscnaimh léargais Guth an Chustaiméara i mí Eanáir 2024. Spreagann sé custaiméirí a dhéanann teagmháil leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ar an nguthán le suirbhé ar sheirbhís do chustaiméirí a roghnú a dhéanfar ansin trí théacsteachtairacht. Is iad na cuspóirí léargas a fháil ar shásamh na gcustaiméirí agus príomhfhoghlaimí a aithint. Cuirfidh sé seo ar ár gcumas deiseanna le haghaidh feabhsúcháin a aithint agus feabhsuithe seirbhíse do chustaiméirí a chur chun cinn bunaithe ar léargas agus aiseolas ó chustaiméirí.

Gearáin ó Chustaiméirí

Mar eagraíocht seirbhíse poiblí, tá seirbhís den scoth do chustaiméirí ina príomhthosaíocht ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Creidimid go láidir gur deis iontach iad gearáin agus aiseolas le haghaidh fáis agus forbartha dár n-eagraíocht. Glactar le gearáin ó chustaiméirí go han-dáiríre, agus déanaimid ár ndícheall aon saincheisteanna a réiteach chomh héifeachtúil agus is féidir.

In 2023, fuaireamar 60 gearán ó chustaiméirí, beagnach 30% níos lú ná a fuaireamar in 2022. Bhain formhór na ngearán sin le scrúduithe dochtúra neamhspleácha le daoine eile a bhain le moilleanna riaracháin agus lenár bpróiseas.

Fógraíocht agus Feasacht

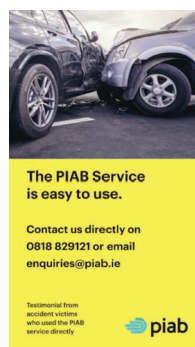
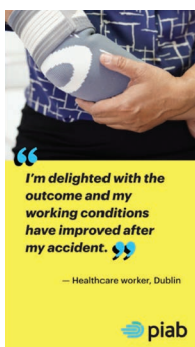
Bhí ról mór ag ár bhfócas ar sheirbhís do chustaiméirí i bhfeachtas fógraíochta a reáchtáladh i Ráithe 2, 2023. Dhírigh an feachtas ar theistiméireachtaí ó íospartaigh de thimpistí mótaí agus fostóra a d'úsáid ár seirbhís, d'fhonn feasacht na seirbhíse a mhéadú agus ina mbeadh daoine in ann ionbhá a bheith acu leis na scéalta. Reáchtáladh an feachtas ar fud na n-ardán digiteach agus na meán sóisialta thar thréimhse 2-3 seachtaine. Ba é cuspóir an fheachtais ná cur amach a spreagadh ar an tseirbhís a léireodh do chustaiméirí ionchasach cad iad cuid de na buntáistí a bhaineann leis an tseirbhís dár le piaraí.

I mí Feabhra bhí feachtas ar siúl againn chun ár seirbhís nua Idirghabhála a fhógairt ar fud roinnt foilseachán, lena n-áirítear Law Society Gazette, the Business Post agus the Irish Times.

I mí Aibreáin agus i mí na Bealtaine bhí feachtas sóisialta ar siúl againn ar fud X (Twitter) agus Meta (Facebook agus Instagram). Bhí an feachtas ar siúl ar feadh ceithre seachtaine agus bhain sé 12,672,000 imprisean amach san iomlán ar fud na n-ardán.

I mí Dheireadh Fómhair bhí feachtas den chineál céanna ar siúl againn ach chuireamar LinkedIn le Meta agus X san áireamh. Bhí an feachtas ar siúl ar feadh ceithre seachtaine agus bhain sé 9,595,200 imprisean san iomlán amach ar fud na n-ardán go léir.

Baineadh níos mó ná 22 mhilliún imprisean amach trínár bhfógraíocht ar na meáin shóisialta in 2023.



Clár um Chlaohlú Digiteach

De réir mar a leanann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ag fás, dhá scór bliain ó bunaíodh é, is léir go raibh gá le clár cuimsitheach claochlaithe digiteach a chur i bhfeidhm. Ba é an aidhm ná ár n-éifeachtúlacht, ár lúfaireacht a mhéadú agus leanúint de luach mór a chur ar fáil dár gcustaiméirí agus dár bpáirtithe leasmhara.

In 2023 leathnaíomar ár seirbhísí agus bhí gá le próiseas níos fearr, níos éifeachtaí, chun leanúint ar aghaidh ag forbairt agus ag feabhsú ar an gcaoi a soláthraítear na seirbhísí sin. Ní hamháin go bhfeabhsóidh an próiseas claochlaithe dhigitigh a bhfuil tús curtha againn leis, spreagtha ag ár gcur chuige cruthaitheach agus nuálach, ár n-eispéireas do chustaiméirí agus d'fhostaithe a bhaineann lenár gcóras bainistíochta éileamh, ach cinnteoidh sé freisin éifeachtúlacht níos fearr ar fud foirne agus próiseas níos cuíchóirithe ar an iomlán. Trínár dtairiscintí digiteacha a fhorbairt agus a fheabhsú feabhsóimid éifeachtúlacht bainistíochta cásanna, rud a fhágann go mbeidh próiseas níos trédhearcaí ann le torthaí níos tapúla.

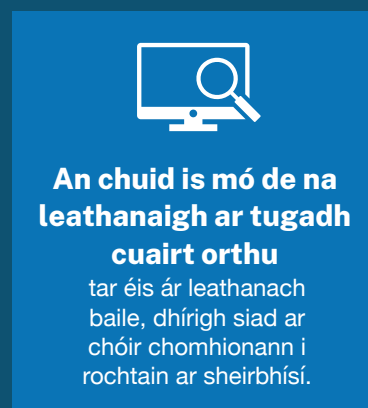
Tar éis próiseas soláthair iomaíoch, in 2023 d'fhostaíomar soláthróir chun córas nua bainistíochta éileamh a dhearadh agus a fhorbairt. Ba é ba aidhm dó ná bealach níos éifeachtúla a chruthú chun eispéireas an chustaiméara a fheabhsú, trí léargas iomlán a thabhairt ar an bhfaisnéis ábhartha go léir ag céimeanna éagsúla den phróiseas, sreafaí oibre comhtháite agus próisis ghnó a cheadú, agus faisnéis níos fearr a sholáthar do na páirtithe leasmhara go léir. Chuamar i dteagmháil leis an soláthraí chun próiseas a dhearadh is fearr a oibreoidh do pháirtithe leasmhara, do chustaiméirí, agus don Bhord. Mar gheall ar mhoilleanna ar na táirgí inréadaithe socraithe, áfach, rinneadh cinneadh an Conradh a fhoirceannadh agus an próiseas soláthair a atosú go déanach in 2023. Táimid ag teacht anois chuig deireadh an phróisis soláthair sin, agus táthar ag súil go gcuirfimid córas nua ar fáil i lár na bliana 2025.

Cuirfidh an infheistíocht ilmhilliún euro seo córais níos iomasaí, atá dírithe ar an gcustaiméir, ar fáil, a fheabhsóidh an tairiscint seirbhíse dár bpáirtithe leasmhara go léir ar deireadh agus a ligfidh dúinn níos mó seirbhísí ar líne a sholáthar. Fágfaidh an córas nua go mbeidh sé níos éasca faisnéis a chur faoi bhráid an Bhoird ag gach céim den phróiseas agus tabharfaidh sé tuilleadh eolais do pháirtithe maidir le stádas a n-éilimh. Trí fheabhas a chur ar sheirbhísí ar líne, déanaimid níos éasca d'úsáideoirí féinfhreastal a dhéanamh agus tuiscint níos fearr a fháil ar na chéad chéimeanna eile i saolré an éilimh. Tacóidh an córas nua linn freisin trí shreabhadh oibre níos fearr den phróiseas éileamh, rud a cheadóidh bainistíocht tascanna níos éifeachtaí trí uathobriú. Ar an iomlán, bíodh is gur mian linn a chinntiú go bhfuil ár seirbhísí digiteach, ní seirbhísí digiteacha amháin iad. Cuireann ár bhfoireann seirbhíse do chustaiméirí tacaíocht teileafóin ar fáil agus is féidir éilimh a chur isteach tríd an bpost chomh maith le ar líne. Ba mhaith linn freisin a chinntiú nach bhfágтар aon duine ina dhiaidh, beag beann ar na bealaí a roghnaíonn siad chun idirghníomhú linn agus lenár seirbhísí.

Buaicphointí na Meán Sóisialta 2023



Buaicphointí an Láithreáin Ghréasáin 2023



Bhí ról lárnach ar fad ag suíomh gréasáin an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta maidir leis an gcaoi a ndearnamar cumarsáid lenár bpáirtithe leasmhara, agus ardán faisnéise rithábachtach dár gcustaiméirí. In 2023, bhí 213,224 cuairt againn ar ár suíomh gréasáin, le 2,836 úsáideoir nua ag tabhairt cuairte den chéad uair. Chonacthas 935,699 amharc leathanaigh ar shuíomh gréasáin an Bhoird Réitigh Díobhálacha in 2023, agus chaith úsáideoirí 1 nóiméad agus 25 soicind ar an suíomh ar an meán. Léiríonn sonraí anailíse go bhfuil úsáideoirí ag lorg faisnéise ar leith den chuid is mó, is iad na leathanaigh is mó ar tugadh cuairt orthu tairseach na n-aturnaetha, an fhoirm iarratais ar éileamh agus an leathanach baile. Trí bhreathnú ar na foinsí trína bpléann úsáideoirí le suíomh gréasáin an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, is féidir linn a fheiceáil go bhfuil feachtas mhéadaithe ar ár suíomh gréasáin i measc na gcuariteoirí, agus an tromlach ag teach chuig an suíomh go díreach trí inneall cuardaigh. Cuireadh tús le próiseas críochnúil anailíse ag deireadh 2023, chun tuiscint dhomhain a thabhairt dúinn ar fheidhmíocht an tsuímh ghréasáin agus ar iompar úsáideoirí.

Tá faisnéis chuimsitheach ar ár suíomh gréasáin maidir le raon roghanna agus bealaí ar féidir le daoine úsáid a bhaint as ár seirbhís, lena n-áirítear Tairseach an Aturnae, faisnéis ar an bpróiseas éilimh agus ar ár seirbhís nua idirghabhála a seoladh i mí na Nollag 2023.

Bhí **935,699** amharc leathanaigh ann ar shuíomh gréasáin an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta in 2023.

Na Meáin Shóisialta

Bainimid úsáid as ár gcainéil meán sóisialta chun a chinntiú go sroicheann cumarsáid shoiléir thráthúil ár lucht féachana leathan. Is príomhthosaíocht é nascadh lenár lucht féachana don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, agus soláthraíonn na meáin shóisialta an t-ardán idéalach chun an sprioc seo a bhaint amach i bhfianaise an réimse leathan lucht féachana a bhíonn i dteagmháil leis na hardáin éagsúla.

In 2023, mhéadaíomar ár ngníomhaíocht ar na meáin shóisialta, ag dul i dteagmháil le lucht leanúna trí shraith feachtas agus post faisnéiseach. Chuir na hiarrachtaí seo eolas úsáideach ar fáil agus chinntigh siad go raibh dlúthbhaint againn lenár lucht féachana, iad a choinneáil ar an eolas agus rannpháirteach.

I mí na Nollag, chuireamar ár mbrandáil nua i bhfeidhm go céimneach ar ár ngrafaicí meán sóisialta, mar chuid dár n-aistriú ó PIAB go dtí an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Chuidigh an nuashonrú amhairc seo lenár n-iarrachtaí athbhrandála a chur in iúl go soiléir.

Faoi láthair, coinníonn an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta trí chainéal gníomhach ar na meáin shóisialta. Rinneadh na hanlaí do na cuntais seo a nuashonrú freisin chun ár n-athbhrandáil – X, (@InjuriesRes) LinkedIn (Injuries Resolution Board) agus Facebook (Injuries Resolution Board) a léiriú.

Faoi dheireadh 2023, bhí os cionn **92,000** imprisean faighte ag ár bpóstálacha le chéile ar fud na n-ardán go léir le chéile.



Our new mediation service launches today!

It will allow parties to a workplace related claim to explore a broader range of issues such as liability, the nature of the injuries sustained, required future treatments and so on.

Learn more: ow.ly/gX0550QiHB8



6

Ag Obair Níos Fearr le Chéile

Sa chaibidil seo féachfaimid ar an mbealach a n - oibrímid ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, atá mar bhonn agus mar thaca ag próisis láidre, rialachas láidir agus leibhéal ollmhór paisean agus dúthracht ónár bhfoireann. Cruthaíonn saineolas agus eolas ár bhfostaithe, chomh maith lena dtaithí agus lena gcúlra éagsúil, bunús láidir do rath an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta.

Conas a Oibrímid

Tá rath an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta tógtha ar bhunchloch de bhaill foirne dícheallacha agus tiomanta a bhfuil meas orthu as a saineolas agus a dtiomantas dá ról agus do mhisean ár n-eagraíochta. Chun tacú lenár bhfoireann, tá an Bord tiomanta do thimpeallacht oibre dhearfach agus éagsúil a chothú, áit a dtacaítear leis an bhfoghlaim, agus tá an meascán ceart scileanna agus eolais ag an bhfoireann dá ról.

Faigheann an fhoireann agus an Príomhfheidhmeannach tacaíocht iomchuí freisin ón mBord Stiúrthóirí a sheachadann maoirseacht straitéiseach agus ceannaireacht rialachais don eagraíocht chun a chinntiú go gcoimeádfar na caighdeáin is airde de rialachas corparáideach. Ag teacht leis seo, cloíonn an Bord leis an gCód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit. Is eagraíocht féinmhaoinithe 100% é an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, arna maoiniú ag táillí éilitheora agus freagróra. In 2023, bhí ioncam thart ar €11.6 mhilliún againn. Déanann an Bord maoirseacht bhuiséadach ar an chaiteachas lena chinntiú go bhfuil luach ar airgead á sholáthar ag an eagraíocht ar mhaithe le leas an pobail.



Rosalind Carroll

Príomhfheidhmeannach



Helen Moran

Stiúrthóir na Seirbhísí
Tacaíochta Gnó

- TFC
- Claochlú Digiteach
- Seirbhísí do Chustaiméirí agus Iarratais
- Bainistiú ar Chonradh Ionad Seirbhíse Seachfhoinsithe



Stephen Watkins

Stiúrthóir na Seirbhísí
Corparáideacha

- Seirbhísí Corparáideacha
- HR
- Taighde
- Cumarsáid



Eileen Devereux

Príomhoifigeach
Oibríochtaí

- Seirbhísí Measúnaithe
- Idirghabháil
- Dlíthiúil



Bernadette King

Stiúrthóir
Airgeadais

- Airgeadas
- Iniúchadh
- Soláthar

Forbairt Eagraíochta agus Oiliúint

Ionas go mbainfidh an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a chuspóirí straitéiseacha amach, tá sé ríthábhachtach go mbeidh fórsa saothair ardoilte agus tiomanta san eagraíocht. Is tosaíocht de chuid na heagraíochta, dá bhrí sin, oiliúint agus forbairt na foirne. Úsáideann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta an Córas Forbartha Bainistíochta Feidhmíochta (PMDS), ar próiseas foirmiúil é chun cuspóirí oibre agus feidhmíocht a mheas chun riachtanais forbartha a shainaithint. Cuirtear tacaíocht ar fáil do bhaill foirne a thugann faoi oideachas foirmiúil in ábhair a bhaineann lena gcuid oibre trínár Scéim Oideachais Chuidithe faoina bhfuair roinnt comhghleacaithe maoiniú iomlán chun teastais agus dioplómaí i nDlí Fostaíochta, Éagsúlacht a Bhainistíú agus Ionchuimsiú agus Anailís Ghnó Dhigiteach a chomhlánú. Chríochnaigh ár bpainéal idirghabhálaithe oiliúint shaincheaptha idirghabhála i rith na bliana. Bhí béim leanúnach ar thallann agus cumas a thógáil trí réimse leathan deiseanna foghlama agus forbartha atá dírithe ar an todhchaí a bheith curtha ar fáil. Áiríodh air seo oiliúint i réimsí ar nós Imscrúduithe san Ionad Oibre, Bainistíocht Riosca, Cosaint Sonraí, Oiliúint Agallóirí Bunaithe ar Inniúlacht agus oiliúint Pinsean a dhéanamh. Ina theannta sin, tá meantóireacht, cóitseáil agus oiliúint scileanna gairmiúla ar siúl ar fad taobh istigh d'fhoirne. Ina theannta sin, cuirimid cúrsaí oiliúna réamhscoir ar fáil do bhaill foirne a thug le fios go bhfuil sé ar intinn acu dul ar scor go luath. D'fhreastail baill foirne laistigh de 18 mí go dhá bhliain ar scor ar chúrsaí oiliúna Réamhscoir.

Mhaoinigh muid beirt chomhghleacaí freisin chun freastal ar Chlár Éire Óg in Ayr na hAlban i mí Iúil. Is é aidhm an imeachta bhliantúil seo scileanna cumarsáide a fhorbairt, muinín a spreagadh, agus spéiseanna intleachtúla daoine a leathnú i mblianta tosaigh a ngairmeacha beatha.

Bhí béim leanúnach ar thallann agus cumas a thógáil trí réimse leathan deiseanna foghlama agus forbartha atá dírithe ar an todhchaí a bheith curtha ar fáil.

Earcaíocht

In 2023, bhí 74 ball foirne ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, agus bhí rath ann maidir le hearcaíocht do 5 ról in 2023. Áiríodh san earcaíocht seo comhghleacaithe a earcú chuig dhá fheidhm nua a léiríonn sainchúram feabhsaithe an Bhoird faoin Acht um Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta 2022 – feidhm Taighde agus Beartais agus feidhm Idirghabhála

Cheap an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta Ceann Taighde agus Beartais a bhfuil freagracht air as ár straitéis taighde agus déanfaidh sé taighde maidir le díobhálacha pearsanta a ghabháil de láimh, a choimisiúnú agus a chomhoibriú.

Leathnaigh an tAcht um Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta 2022 ár sainchúram chun foráil a dhéanamh do phróiseas idirghabhála maidir le héilimh ábhartha. Le linn 2023 bunaíodh Foireann Idirghabhála de thriúr ball foirne, a thosaigh ag obair ar fhorbairt na seirbhíse idirghabhála nua chun tacú le páirtithe teacht ar chomhaontuithe nó torthaí atá inghlactha go frithpháirteach ar éilimh, atá ag teacht leis an reachtaíocht.

Chuir an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta fáilte freisin roimh bhall foirne nua chuig Acmhainní Daonna a líon folúntas ar an bhFoireann Acmhainní Daonna.

Dualgas um Chomhionannas agus Cearta Daonna na hEarnála Poiblí

Faoi Dhualgas um Chomhionannas agus Cearta Daonna na hEarnála Poiblí, ceanglaítear ar gach comhlacht poiblí in Éirinn aird a thabhairt ar an ngá atá le; deireadh a chur le hidirdhealú, comhionannas a chur chun cinn agus cearta daonna a bhfoirne, a gcustaiméirí, a n-úsáideoirí seirbhíse agus gach duine a bhfuil tionchar ag a bpolasaithe agus a bpleananna orthu a chosaint. In 2023, tá an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ag leanúint ar aghaidh ag múnú chur chuige na heagraíochta maidir le Dualgas na hEarnála Poiblí agus tá cur chuige níos foirmiúla á bhunú acu ina leith sin trí Choiste Stiúrtha IHREC a bhunú. Beidh ionadaíocht ag gach aonad gnó de chuid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ar an gCoiste seo chun ionchur tras-eagraíochtúil a chinntiú sna hiarrachtaí seo.

Faoi láthair tá roinnt beart againn ar fud na heagraíochta chun tacú leis an dualgas comhionannais agus cearta an duine. Déanann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a dhícheall a bheith ina fhostóir cuimsitheach a thacaíonn leis an bhfoireann go léir a bheith in ann páirt iomlán a ghlacadh san fhórsa saothair.

Dualgas Comhionannais agus Cearta an Duine Ag Feidhmiú Taobh Istigh dár nEagraíocht.

Ní hamháin go neartaíonn glacadh le Comhionannas, Éagsúlacht agus lonchuimsitheacht snáithíní dinimiciúla ár n-eagraíochta ach cuireann sé lenár gcinnteoireacht agus lenár seachadadh seirbhíse agus cuireann sé bonn eolais fúthu.

Cuireann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta timpeallacht chun cinn agus tá sé tiomanta do thimpeallacht a chruthú ina bhfuil Comhionannas, Éagsúlacht agus lonchuimsitheacht lárnach sa chaoi a n-oibrímid le chéile. Aithnímid go gcuireann Comhionannas, Éagsúlacht agus lonchuimsitheacht go mór lenár gcultúr, agus fágann ár n-éagsúlacht gur eagraíocht níos nuálaí agus níos fearr muid i ndeireadh na dála.

Ní hamháin go neartaíonn glacadh le Comhionannas, Éagsúlacht agus lonchuimsitheacht snáithíní dinimiciúla ár n-eagraíochta ach cuireann sé lenár gcinnteoireacht agus lenár seachadadh seirbhíse agus cuireann sé bonn eolais fúthu. Táimid réamhghníomhach inár dtóraíocht ar thimpeallacht oibre níos cothroime, níos éagsúla agus níos ionchuimsithí. Léiríonn seo nach amháin gur mian linn ár bhfórsa oibre a éagsúlú ach freisin a chinntiú go bhfuil ár bhfórsa oibre ag léiriú an tsochaí níos leithne thart timpeall orainn.

Sa daonáireamh deireanach ón Údarás Náisiúnta Míchumais bhí míchumas dearbhaithe ag 16% den fhoireann sa Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta mar a shainmhínítear san Acht um Míchumas 2005. Cuireann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta faisnéis agus seimineáir ghréasáin ar fáil maidir le néaréagsúlacht, meabhairshláinte, míchumais fholaithe, agus múnla sóisialta míchumais chun oideachas a chur ar gach ball foirne agus timpeallacht shábháilte a chur chun cinn don fhoireann chun míchumais a nochtadh. Ghlac an Bord le feidhmeanna inrochtana na teicneolaíochta agus na hoibre cumaisc chun cabhrú le comhghleacaithe a gcumas iomlán a bhaint amach.

Tá oiliúint curtha ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta freisin ar bhaill foirne do róil Oifigeach Idirchaidrimh Míchumais agus Oifigeach Rochtana an Bhoird. Feidhmíonn an tOifigeach Idirchaidrimh Míchumais mar phointe teagmhála d'fhostaithe faoi mhíchumas, dá mbainisteoirí, agus d'Acmhainní Daonna.

Cabhraíonn agus tacaíonn an tOifigeach Idirchaidrimh Míchumais le baill foirne faoi mhíchumas, faoi rún, agus lena mbainisteoirí líne trí fhaisnéis riachtanach, teagmhálacha cuí, treoir, moltaí agus comhairle a sholáthar.

Tá an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta tiomanta do pholasaí chomhionannas deiseanna agus glactar cur chuige dearfach i leith an chomhionannais san eagraíocht.

Déanaimid ár ndícheall cultúr a chruthú ina bhfuil rochtain chomhionann ag gach ball foirne ar dheiseanna agus ina mbraitheann siad compordach agus muiníneach a bheith iad féin ag an obair. Fáiltíonn ár bhfeachtais earcaíochta go gníomhach roimh iarratais ó dhaoine ó gach cúlra, agus ní dhéanann siad idirdhealú bunaithe ar inscne, aois, cine, reiligiún, stádas pósta, claonadh gnéasach, míchumas, ballraíocht den Lucht Siúil, nó stádas teaghlai. Tá an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta tiomanta d'ionad oibre ionchuimsitheach a bheith aige ina mbraitheann gach fostaí go mbaineann siad leis. Cuirfear cóiríocht réasúnta ar fáil d'iarrthóirí, más gá le linn an phróisis earcaíochta.

In 2023, chuir an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta cainteanna feasachta ar fáil ar shaincheisteanna LADTA+ chun tuiscint chuimsitheach a sholáthar ar an bpobal LADTA+, ar na saincheisteanna atá roimh an bpobal LADTA+, agus ar an tionchar a bhaineann lenár bhfeasacht a chur chun cinn.

Chun Lá Idirnáisiúnta na nDaoine faoi Míchumas a chomóradh i mí na Nollag d'eagraíomar caint don fhoireann le gníomhaí míchumais a bhfuil cáil mhór air.

Tugann beartas um an Dínit ag an Obair de chuid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta breac-chuntas freisin ar ár dtiomantas do bhearta a chur i bhfeidhm agus a chur chun cinn chun dínit na bhfostaithe a chosaint agus chun meas ar dhaoine eile a spreagadh agus iad ar obair. Timpeallacht oibre a chruthú atá saor ó chiapadh, ó chiapadh gnéasach agus ó bhulaíocht, trí dhéileáil go héifeachtach le haon ghearáin faoi iompar den sórt sin, agus trí fháilte a chur roimh éagsúlacht agus comhionannas fostaíochta a chur chun cinn. Baineann an polasaí le gach fostaí, conraitheoir, custaiméir, soláthraí, agus cuairteoir chuig an ionad oibre. Tá feidhm ag an bpolasaí seo le linn am oibre agus ag imeachtaí sóisialta a bhaineann leis an obair, turais ghnó agus gníomhaíochtaí eile a bhaineann leis an obair, bíodh siad ar siúl ar ár n-áitreabh nó ná bíodh, agus cibé acu a bhíonn siad ar siúl le linn gnáthuaireanta oibre.

Dualgas Comhionannais agus Cearta an Duine d'Úsáideoir Seirbhíse do Chustaiméirí agus do gach duine a ndéanann ár bPolasaithe agus ár Seirbhísí difear dóibh

Mar chomhlacht seirbhíse poiblí, tá sé rithábhachtach go bhfuil ár seirbhísí inrochtana dár n-úsáideoirí seirbhíse go léir. Cuireann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta bealaí iomadúla ar fáil le haghaidh cumarsáide agus cúnamh. Tríd ár n-ionad seirbhíse do chustaiméirí agus trínár gcóras iarratais tá nósanna imeachta géaraithe againn d'aon duine a dteastaíonn cúnamh breise uathu lena n-áirítear éilítheoirí nach bhfuil ionadaíocht acu.

Tá Oifigeach Rochtana oilte ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta atá freagrach as cúnamh agus treoir a sholáthar agus a chomhordú do dhaoine faoi mhíchumas a bhfuil rochtain acu ar ár seirbhísí. Is féidir leo feidhmiú freisin mar phointe teagmhála do dhaoine faoi mhíchumas ar mian leo rochtain a fháil ar sheirbhísí den sórt sin. Cuirimid eolas ar fáil in iliomad teangacha agus tá ár n-iarratas ar fáil i braille d'aon duine a dteastaíonn sé uathu. Trínár n-ionad seirbhíse agus trínár bhfoireann féin, tacóimid le haon duine a bhfuil aon deacrachtaí acu maidir lenár seirbhísí a úsáid. Tá oiliúint chlaontachta curtha ar fáil dár bhfoireann. Tá muid tiomanta d'fheabhsuithe sistéamacha breise sa réimse seo agus táimid tiomanta do chúnamh cuimsitheach agus atruach a chur ar fáil dár gcustaiméirí go léir

Folláine Fostaithe

Reáchtálann an eagraíocht cainteanna rialta don fhoireann ar ábhair spéise amhail comhairle airgeadais, comhairle chothaithe, feasacht agus cosc ailse, agus meabhairshláinte. Rinneamar comóradh ar Lá Idirnáisiúnta na mBan i mí an Mhárta 2023 trí sheimineár gréasáin a eagrú agus a óstáil le 9 ngníomhaireacht stáit eile, an costas a roinnt, agus spiorad an chomhoibrithe idir gníomhaireachtaí stáit a spreagadh. Chláraigh os cionn 400 ball foirne don ócáid a bhí ina caint le Caroline Casey ar ghlacadh le comhionannas. Tar éis rath an imeachta seo, i mí na Nollag 2023, rinneamar comóradh ar Lá Idirnáisiúnta na bhFear trí sheimineár gréasáin comhroinnte eile a eagrú agus a óstáil leis na 9 ngníomhaireacht stáit chéanna le haghaidh seimineár gréasáin le Brent Pope ag caint faoi mheabhairshláinte.

Bearna Phá idir na hInscní

Thug an tAcht um Fhaisnéis faoin mBearna Phá idir na hInscní 2021 isteach an bonn reachtach maidir le tuairisciú ar an mbearna phá idir na hinscní in Éirinn agus ceanglaítear ar eagraíochtaí tuairisciú a dhéanamh ar a mbearna phá in aghaidh na huaire. Ceanglaítear ar eagraíochtaí a bhfuil os cionn 250 fostaí acu tuairisc a thabhairt trí dháta "léargas" a roghnú i mí an Mheithimh chun a dtuairisciú a bhunú.

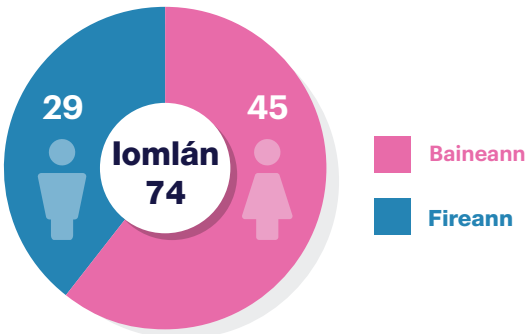
Bíodh is go bhfuil foireann de 74 ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta le 61% d'fhostaithe ina mná, déanaimid monatóireacht ghníomhach ar na figiúirí seo chun bonn eolais a chur faoinár léargais ina leith seo.

Tá pá comhionann ann ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta d'fhir agus do mhná sna ról chéanna agus atá fostaithe ar an ngrád céanna. Tá beartais shoiléire againn freisin maidir le gach saoire reachtach agus gach beartas roghnach (Obair Chumaisc, Fleisc am, Roghanna Oibre srl) chun cur i bhfeidhm cothrom agus trédhearcach a chinntiú do gach comhghleacaí a chuireann le cultúr réamhghníomhach de chomhionannas inscne san ionad oibre.

In 2023, bhí deichniúr ball foirne ag baint leasa as seachtain oibre laghdaithe faoi Shaoire do Thuismitheoirí nó as an sochar roghnach le haghaidh comhroinnt oibre, agus aithníodh gur mná iad 70% díobh siúd a bhain leas as na sochair. Chomh maith le seachtain oibre laghdaithe, bhain 19 ball foirne leas as blocshaoire gan phá i rith na bliana faoi Shaoire do Thuismitheoirí nó as tairbhe roghnach bliana oibre níos giorra. Chun tacú leis an bhfoireann ó thaobh airgeadais de, tugann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta deis don fhoireann an costas a scaipeadh i rith na bliana cánach. Bhí ball foirne amháin ar sos gairme i rith na bliana.

Bhí ionadaíocht ar an bhFoireann Bainistíochta Feidhmiúcháin cúig bhall 80% i bhfabhar ban don tréimhse tuairiscithe seo.

Próifíl Inscne de réir Gráid in 2023:	Baineann	Fireann
An Fhoireann Bhainistíochta Feidhmiúcháin	4	1
Príomhoifigeach	1	2
Grád - Príomhoifigeach Cúnta	11	13
Ardoifigeach Feidhmiúcháin	13	6
Oifigeach Feidhmiúcháin	12	4
Oifigeach Cléireachais	4	3



Rialachas Corparáideach

Riosca

Sonraítear sa Chód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit na caighdeáin nach mór don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta oibriú chucu i réimse an Rialachais Chorporáidigh, an Chomhlíonta agus an Riosca. Tháinig an Coiste Iniúcháireachta agus Riosca le chéile go foirmiúil cúig huaire i rith 2023. Rinneadh athbhreithniú agus nuashonrú ar bheartas an Chreata Bainistíochta Riosca faoi dhó in 2023. Baineadh amach 'leibhéal um Dhearbhú Substaintiúil' (an leibhéal dearbhaithe is airde) i mí Mheán Fómhair 2023 mar chuid d'athbhreithniú Iniúchta Inmheánaigh ar bhainistíocht riosca san eagraíocht.

An Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú

Tá nósanna imeachta forbartha agus curtha i bhfeidhm ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta chun a chinntiú go gcomhlíonann sé an Cód nua a tugadh isteach i Lúnasa 2016 agus a ghlac an Bord go foirmiúil leis. Gach bliain, dearbhaíonn Cathaoirleach an Bhoird go foirmiúil don Aire Trádála Fiontraíochta agus Fostaíochta go gcomhlíonann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta an Cód. Áirítear leis sin dearbhú gur comhlíonadh an Cód um Chaiteachas Poiblí agus gur cloíodh leis. Mar chuid de cheanglais an Chóid, forbraíodh Comhaontú Seirbhíse comhaontaithe lenár máthair-Roinn.

Eitic in Oifigí Poiblí

Tagann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta laistigh de scóip an Achta um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus tá nósanna imeachta glactha aige chun an tAcht a chomhlíonadh. Dá réir sin, nuair is gá, tá ráitis leasa maidir le forálacha an Achta a chomhlíonadh comhlánaithe ag Comhaltaí Boird agus ag an bhfoireann a bhfuil poist ainmnithe acu. Ina theannta sin, tá nósanna imeachta i bhfeidhm i gcomhair nochtadh leanúnach leasanna na gComhaltaí Boird agus is ceist í sin a chuirtear ag tús gach cruinniú Boird. Tá an fhoireann ar leibhéal na bainistíochta faoi réir na reachtaíochta sin freisin.

Nochtuithe Cosanta

Tá beartas agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta chun Nochtadh Cosanta a dhéanamh, a forbraíodh de réir an Achta um Nochtadh Cosanta, 2014. Leagtar amach sa bheartas agus sna nósanna imeachta seo an próiseas trínar féidir le 'oibrí' de chuid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta nochtadh cosanta a dhéanamh, an méid a tharlóidh nuair a dhéanfar nochtadh agus cad a dhéanfaidh an chuideachta chun an nochtóir a chosaint. Ceanglaítear le halt 22 den Acht um Nochtadh Cosanta 2014 arna leasú leis an Acht um Nochtadh Cosanta (Leasú) 2022, go bhfoilseofar Tuarascáil Bhliantúil gach bliain a bhaineann le líon na nochtuithe cosanta a rinneadh sa bhliain roimhe sin agus le haon ghníomhartha a rinneadh mar fhreagairt ar nochtadh den sórt sin. De bhun an cheanglais seo, ní bhfuarthas aon nochtadh cosanta de réir fhorálacha an Achta um Nochtadh Cosanta 2014 don bhliain airgeadais ón 1 Eanáir 2023 go dtí an 31 Nollaig 2023.

Íoc Pras Cuntas

Admhaíonn an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta go bhfuil sé freagrach as a chinntiú go gcomhlíonann sé ar gach bealach ábhartha forálacha Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Dhéanach in Idirbhearta Tráchtála) 2012 (IR.580 de 2012), lena bhforáiltear go mbeidh an t-ús pionósach iníoctha mura n-íoctar íocaíochtaí ar idirbhearta tráchtála laistigh de 30 lá, mura sonraítear a mhalairt i gconradh nó i gcomhaontú. Is é an beartas atá againn ná chun a chinntiú go ndéantar gach sonrasc a rianú agus a íoc go tapa roimh an dáta dlite ar mhaithe le cuspóirí úis agus táillí. Tá nósanna imeachta i bhfeidhm chun dearbhuithe réasúnta a thabhairt in aghaidh neamhchomhlíonadh an Achta agus na Rialachán.

Cánachas

Deimhníonn an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta go gcomhlíontar dlíthe cánach. Tá nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go bhfuil an Bord um Réiteach Díobhálacha Cosanta ina eiseamláir agus é ag comhlíonadh a oibleagáid faoi dhlíthe cánach agus go n-íoctar dlíteanais chánach ar na dátaí dlite iomchuí nó roimh na dátaí sin.

Cosaint Sonraí

Rinneadh athbhreithniú ar 27 sárú sonraí neamh-infhógartha agus rinneadh gníomh ina leith in 2023. Tá an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, mar rialaitheoir sonraí, tiomanta do na caighdeáin is airde maidir le cosaint sonraí a bhaint amach i ndáil leis na sonraí pearsanta agus na sonraí catagóire speisialta atá ina sheilbh agus a phróiseálann sé i gcomhréir lena oibleagáidí faoin Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí agus faoin Acht um Chosaint Sonraí 2018. Tá Fógra Príobháideachais um Chosaint Sonraí foilsithe ar a suíomh gréasáin ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta agus tá beartais agus próisis chuimsitheacha i bhfeidhm aige le sonraí agus cearta na n ábhar sonraí a chosaint. Déantar oiliúint agus faisnéisiú rialta ar bhaill foirne agus déantar faisnéis faoi chosaint sonraí a chomhtháthú i bpróisis agus i nósanna imeachta oibríochtúla. Thiomsaigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta líon suntasach Measúnuithe Tionchair ar Chosaint Sonraí le linn 2023 lena rinneadh measúnú ar an riosca a bhaineann le cineálacha éagsúla próiseála, an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ar ábhair sonraí, an bhféadfadh próiseáil den sórt sin dul ar aghaidh agus rialuithe molta i gcás ina raibh an phróiseáil ag dul ar aghaidh. Úsáideann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta bearta teicniúla agus oibríochtúla chun a chuid sonraí a chosaint, lena n-áirítear balla dóiteáin, bogearraí frithviris, tástáil ionraidh, cosaint pasfhocail agus criptiú. Cuireadh oiliúint um Chosaint Sonraí ar fáil do bhaill foirne nua i mí Mheán Fómhair 2023.

Saoráil Faisnéise

Tá an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ar cheann de na heagraíochtaí atá clúdaithe faoin Acht um Shaoráil Faisnéise 2014. Thug an eagraíocht freagra ar 21 iarratas a bhain le cas agus iarratais níos ginearálta in 2023. Faoin Scéim Foilseacháin um Shaoráil Faisnéise, foilsíonn an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta faisnéis faoina sheirbhísí, faisnéis airgeadais, agus soláthar ar a shuíomh gréasáin.

Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003

Tá an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta tiomanta do chur chun cinn agus úsáid na Gaeilge i soláthar ár seirbhísí agus na seirbhísí sin a dhéanamh inrochtana don phobal. In 2021, tugadh isteach Acht na dTeangacha Oifigiúla (Leasú) a chiallaíonn go bhfuil dualgas anois ar chomhlachtaí na hearnála poiblí a chinntiú go bhfuil 20% dá bhfógraíocht bhliantúil íoctha i nGaeilge agus go gcaitear 5% dá mbuiséad fógraíochta ar fhógraíocht i bhfoilseacháin Ghaeilge. Cé go bhfuil an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta tiomanta do chomhlíonadh an Achta, níor chomhlíon muid ár riachtanas 20%, áfach, sháraigh muid ár gcaiteachas 5% (17.36%) i bhfoilseacháin Ghaeilge. Tá seirbhísí cuideachta fógraíochta nua fostaíthe againn ó shin agus táimid tiomanta do chomhlíonadh iomlán a bhaint amach in 2024.

An tAcht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 2005

Tá an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta tiomanta do shábháilteacht agus d'fholláine a chuid fostaíthe a chinntiú trí áit shábháilte oibre a choinneáil agus tríd an Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 2005 agus le cóid chleachtais agus treoirlínte ábhartha a chomhlíonadh nuair is cuí. Rinne an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta measúnuithe eirgeanamaíocha ar shuíomhanna oibre ar an láthair agus ar shuíomhanna cianoibre chun cabhrú le comhghleacaithe a ndualgais a dhéanamh i dtimpeallacht shábháilte. Agus a thiomantas don tsláinte agus don fholláine á léiriú aige, chuir an Bord Réitigh Díobhálacha vacsaíní deonacha fliú ar fáil ar an láthair do gach ball foirne, seimineáir ghréasáin ar Shláinte Phutóige, ag ithe go sláintiúil, maolú ailse craicinn agus oiliúint ar láimhsiú sábháilte don fhoireann. Ina theannta sin, lean siad orthu ag maoiniú Clár Cúnta d'Fhostaithe a sholáthraíonn comhairleoireacht rúnda, seimineáir ghréasáin folláine mhíosúla agus suíomh gréasáin tiomnaithe a sholáthraíonn sainfhaisnéis ar shaincheisteanna amhail aiste bia, aclaíocht, caidrimh, garspriocanna sa saol.

Iarrachtaí in Inbhuanaitheacht agus in Athrú Aeráide a Chomhrac

Tá an éigeandáil aeráide ar cheann de na saincheistean domhanda is práinní dár linne agus tá sé rithabhachtach go ndéanfaimid go léir ár gcuid chun ár lorg carbóin a laghdú agus ár n-éifeachtúlacht fuinnimh a uasmhéadú. Mar eagraíocht san earnáil phoiblí, táimid tiomanta ár gcuid a dhéanamh chun ár n-ídiú fuinnimh a laghdú agus i rith na bliana tá roinnt tionscnamh coigilte fuinnimh curtha i bhfeidhm againn.

Níl in ídiú fuinnimh an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ag a áitreabh ach leictreachas a úsáidtear le haghaidh téamh/aerchóiriú, soilsiú agus oibriú trealaimh TF. Le linn 2023 d'ídiomar 92,850 KWh fuinnimh go díreach; ba laghdú 15.5% é seo ar úsáid leictreachais ó 2022 agus laghdú 77.6% ónár mbonnlíne in 2009. D'eascair an laghdú ar úsáid fuinnimh as roinnt tionscnamh a tugadh isteach, lena n-áirítear an teocht aerchóirithe a athrú agus ceann dár n-urlár oifige a dhúnadh don fhoireann lá amháin sa tseachtain.

Déanann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta iarrachtaí eile sa réimse seo freisin. Ó thaobh cumarsáide agus bainistíochta imeachtaí de, oibríonn an eagraíocht an chéad mhúnla digiteach, agus, i gcás ina meastar go bhfuil gá le cóipeanna fisiciúla d'ábhair, ceanglaítear ar sholáthróirí dintiúir a chur ar fáil maidir lena gcleachtais "ghlasa". Chomh maith leis sin, déanann an eagraíocht iarracht an oiread imeachtaí agus is féidir a óstáil ar líne nó i láithreacha i lár na cathrach a bhfreastalaíonn bealaí iompair phoiblí orthu go leordhóthanach chun úsáid roghanna taistil níos inbhuanaithe a spreagadh do gach duine a fhreastalaíonn orthu.

Le linn 2023 d'ídiomar
92,850 KWh fuinnimh go
díreach; ba laghdú **15.5%**
é seo ar úsáid leictreachais
ó 2022 agus laghdú **77.6%**
ónár mbonnlíne in 2009.

Rialachas agus Ráitis Airgeadais



Rialachas

Ráiteas Rialachais & Tuarascáil Chomhalta an Bhoird Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil Chomhaltaí an Bhoird

D'athraigh ainm na heagraíochta ón mBord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta (PIAB) go dtí an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, ag leanúint ar aghaidh ó thosach feidhme fhorálacha ábhartha an Acht um Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta 2022 an 14 Nollaig 2023. Aithníonn an t-athrú ainm ról feabhsaithe na heagraíochta dá bhforáiltear san Acht um Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta 2022, lena n-áirítear idirghabháil a thabhairt isteach mar sheirbhís.

Is comhlacht neamhthráchtála Stáit é an Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta (dá ngairtear an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta anseo feasta). Tá a fheidhmeanna agus a dhualgais leagtha amach sna hAchtanna um Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta 2003 go 2022. Tá an Bord cuntasach don Aire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus tá sé freagrach as dea-rialachas an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Feidhmíonn an Bord an tasc sin trí chuspóirí agus spriocanna straitéiseacha a leagan síos agus trí chinntí straitéiseacha a ghlacadh maidir le príomh-shaincheistanna gnó uile agus trí dhualgais mhuiníneacha eile a chomhlíonadh.

Tá an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin (POF) agus an fhoireann bainistíochta feidhmiúcháin freagrach as bainistíocht, rialú agus stiúradh laethúil an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Ní mór don POF agus don fhoireann bhainistíochta an treoir straitéiseach leathan a leanúint arna leagan síos ag an mBord, agus ní mór dóibh a chinntiú go mbíonn tuiscint shoiléir ag gach comhalta an Bhoird ar na príomhghníomhaíochtaí agus cinntí a bhaineann leis an eintiteas, agus ar aon rioscaí suntasacha a mbeidh roimh an eagraíocht. Feidhmíonn an POF mar idirghabhálaí díreach idir an Bord agus lucht bainistíochta an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta.

Conas a oibríonn an Bord - Ról agus freagrachtaí an Bhoird

Tá obair agus freagrachtaí an Bhoird leagtha amach i dTéarmaí Tagartha an Bhoird, agus freisin i sceideal na n-ábhar atá forchoimeádta go sonrach do chinneadh an Bhoird. Go ginearálta, cuimsíonn siad seo na feidhmeanna a dhílsítear don Bhord leis an Acht. Cinntí rialachais amhail ceapadh chomhaltaí an Bhoird nó faomhadh beartas, príomhchinntí straitéiseacha agus airgeadais amhail faomhadh pleananna, nó gealladh acmhainní suntasacha, agus maoirseacht ar riosca maidir le gníomhaíochtaí an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Áirítear le buanmhíreanna de chuid an Bhoird;

- Dearbhú leasanna
- Tuarascálacha ón gCoiste Iniúcháireachta agus Riosca
- Tuarascálacha ar fheidhmíocht ón POF agus ón bhfoireann Bhainistíochta Feidhmiúcháin, agus
- Tuarascálacha airgeadais / cuntais bhainistíochta

Breithníonn an Bord gnóthaí atá forchoimeádta go speisialta dó, lena n-áirítear:

- Ag cinntiú go n-oibríonn an Bord laistigh de theorannacha a údarais reachtúil nó aon údarais tharmilgthe a chomhaontaítear leis an Aire;
- Éifeachtúlacht phróisis agus chórais bhainistíochta riosca an Bhoird a mhonatóiriú chun sainaithint, monatóiriú agus rialú éifeachtach rioscaí a chinntiú;
- Measúnú bliantúil a dhéanamh maidir le héifeachtúlacht na bpróiseas rialaithe inmheánaigh agus bainistíochta riosca;
- Nósanna imeachta ceannaigh an Bhoird a chomhaontú, lena n-áirítear na leibhéil tarmilgthe údarais;

- Mórcheannacháin/conarthaí a fhaomhadh;
- Aon athrú suntasach ar bheartais nó cleachtais chuntasaíochta a fhaomhadh;
- Tuarascálacha Bliantúla a fhaomhadh;
- An Buiséad Bliantúil a fhaomhadh agus a mhonatóiriú;

Ceanglaítear le hAlt 77 den Acht um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta, 2003, ar an mBord ráitis airgeadais bhliantúla a ullmhú san fhormáid agus sa tslí a shonraíonn an tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta.

Ceanglaítear ar an mBord na nithe a leanas a dhéanamh agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú aige:

- Beartais chuí chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach.
- Breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh a bhíonn réasúnach agus stuama.
- Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh, sin mura mbíonn sé mí-oiriúnach glacadh leis go leanfaidh an Bord ag feidhmiú.
- Luaigh cibé acu ar leanadh na caighdeáin chuntasaíochta is infheidhme, faoi réir aon imeacht ábhartha a nochtadh agus a mhínítear sna ráitis airgeadais.

Tá an Bord freagrach as leabhair chuí chuntais a choimeád ina nochtar le cruinneas réasúnta, ag tráth ar bith, staid airgeadais an Bhoird agus lena gcuirtear ar a chumas a chinntiú go gcomhlíonann na ráitis airgeadais Alt 77 den Acht. Anuas air sin, tá an Bord freagrach as na sócmhainní a chosaint agus as bearta réasúnta a ghlacadh chun calaois agus neamhrialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Measann an Bord go dtugann ráitis airgeadais an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta léargas fíor agus cothrom ar fheidhmíocht airgeadais agus ar staid airgeadais an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta amhail an 31 Nollaig 2023.

Mar atá sonraithe sa Ráiteas ar Rialú Inmheánach sna Ráitis Airgeadais atá mar chuid den Tuarascáil Bhliantúil seo, rinne an Bord athbhreithniú ar éifeachtúlacht na rialuithe inmheánacha san eagraíocht maidir leis an mbliain. Rinneadh an t-athbhreithniú sin a threorú ag obair an iniúcháir inmheánaigh, agus ag obair an Choiste Iniúcháireachta a dhéanann maoirseacht ar obair an iniúcháir inmheánaigh agus ag obair Fheidhmeannas na heagraíochta atá freagrach as forbairt agus as cothabháil na creatlaí rialaithe. Shocraigh an Bord go raibh sé sásta le héifeachtúlacht chóras na rialuithe inmheánacha atá i bhfeidhm san eagraíocht.

I rith na bliana, rinne an Bord measúnú ar phríomhrioscaí na heagraíochta, lena n-áirítear sainmhíniú ar an riosca agus na bearta nó straitéisí gaolmhara chun na rioscaí sin a rialú agus a mhaolú. Shocraigh Comhaltaí an Bhoird go raibh siad sásta leis an gcreatlach bainistíochta riosca agus na próisis ghaolmhara atá i bhfeidhm.

Struchtúr an Bhoird

Tá an Bord comhdhéanta de Chathaoirleach, agus de naonúr atá ina ngnáthchomhaltaí (neamhfeidhmiúcháin) agus den Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin. Ceapann an tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta Comhaltaí an Bhoird le haghaidh tréimhse sainithe i gcomhréir le téarmaí an Achta um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta 2003, arna leasú. Tháinig an Bord le chéile naoi n-uaire i rith 2023. Le linn 2023, tháinig an Bord le chéile uaireanta, gan Baill Feidhmiúcháin i láthair, chun gnóthaí ar measadh gur ábhartha iad a phlé. Liostaítear sa tábla ar an gcéad leathanach eile na Comhaltaí Boird go bhí ar an mbord in 2023, a dtaifead tinrimh ag cruinnithe Boird agus a dtéarma.

Meastóireacht an Bhoird

Críochnaíodh meastóireacht sheachtrach ón mBord ar fheidhmíocht an Bhoird de réir an Chóid Chleachtais um Rialachas do Chomhlachtaí Stáit do 2023 agus rinneadh athbhreithniú éifeachtúlachta ar leithligh ar fheidhmíocht an choiste Iniúcháireachta agus Riosca. Tuairiscítear torthaí an dá mheastóireacht ar ais do bhaill an Bhoird. Chuimsigh meastóireacht an Bhoird anailís ar an meascán inscne, éagsúlachta agus scileanna laistigh den Bhord. Ag deireadh na bliana chomhlíon an Bord sprioc an Rialtais maidir le hionadaíocht 40% ar gach inscne ina bhallraíocht.

Liosta Iomlán de Chomhaltaí an Bhoird le linn 2023

Ainm	Cineál Ballraíochta	Taifead Tinrimh	Dátaí an téarma
Dermot Divilly	Cathaoirleach	8 as 9	16 Iúil 2018 - 15 Iúil 2024
Rosalind Carroll	An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin/ Comhalta boird	9 as 9	N/A
Aengus Cummins	Comhalta boird	8 as 9	30 Aibreán 2019-23 Bealtaine 2027
Conor Faughnan	Comhalta boird	8 as 9	8 Samhain 2022 - 7 Samhain 2026
Karen Furlong	Comhalta Boird	7 as 9	29 Samhain 2019 - 28 Samhain 2024
Nuala E. Jackson*	Comhalta boird Leas-chathaoirleach	6 as 7	1 Lúnasa 2018 - 31 Iúil 2022 1 Lúnasa 2022 - 23 Deireadh Fómhair 2023
Cathal Lafferty	Comhalta boird	8 as 9	1 Eanáir 2020 - 31 Nollaig 2024
Marion O'Brien	Comhalta boird	9 as 9	8 Lúnasa 2021 - 7 Lúnasa 2025
An Dr. Jean O'Sullivan	Comhalta boird	7 as 9	1 Lúnasa 2018 - 31 Iúil 2026
John Shine	Comhalta boird	8 as 9	8 Nollaig 2020 - 7 Nollaig 2025
Jonathan Small	Comhalta boird	9 as 9	1 Márta 2022 - 28 Feabhra 2025
Stephen Watkins	Rúnaí an Bhoird	9 as 9	N/A

*D'éirigh Nuala Jackson as ar an 23 Deireadh Fómhair. Ag deireadh na bliana bhí folúntas amháin ar an mBord.

Coistí an Bhoird

Bhunaigh an Bord Coiste Iniúcháireachta agus Riosca freisin lena gcuimsítear roinnt Comhaltaí an Bhoird. Is é ról an choiste sin chun tacú leis an mBord maidir lena chuid freagrachtaí as saincheisteanna riosca, rialaithe agus rialachais agus as dearbhú gaolmhar. Tá an Coiste neamhspleách ar bhainistíocht airgeadais na heagraíochta. Go sonrach, cinntíonn an Coiste go ndéantar monatóireacht ghníomhach agus neamhspleách ar na córais rialaithe inmheánaigh, agus gníomhaíochtaí iniúcháireachta ina measc. Tuairiscíonn an Coiste don Bhord tar éis gach cruinnithe, agus go foirmiúil i scríbhinn go bliantúil. Tháinig an Coiste le chéile cúig huaire i rith 2023. Seo a leanas sonraí faoi chomhaltas an Choiste i rith na bliana:

An Coiste Iniúcháireachta agus Riosca 2023

Comhalta	Tréimhse ar an gCoiste	Líon na gcruinnithe ar freastalaíodh orthu
Cathal Lafferty (Cathaoirleach)	Bliain iomlán	4 as 5
Aengus Cummins	Bliain iomlán	4 as 5
Karen Furlong	Bliain iomlán	5 de 5:
John Shine	Bliain iomlán	5 de 5:

Rúnaí: Stephen Watkins

Táillí agus Speansais an Bhoird

Tá sonraí na dtáillí a íocadh le Comhaltaí an Bhoird leagtha amach thíos. Mar a tharla i mblianta roimhe, níor íocadh aon speansais do Chomhaltaí an Bhoird.

	2023	2022
Dermot Divilly – Cathaoirleach	€20,520	€20,520
Aengus Cummins	€11,970	€11,970
Karen Furlong	€11,970	€11,970
Nuala E. Jackson	€9,975	€11,970
Conor Faughnan	€7,695	€1,112
Iomlán	€62,130	€57,542

Níor íocadh aon táillí leis na Comhaltaí Boird a leanas le linn 2023 mar gheall ar chur i bhfeidhm an phrionsabail um Dhuine Amháin Tuarastal Amháin: Cathal Lafferty, Dochtúir Jean O’Sullivan, John Shine, Marion O’Brien, Jonathan Small agus Rosalind Carroll.

Nochtuithe a cheanglaítear ag an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016

Tá an Bord freagrach as a chinntiú gur chomhlíon an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ceanglais an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (an Cód), arna fhoilsiú ag an Roinn Caiteachais Phoiblí Sheachadadh PFN agus Athchóirithe (RCPA) i Lúnasa 2016. Tá na nochtáí seo a leanas ag teastáil de réir an Chóid:

Miondealú ar Shochair Ghearrthéarmacha Fostaithe.

Íocadh sochair gearrthéarmacha de bhreis ar €60,000 an ceann le hocht mball foirne is tríocha i rith 2023. Déantar anailís ar na híocaíochtaí sin i nóta a trí de Ráitis Airgeadais 2023 de chuid an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, Chun críche an nochtá seo, áirítear le sochair gearrthéarmacha fostaithe i rith 2023 agus tuarastal ach ní áirítear ÁSPC an fhostóra.

Costais Sainchomhairleoireachta

Áirítear ar chostais comhairleoireachta costas na comhairle seachtraí agus ní áirítear orthu feidhmeanna seachfhoinsithe ‘gnó mar is gnách’.

Sainchomhairleoireacht	2023	2022
Comhairleacht TF	€336,295	€57,789
Comhairleacht Acmhainní Daonna	€30,117	€20,729
Iomlán	€366,412	€78,518

Áirítear ar chostais chomhairleoireachta TF comhairle theicniúil agus costais acmhainní a bhaineann le tionscadal claochlaithe digitigh an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. San áireamh freisin tá costais a bhaineann le hathruithe córais agus próisis a theastaíonn mar thoradh ar chur i bhfeidhm an Achta um Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta 2022. San áireamh sa tsainchomhairleacht AD tá obair a bhaineann leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ag obair ón mbaile/beartas oibre cumaisc.

Costais Dhlíthiúla agus Socraíochtaí

Tá na costais dlí a thabhaigh an Bord in 2023 mionsonraithe sa tábla thíos. Baineann an príomh-spreagadh leis na costais dlí don Bhord um Réiteach Díobhálacha agus sinn i mbun ár bhfeidhmeanna faoin Acht go háirithe measúnú ar Éilimh Díobhála Pearsanta.

Is iad Athbhreithnithe Breithiúnacha príomhchuid na gcostas dlí. Tá baint ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta le dúshlán dhlíthiúla éagsúla faoi ailt den Acht fán mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, (arna leasú) agus maidir leis na Treoirínte um Dhíobhálacha Pearsanta a bhí i bhfeidhm ón 24 Aibreán 2021. Tar éis an dáta seo rinneadh roinnt dúshlán dlí a bhaineann le cur i bhfeidhm na dTreoirínte um Díobhálacha Pearsanta.

Baineann costais dlí de €303,047 le costais Athbhreithnithe Bhreithiúnaigh a thabhaigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta i rith 2023 agus bhain €708,560 le foráil mhéadaithe a rinneadh chun costais dhlíthiúla tríú páirtí ionchasacha a eascraíonn as Athbhreithnithe Breithiúnacha a chlúdach.

Tabhaíodh costais tacaíochta dlí eile de €205,584 i rith na bliana agus muid ag comhlíonadh ár bhfeidhmeanna faoin Acht, lena n-áirítear an tAcht um Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta 2022. Tabhaíodh costais dlí freisin maidir le réimsí eile amhail cosaint sonraí agus i réachtáil na heagraíochta ó lá go lá.

Costais dhlíthiúla agus socruithe	2023	2022
Tacaíocht Dhlíthiúil eile	€205,584	€113,797
Athbhreithniú Breithiúnach - An Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta	€303,047	€1,088,277
Athbhreithniú Breithiúnach - Soláthairtí tríú páirtí	€708,560	€ (440,000)
Iomlán	€1,217,191	€762,074

Caiteachas Taistil agus Cothaithe

Tá caiteachas taistil agus cothaithe leagtha amach thíos.

Taisteal & Cothabháil	2023	2022
Náisiúnta	€8,008	€3,413
Idirnáisiúnta	€1,052	€613
Iomlán	€ 9,060	€4,026

Níor íocadh aon speansais a bhain leis an mBord i rith na bliana

Caiteachas Fáilteachais

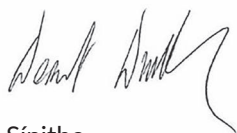
Áirítear ar chaiteachas fáilteachais fruiliú seomra agus sólaistí a chuirtear ar fáil don fhoireann do sheisiúin eolais agus do cheardlanna.

Caiteachas Fáilteachais	2023	2022
An Fhoireann	€5,191	€7,602
Fruiliú Seomra	€1,180	€ 238
Iomlán	€6,371	€7,840

Ráiteas Comhlíonta

Ghlac an Bord leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016) agus chuir sé nósanna imeachta i bhfeidhm chun comhlíonadh an Chóid an chinntiú.

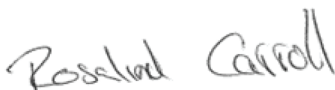
D'oibrigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta i gcomhréir leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú do 2023.



Sínithe

Dermot Divilly
Cathaoirleach

An 10 Iúil 2024



Sínithe

Rosalind Carroll
Príomhfheidhmeannach

An 10 Iúil 2024

Ráitis Airgeadais

don bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2023

Clár an Ábhair

Faisnéis Ghinearálta	57
Ráiteas ar Rialú Inmheánach	58
Tuarascáil an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste	61
An Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais agus Cúlchistí Ioncaim Coimeádta	63
Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach	64
Ráiteas ar Staid Airgeadais	65
Ráiteas ar Shreafaí Airgeadais	66
Nótaí leis na Ráitis Airgeadais	67

Faisnéis Ghinearálta

Comhaltaí an Bhoird	Dermot Divilly (Cathaoirleach) Rosalind Carroll (POF) Nuala Jackson (<i>Tháinig deireadh le comhaltas ar an 23 Deireadh Fómhair 2023</i>) Dr. Jean O'Sullivan Aengus Cummins Karen Furlong Cathal Lafferty John Shine Marion O'Brien Jonathan Small Conor Faughnan	
Oifig	Teach Grain Halla an Mhalartáin Cearnóg Belgard Thuaidh Tamhlacht Baile Átha Cliath 24 D24 PXW0	
Iníúcháir	An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste 3A Sráid an Mhéara Uachtarach An Port Thuaidh Baile Átha Cliath 1 D01 PF72	
Baincéirí	Banc na hÉireann 4 - 6 Geata an Bhráthair An tSráid Mhór Tamhlacht Baile Átha Cliath 24 D24 XY66	Permanent TSB 56-59 Faiche Stiabhna Baile Átha Cliath 2 D02 H489
Dlíodóirí	Eversheds Sutherland Ionad Phort an Iarla Ardán Phort an Iarla Baile Átha Cliath 2 D02 X668	
Suíomh Gréasáin	www.injuries.ie	

Ráiteas ar Rialú Inmheánach

Freagracht as an gcóras rialaithe inmheánaigh

Thar ceann an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta anseo ina dhiaidh sin dá ngairtear an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, admhaím freagracht an Bhoird as a chinntiú go ndéantar córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh a chothabháil agus a oibriú. Cuirtear san áireamh leis an fhreagracht seo ceanglais an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016).

Cuspóir an Chórais um Rialú Inmheánach

Tá an córas rialaithe inmheánaigh deartha chun riosca a bhainistiú seachas deireadh a chur leis. Ní féidir ráthaíocht absalóideach ach réasúnta a sholáthar leis an gcóras, mar sin, go gcumhdaítear sócmhainn, go n-údaraítear agus go dtaifeadtar go cuí idirbhearta agus go gcoiscítear earráidí nithiúla nó neamhrialtachtaí nó go gcoiscfí iad ar bhealach tráthúil.

Tá an córas rialaithe inmheánaigh, atá i gcomhréir le treoir arna heisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí Sheachadadh PFN agus Athchóirithe, i bhfeidhm ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2023 agus suas go dtí dáta ceadaithe na ráiteas airgeadais.

An Timpeallacht Rialaithe

Tá Coiste Iniúcháireachta agus Riosca (ARC) ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta atá comhdhéanta de chomhaltaí neamhfheidhmiúcháin Boird. Cuimsíonn an Bord daoine a bhfuil taithí airgeadais le déanaí agus ábhartha acu, lena n-áirítear inniúlacht i gcuntasaíocht, iniúchadh agus bainistíocht riosca. Tháinig an ARC le chéile cúig huaire in 2023.

Bhunaigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta feidhm iniúcháireachta inmheánaí chomh maith a bhfuil dóthain acmhainní léi agus seolann sé clár oibre a chomhaontaítear leis an CIR. Oibríonn an fheidhm Iniúcháireachta inmheánaí de réir Chairt fhaofa iniúcháireachta inmheánaí, atá comhsheasmhach leis na forálacha atá leagtha amach sa Chód agus tugann faoi chlár oibre aontaithe leis an CIR, agus leis an mBord. Cuirtear san áireamh sa phlean réimsí riosca a d'fhéadfadh a bheith sainaitheanta ag an Eagraíocht ag féachaint dá cuspóirí straitéiseacha agus dá creat bainistíochta riosca. Cuireann an t-iniúcháir inmheánach tuarascálacha rialta ar fáil don Choiste Iniúcháireachta agus Riosca ar thascanna a rinneadh.

Leagann na tuarascálacha sin béim ar easnaimh nó ar laigí, más ann dóibh, atá sa chóras rialaithe inmheánaigh agus na bearta ceartaitheacha a mholtar le déanamh más gá.

Tá creat bainistíochta riosca forbartha ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, atá faofa ag an mBord, ina leagtar amach a inghlacthacht riosca, na próisis bhainistíochta riosca atá i bhfeidhm agus ina sonraítear ról agus freagrachtaí na foirne maidir le riosca. Tá an beartas agus an t-ábhar ann curtha ar shúile gach ball foirne atá beartaithe le hobair laistigh de bheartais bhainistíochta riosca an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, chun an bhainistíocht a chur ar a n-airdeall faoi laigí rialaithe agus chun freagracht a ghlacadh as rioscaí agus as rialuithe laistigh dá réimse oibre féin.

Creat Riosca agus Rialaithe

Tá córas bainistíochta riosca curtha i bhfeidhm ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a aithníonn príomhrioscaí agus a dhéanann iad a thuairisciú chomh maith leis na príomhghníomhartha a dhéantar chun déileáil leis na rioscaí sin agus, chomh fada is gur féidir, chun na rioscaí sin a mhoilliú.

Tá clár riosca i bhfeidhm a shainaithníonn na príomhrioscaí atá roimh an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta agus sainaithníodh, measúnaíodh agus grádaíodh iad de réir a dtábhachta. Déanann an CIR an clár a athbhreithniú agus a nuashonrú go rialta i rith na bliana agus le linn 2023 rinneadh athbhreithniú air ag gach cruinniú. Úsáidtear toradh na n-athbhreithnithe sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh d'fhonn a áirithiú go ndéantar rioscaí a bhainistiú ar leibhéal inghlactha.

Sonraítear sa chlár riosca na rialuithe agus na gníomhaíochtaí atá i bhfeidhm chun rioscaí a mhaolú agus i gcás inarb ionann an fhreagracht as oibriú na rialuithe sin agus cur chun feidhme na ngníomhaíochtaí gaolmhara i.e. aonaid/ bainisteoirí gnó sonracha.

Ráiteas ar Rialú Inmheánach *(ar lean)*

Ghlac an Bord le bearta chun a chinntiú go mbíonn timpeallacht chuí rialaithe i bhfeidhm lena mbaineann na gnéithe a leanas:

- tá Príomh-Oifigeach Riosca sa ról chun forfheidhmiú na creatlaí bainistíochta riosca a mhaoirsiú,
- Tá nósanna imeachta do gach príomhphróiseas gnó doiciméadaithe.
- tá córas cuí buiséadaithe ann ag a bhfuil buiséad bliantúil, a ndéanann an Bord é a athbhreithniú agus a fhaomhadh,
- coinnítear an buiséad bliantúil faoi athbhreithniú ag an ardbhainistíocht agus ag an mBord
- tá córas tuairiscithe cuimsitheach míosúil ann lena n-áirítear tuairisciú airgeadais agus oibríochtúil, agus coinnítear faoi athbhreithniú é ag an ardbhainistíocht
- tá freagrachtaí airgeadais agus oibríochtúla sannta ag leibhéal bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach,
- athbhreithnithe rialta iniúchta inmheánaigh ar rialuithe agus nósanna imeachta airgeadais, oibríochtúla agus comhlíonta.
- tá córais ann atá dírithe ar shlándáil na faisnéise agus na gcóras teicneolaíochta cumarsáide a chinntiú,
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint.

Monatóireacht agus Athbhreithniú Leanúnach

Tá nósanna imeachta foirmiúla curtha ar bun chun próisis rialaithe a mhonatóiriú agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl dóibh siúd atá freagrach as gníomhaíocht cheartaitheach a ghlacadh agus don lucht bainistíochta agus don Bhord, nuair is cuí, ar bhealach tráthúil.

Tá córas an rialaithe inmheánaigh bunaithe ar chreatlach de thuairisciú bainistíochta rialta, de nósanna imeachta riaracháin lena n-áirítear dealú dualgas agus de chóras tarmiligin agus cuntasachta. Cuimsítear na nithe seo a leanas leis go háirithe:

- Sainiú na príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnaimh a aithníodh a thuairisciú
- tá socruithe tuairiscithe curtha ar bun ar gach leibhéal inar sannadh freagracht as bainistíocht airgeadais.
- déanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithniú rialta ar fheidhmíocht thráthrialta agus bhliantúil agus ar thuarascálacha airgeadais a léiríonn feidhmíocht i gcoinne buiséad/réamhaisnéisí.
- athbhreithniú ar riosca ag gach cruinniú Boird;
- tá plean iniúchta inmheánaigh trí bliana comhaontaithe. Athbhreithnítear agus comhaontaítear an plean iniúchta gach bliain. Cuireann an clár iniúchta inmheánaigh tuairim neamhspleách oibiachtúil ar fáil den timpeallacht rialaithe.

Soláthar.

Deimhníonn go bhfuil beartais agus nósanna imeachta mionsonraithe i bhfeidhm ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta chun comhlíonadh na rialacha agus treoirlínte reatha soláthair a chinntiú. Chun dea-chleachtas sa réimse seo a chinntiú, cuirtear oiliúint ar fáil don phríomhfhoireann agus don lucht bainistíochta ar bhonn rialta. Tá clár conartha agus plean soláthair i bhfeidhm ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta chun pleanáil cheart a chumasú chun conarthaí a sholáthar. Le linn na bliana, tabhaíodh caiteachas €12,615,619 ar earraí agus ar sheirbhísí.

Leagtar béim ar ábhair a thagann chun cinn maidir le Rialuithe ar sholáthar faoi Shaincheisteanna Rialaithe Inmheánaigh ar an gcéad leathanach eile.

Ceisteanna Rialaithe Inmheánaigh

Soláthar Neamhchomhlíontach

Le linn 2023 tabhaíodh caiteachas de €205,584 i ndáil le seirbhísí dlí i gcás nach raibh na nósanna imeachta a úsáideadh ag cloí go hiomlán le treoirlínte soláthair. Mar thoradh air sin leathnaíodh Conradh do sheirbhísí dlí ar na téarmaí céanna leis an soláthraí reatha.

Tharla na cúiseanna leis an síneadh seo go príomha mar gheall ar leibhéal na nAthbhreithnithe Breithiúnacha a bhí á n-eisiúint i gcoinne an Bhoird tar éis na Treoirlínte um Dhíobhálacha Pearsanta a thabhairt isteach. Cheadaigh seo do comhairleoirí reatha a choinneáil ar an mbonn go rabhamar fós ag fanacht ar chinneadh in dhá phríomhchás a ndearnadh achomharc orthu, ceann don Chúirt Achomhairc agus an dara ceann don Chúirt Uachtarach.

Bhí athruithe suntasacha reachtaíochta le sárú ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta freisin mar thoradh ar thús a chur le príomhghnéithe den Acht um Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta 2022. Leasuithe Alt 11 go háirithe a bheith tugtha isteach ar an bhfoirm iarratais a thosaigh ar an 4 Meán Fómhair 2023 agus idirghabháil a thosaigh an 14 Nollaig 2023 a bheith tugtha isteach.

Mar gheall ar an tacaíocht shuntasach dhlíthiúil a theastaíonn mar a leagtar amach thuas, cuireadh síneadh leis an gconradh seirbhísí i rith na bliana. Tá sé i gceist againn aththairiscint a dhéanamh ar sheirbhísí dlí le linn 2024.

Ní raibh aon chásanna de sholáthar neamhchomhlíontach ann in 2022.

Athbhreithniú ar Éifeachtúlacht

Dearbhaím go bhfuil nósanna imeachta ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtúlacht a nósanna imeachta bainistíochta riosca agus rialaithe. Tá monatóireacht agus athbhreithniú an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh bunaithe ar obair an Iníúcháir Inmheánaigh, Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste. Ina theannta sin, déanann an coiste Iníúcháireachta agus Riosca maoirseacht ar a gcuid oibre, agus tá an bhainistíocht shinsearach laistigh den Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta freagrach as forbairt agus cothabháil an chreata rialaithe inmheánaigh.

Deimhním go ndearna an Bord athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht an chórais de rialuithe inmheánacha don bhliain 2023, i mí an Mhárta 2024.

Arna síniú thar ceann an Bhoird;



Dermot Divilly
Cathaoirleach

An 10 Iúil 2024



An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste Comptroller and Auditor General

Tuarascáil lena cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais

An Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta

Tuairim ar na ráitis airgeadais

Rinne mé iniúchadh ar ráitis airgeadais an Bhoird Mheasúnaithe Díobhálacha Pearsanta don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2023 mar a éillítear faoi fhorálacha alt 77 den Acht um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta 2003. Tá na ráitis airgeadais comhdhéanta den

- ráiteas ar ioncam agus caiteachas agus cúlchistí ioncaim choinnithe
- ráiteas ar ioncam cuimsitheach
- an ráiteas maidir leis an staid airgeadais
- an ráiteas ar shreafaí airgid, agus
- na nótaí gaolmhara, lena n-áirítear achoimre ar bheartais shuntasacha chuntasaíochta.

I mo thuairim, tugtar léargas fíor agus cóir sna ráitis airgeadais ar shócmhainní, ar dhliteanais agus ar staid airgeadais an Bhoird Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta amhail an 31 Nollaig 2023 agus ar an ioncam agus caiteachas dá chuid le haghaidh 2023 de réir an Chaighdeáin um Thuairisciú Airgeadais (FRS) 102 - *An Caighdeán um Thuairisciú Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann*.

Bunús na tuairime

Rinne mé an t-iniúchadh ar na ráitis airgeadais i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúcháireachta arna bhfógairt ag an Eagraíocht Idirnáisiúnta d'Institiúidí Uachtaracha Iniúcháireachta. Cuirtear síos ar mo fhreagrachtaí faoi na caighdeáin sin san aguisín a gabhann leis an tuarascáil seo. Tá mé neamhspleách ar an mBord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta agus tá mo chuid freagrachtaí eiticíúla eile comhlíonta agam de réir na gcaighdeán.

Creidim go bhfuil an fhianaise iniúchta a fuair mé leordhóthanach agus iomchuí chun go mbeadh bunús le mo thuairim.

Tuarascáil ar fhaisnéis seachas na ráitis airgeadais, agus ar ábhair eile

Chuir Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta faisnéis áirithe eile i láthair in éineacht leis na ráitis airgeadais. Cuimsítear leis sin an tuarascáil bhliantúil, an ráiteas um rialachas agus tuarascáil chomhaltaí an Bhoird agus an ráiteas ar rialú inmheánach. Tá cur síos san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo ar mo fhreagrachtaí tuairisc a thabhairt maidir le faisnéis den tsórt sin, agus ar ábhair áirithe eile ar a dtuairiscím trí eisceacht.

Níl rud ar bith le tuairisciú agam ina leith sin.

Andrew Harkness
Le haghaidh agus thar ceann
An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste
15 Iúil 2024

Freagrachtaí chomhaltaí an Bhoird

Mar a shonraítear sa ráiteas rialachais agus i dtuarascáil chomhaltaí an Bhoird, tá comhaltaí an Bhoird freagrach as

- ullmhú na ráiteas airgeadais san fhoirm atá forordaithe le hAlt 77 den Acht um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta, 2003
- a chinntiú go dtugann na ráitis airgeadais léargas fíor agus cothrom i gcomhréir le FRS 102
- rialtacht na n-idirbheart a áirithiú
- a mheasúnú cé acu atá nó nach bhfuil bonn gnóthais leantaigh na cuntasaióchta iomchuí, agus
- a leithéid de rialú inmheánach agus a mheasann siad riachtanach chun ullmhúchán na ráiteas airgeadais a chumasú atá saor ó mhíshonrú ábharach, cibé acu mar gheall ar chalaos nó ar earráid.

Freagrachtaí an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Éillítear orm faoi alt 77 den Acht um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta 2003 ráitis airgeadais an Bhoird Mheasúnaithe Díobhálacha Pearsanta a iniúchadh agus chun tuairisciú orthu chuig Tithe an Oireachtais.

Tá sé mar chuspóir agam maidir leis an iniúchadh a dhéanamh dearbhú réasúnta a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó earráide. Is ionann dearbhú réasúnta agus ardleibhéal dearbhaithe, ach ní ráthaíocht é go mbeidh iniúchadh a dhéantar de réir ISA in ann míshonrú ábhartha a bhrath i gcónaí nuair is ann dó. Féadann míráitis ábhartha teacht ó chalaos nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más amhlaidh go bhféadfaí go réasúnach a bheith ag súil go rachaidís, ina n-aonar nó go comhiomlán, i gcion ar chinntí geilleagracha úsáideoirí a rinneadh ar bhonn na ráiteas airgeadais seo.

Mar chuid d'iniúchadh i gcomhréir leis na ISA, bainim úsáid as breithiúnas gairmiúil agus déanaim sceipteachas gairmiúil a choimeád ar feadh an iniúchta. Agus sin á dhéanamh,

- Sainnaim na rioscaí agus déanaim measúnú orthu maidir le míshonrú ábhartha i leith na ráiteas airgeadais, is cuma más mar gheall ar chalaos nó earráid é sin, déanaim nósanna imeachta iniúchta a dhearadh agus a chur chun feidhme atá freagrúil do na rioscaí sin, agus faighim fianaise don iniúchadh atá imleor agus iomchuí chun bonn a sholáthar do mo thuairim. Is mó an riosca nach ndéanfaí míshonruithe ábhartha a bhrath i gcás calaoise ná i gcás earráide mar d'fhéadfadh claonpháirtíocht, brionnú, easnaimh intinniúla, mífhaisnéis, nó sárú na rialála inmheánaí bheith i gceist leis an gcalaos.
- Faighim tuiscint ar rialú inmheánach atá ábhartha don iniúchadh d'fhonn nósanna imeachta a dhearadh atá iomchuí do na himthosca, ach ní ar mhaithe le tuairim a léiriú maidir le héifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Déanaim measúnú ar oiriúnacht na mbeartas cuntasaióchta a úsáidtear agus réasúnacht na meastachán cuntasaióchta agus nochtáí. gaolmhara.

- Déanaim amach maidir leis an gceist cibé an bhfuil sé cuí bonn an ghnóthais leantaigh cuntasaióchta a úsáid agus, bunaithe ar an bhfianaise iniúcháireachta a fuarthas, cibé an bhfuil aon éiginnteacht ábhartha ann a bhaineann le tarluithe nó dálaí a mbeadh amhras suntasach ann dá barr faoi chumas an Bhoird Mheasúnaithe Díobhálacha Pearsanta dul ar aghaidh mar ghnóthas leantach. Má bhainim de thátal as go bhfuil éiginnteacht ábhartha ann, ní mór dom aird a tharraingt i mo thuarascáil ar na nochtadh gaolmhar sna ráitis airgeadais nó, mura leor na nochtadh sin, chun mo thuairim a mhodhnú. Tá mo chonclúidí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas suas go dtí dáta mo thuarascála. D'fhéadfadh imeachtaí nó dálaí amach anseo, áfach, a bheith ina gcúis le scor an Bhoird Mheasúnaithe Díobhálacha Pearsanta d'oibriú mar ghnóthas leantach.
- Déanaim measúnú ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán na ráiteas airgeadais, lena n-áirítear na nochtáí, agus cibé acu an léiríonn na ráitis airgeadais na hidirbhearta agus na himeachtaí bunaidh ar mhodh a bhaineann cur i láthair cóir amach nó nach léiríonn.

Déanaim cumarsáid leo sin á bhfuil cúram rialála orthu maidir le, i measc ábhair eile, scóip bheartaithe agus tráthúlacht an iniúchta agus torthaí suntasacha a bhaineann leis an iniúchadh, lena n-áirítear aon laigí suntasacha maidir le rialú inmheánach a aithním le linn m'iniúchta.

Tuairiscim trí eisceacht más rud é, dar liom,

- Ní bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe go léir a theastaigh uaim le haghaidh mo iniúchta, nó
- níor leor na taifid chuntasaióchta chun go bhféadfaí na ráitis airgeadais a iniúchadh go héasca agus i gceart, nó
- nach bhfuil na ráitis airgeadais ag teacht leis na taifid chuntasaióchta.

Faisnéis seachas na ráitis airgeadais

Ní chlúdaítear an fhaisnéis eile a chuirtear i láthair leis na ráitis airgeadais le mo thuairim maidir leis na ráitis sin agus ní léiríonn aon fhoirm de chonclúid dhearbhair maidir leis sin.

Maidir le m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais, éillítear orm faoi na ISA an fhaisnéis eile a chuirtear i láthair a léamh, agus trí sin á dhéanamh, déanaim machnamh ar cibé an bhfuil an fhaisnéis eile neamhréireach go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó leis an eolas a aimsíodh le linn an iniúchta, nó má léirítear ar dhóigh eile go bhfuil sí míshonraithe go hábhartha. Má chinnim, bunaithe ar an obair a rinne mé, go bhfuil míshonrú ábhartha ann i dtaca leis an bhfaisnéis eile sin, ceanglaítear orm tuairisc a dhéanamh air sin.

Tuairisciú ar ábhair eile

Déantar m'iniúchadh trí thagairt a dhéanamh do na cúinsí speisialta a ghabhann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíocht agus a bhfeidhmíú. Tuairiscim má aithním gnéithe ábhartha a bhaineann leis an mbealach ina ndearnadh gnó poiblí.

Déanaim iarracht fianaise a fháil faoi rialtacht na n-idirbheart airgeadais le linn an iniúchta. Tugaim tuairisc má shainnaim aon chás ábhartha nár cuireadh airgead poiblí i bhfeidhm chun na gcríoch a bhí beartaithe nó i gcás nár chomhlíon idirbhearta na húdaráis a rialaíonn iad.

An Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais agus Cúlchistí Ioncaim Coimeádta

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

	Nótaí	2023 €	2022 €
Eile			
Ioncam ó Tháillí - Éilitheoir	2 (a)	1,095,500	1,004,398
Ioncam ó Tháillí - Freagróir	2 (a)	11,959,767	9,319,962
Maoiniú an Státchiste	2 (b)	0	2,021,004
Ioncam Eile	2 (c)	16,603	5,809
Ioncam Iomlán		13,071,870	12,351,173
Caiteachas			
Tuarastail, Pinsin agus Costais Ghaolmhara	3	7,024,225	6,319,524
Táillí Chomhaltaí an Bhoird	4	62,130	57,542
Costais an Lárionaid Seirbhíse Sheachfhoinsithe	5	1,393,402	1,355,137
Costais a Bhaineann le hÉilimh	5	7,395,588	6,707,954
Costais a bhain le hÉileamh arna nAisíoc	5	(7,392,629)	(6,703,942)
Costais Chóiríochta & Foirgníochta	5	438,618	410,249
Earcaíocht, Oiliúint & Costais Acmhainní Daonna Eile	5	45,340	105,440
Faisnéis, Taighde & Cumarsáid	5	619,892	479,628
Costais Iníúcháireachta & Gairmiúla & Sainchomhairleoireachta	5	448,943	251,295
Táillí dlí	5	1,217,191	762,074
Costais TF & Teileachumarsáide	5	883,946	892,654
Riarachán Ginearálta	5	324,510	394,706
Dímheas	6	167,020	191,886
Caiteachas Iomlán		12,628,177	11,224,147
Barrachas don bhliain		443,693	1,127,026
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir		1,446,202	1,625,311
Aistriú chuig an gCúlchiste Caipitil	15	(400,000)	(1,100,000)
Aistriú ó/ (chuig) Chuntas Caipitil	16	105,514	(206,135)
IARMHÉID AMHAIL DEIREADH NA BLIANA		1,595,409	1,446,202

Baineann an t-ioncam agus an caiteachas uile don bhliain le gníomhaíochtaí leantacha ar an dáta tuairiscithe.

Is cuid de na ráitis airgeadais seo iad an Ráiteas maidir le Sreabhadh Airgid agus na Nótaí 1-20 - 19.

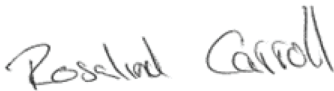
Thar ceann an Bhoird

Thar ceann an Bhoird



Dermot Divilly
Cathaoirleach

An 10 Iúil 2024



Rosalind Carroll
Príomhfheidhmeannach

An 10 Iúil 2024

Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

	Nótaí	2023 €	2022 €
Barrachas don bhliain		443,694	1,127,026
Caillteanais ó thaithí ar oibleagáidí sochar scoir	14	(466,000)	(1,185,000)
Athrú ar bhoinn tuisceana is bonn le luach reatha na n-oibleagáidí sochar sainithe	14	(2,320,000)	17,970,000
Coigeartú ar mhaoiniú sochar scoir larchurtha		2,786,000	(16,785,000)
Ioncam Cuimsitheach don bhliain		443,693	1,127,026

Is cuid de na ráitis airgeadais seo iad an Ráiteas maidir le Sreabhadh Airgid agus na Nótaí 1 - 20.

Thar ceann an Bhoird



Dermot Divilly
Cathaoirleach

An 10 Iúil 2024

Thar ceann an Bhoird



Rosalind Carroll
Príomhfheidhmeannach

An 10 Iúil 2024

Ráiteas ar Staid Airgeadais

amhail an 31 Nollaig 2023

	Nótaí	2023 €	2022 €
Sócmhainní Reatha Iomlána			
Sócmhainní seasta:	6	907,738	501,239
Sócmhainní Reatha			
Infháltais	7 (a)	2,467,001	2,334,692
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	7 (b)	11,588,414	9,193,598
Sócmhainní Reatha Iomlána		14,055,415	11,528,289
Dliteanais Reatha (méid dlite laistigh de bhliain)			
Suimeanna Iníoctha	8	(7,273,081)	(5,582,406)
Glansócmhainní reatha		6,782,334	5,945,883
Creidiúnaithe: Méideanna dlite laistigh de bhliain amháin			
Forálacha	10	(1,794,042)	(1,115,002)
Sochair scoir			
Oibleagáidí Sochair Scoir	14	(31,651,000)	(26,837,000)
Glansócmhainn um Maoiniú Sochar Scoir larchurtha	14	31,651,000	26,837,000
Iomlán na nGlansócmhainní		5,896,030	5,332,119
Maoinithe Ag:			
Cúlchistí Ioncaim Coimeádta	15	1,595,409	1,446,202
Cúlchiste Caipitil	15	3,392,883	3,384,679
Cuntas Caipitil	16	907,738	501,239
An tIomlán Maoinithe ag:		5,896,030	5,332,120

Is cuid de na ráitis airgeadais seo iad an Ráiteas maidir le Sreabhadh Airgid agus na Nótaí 1-20 - 19.

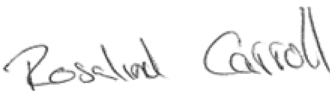
Thar ceann an Bhoird



Dermot Divilly
Cathaoirleach

An 10 Iúil 2024

Thar ceann an Bhoird



Rosalind Carroll
Príomhfheidhmeannach

An 10 Iúil 2024

Ráiteas ar Shreafaí Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

	Nótaí	2023 €	2022 €
Sreafaí airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin			
Barrachas don Bhliain Airgeadais		443,693	1,127,026
Coigeartuithe maidir le:			
Dímheas		167,020	191,886
Ús faighte	2 (c)	(9,380)	0
(Méadú) / Laghdú ar Infháiltais		(132,309)	(480,104)
Glanmhéadú/(glanlaghdú) i suimeanna iníoctha		1,690,674	973,404
Ardú / (Laghdú) ar Sholáthar le haghaidh Dliteanas		679,040	(440,000)
Airgead ó ghníomhaíochtaí Oibriúcháin		2,838,738	1,372,213
Sreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Infheistíochta			
Ceannach Sócmhainní Seasta Inláimhsithe	6	(573,715)	(29,572)
Diúscairt Sócmhainní Seasta	6	196	1,843
Aistriú ón gCuntas Caipitil	15	120,217	(359,709)
Glanshreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Infheistíochta		(453,302)	(387,438)
Sreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Maoinithe			
Ús Faighte	2 (c)	9,380	0
Dífríocht an tSlánaithe		0	1
Glan-in-sreabhadh airgid ó Ghníomhaíochtaí Maoinithe		9,380	1
Glanmhéadú ar airgead tirim agus ar choibhéisí airgid thirim			
		2,394,816	984,775
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim amhail an 1 Eanáir			
		9,193,598	8,208,823
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim amhail an 31 Nollaig		11,588,415	9,193,598

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

1 Ráiteas faoi Bheartais Chuntasaíochta

Tá bonn na cuntasaíochta agus beartais thábhachtacha chuntasaíochta a nglac an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta leo leagtha amach thíos. Cuireadh iad go léir i bhfeidhm go comhsheasmhach i rith na bliana agus don bhliain roimhe sin.

Faisnéis Ghinearálta

D'athraigh ainm na heagraíochta ón mBord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta (PIAB) go dtí an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, ag leanúint ar aghaidh ó thosach feidhme fhorálacha ábhartha an Achta um Bord Réitigh Díobhálacha Pearsanta 2022 an 14 Nollaig 2023. Bunaíodh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta faoin Acht um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta 2003, arna léasú, agus tá an cheannoifig i dTeach Grain, Halla an Mhalartáin, Cearnóg Belgard Ó Thuaidh, Tamhlacht, Baile Átha Cliath 24.

Tá príomhfheidhmeanna an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta leagtha amach i gCuid 3 den Acht um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta 2003, arna léasú.

- Measúnú cóir agus cruinn a dhéanamh go tráthúil ar an tsuim chúitimh a bhfuiltear ina teideal i gcás éilimh maidir le díobháil phearsanta a thagann faoi shainchúram an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta.

Eintiteas Sochair Phoiblí is ea an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta.

Ráiteas Comhlíontachta

Ullmhaíodh ráitis airgeadais an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2023 i gcomhréir leis an gcaighdeán um thuairisciú airgeadais atá infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn (FRS 102) a d'eisigh an Chomhairle um Thuairisciú Airgeadais.

Bunús an Ullmhaithe

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais faoin modh fabhruithe cuntasaíochta agus faoin gcoinbhinsiún costais stairiúil de réir chleachtas cuntasaíochta a nglactar go ginearálta leis in Éirinn agus tá siad san fhoirm a comhaontaíodh leis an Aire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta. Is é an Euro an t-aonad airgeadra ina ainmnítear na ráitis airgeadais.

Gnóthas Leantach

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn an ghnóthais leantaigh (féach Nóta 18).

Eile

Táillí éilitheora:

Aithnítear táillí éilitheora ar bhonn fáiltas airgid ach iarratas chun éileamh a chlárú leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a fháil.

Táillí freagróirí:

Aithnítear táillí freagróra ar thoiliú le próiseas an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta sa bhliain nuair a thuilltear an t-ioncam agus nuair a chuirtear an tseirbhís ar fáil.

Ar aon dul le cuid FRS102, alt 23, seirbhísí a sholáthar, aithnítear ioncam ó tháillí Freagróra sa mhéid agus gur dhócha go sreabhfaidh leasanna eacnamaíocha chuig an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta agus go bhféadtar an t-ioncam a thomhas go cruinn. Comhlíontar na critéir a leanas sula n-aithnítear ioncam:

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

1 Ráiteas faoi Bheartais Chuntasaíochta (ar lean)

Seirbhísí a chur ar fáil:

Aithnítear ioncam ó chonradh chun seirbhísí a sholáthar sa tréimhse ina soláthraítear na seirbhísí i gcomhréir le céim um chríochnú an chonartha.

Aithnítear ioncam ó tháille freagróra sa tréimhse ina thuilltear an t-ioncam agus ina soláthraítear an tseirbhís, bunaithe ar an modh céime críochnaithe le haghaidh seirbhísí a chur ar fáil.

Déileáiltear le táillí a íoctar roimh ré mar ioncam iarchurtha agus tuairiscítear iad mar dhliteanas reatha. Scaoiltear an t-ioncam sin chuig an Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Ioncaim Choinnithe nuair a sheachadtar an tseirbhís.

Maoiniú an Státchiste

Aithnítear Maoiniú Státchiste ar bhonn fabhruithe.

Costais Réamhíochta

Tabhaíonn an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta costais sula bhfaightear toiliú. Ag deireadh na bliana, déanann an bord meastachán ar chion na gcásanna sin a mbeidh toiliú mar thoradh orthu agus déileálann siad leis na costais sin mar réamhíocaíochtaí.

Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

Luaitear Sócmhainní Seasta Inláimhsithe ag an gcostas nó luacháil lúide dímheas carntha. Léirítear dímheas ar bhonn líne dhíreach ar rátaí a mheastar a laghdaíonn na sócmhainní anuas chuig a luach inréadaithe faoi dheireadh a saolréanna ionchasacha úsáideacha mar a leanas:

Feabhsúcháin Léasachta	Blianta fágtha ar an léas	Méid Cothrom
Crua-earraí/Bogearraí TF	25.00%	Méid Cothrom
Trealamh Oifige	20.00%	Méid Cothrom
Daingneáin agus Feistí	12.50%	Méid Cothrom
Troscán Oifige	12.50%	Méid Cothrom
Córas á fhorbairt		Níl siad dímheasta

Déantar costais an chórais atá á fhorbairt a chaipitliú a mhéid is a shásaíonn siad ceanglais FRS 102 maidir le sócmhainní doláimhsithe seachas dea-thoil a chaipitliú. Gearrtar dímheas ag an ráta a taispeánadh le haghaidh forbairt bogearraí ón uair a bheidh an fhorbairt críochnaithe agus an córas curtha i seirbhís.

Cánachas

Tá an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta díolmhaithe ó Cháin Ioncaim agus ó Cháin Chorporáide faoi Alt 220 den Acht Comhdhlúite Cánacha 1997. Ní bhaineann an díolúine sin le hús taisce. I gcás ina mbíonn ús infhála faoi réir cánach (m.sh. DIRT) cuirtear an glanmhéid infhála do shochar an Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Ioncaim Choinnithe.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

1 Ráiteas faoi Bheartais Chuntasaíochta (ar lean)

Léas Oibríochta

Tuairiscítear don caiteachas ar cíosanna faoi léasanna oibríúcháin sa Ráiteas ari loncam agus Caiteachas agus Cúlchiste loncaim Choinnithe thar shaolré an léasa. Aithnítear dreasachtaí léasa ar bith a fhaightear thar shaolré an léasa.

Infháltais

Díscríobhtar drochfhiacha aitheanta agus déantar foráil shonrach d'aon mhéid a bhfuil amhras ann faoina bhailiúcháin.

Sochair Fostaí

Sochair Ghearrthéarmacha

Áirítear sochair ghearrthéarmacha, dála an phá saoire, mar chaiteachas a tharla sa bhliain, agus áirítear sochair a fhabhraítear ag deireadh bliana sna suimeanna Iníoctha sa Ráiteas ar Staid an Airgeadais.

(h) Breithiúnais agus Meastacháin Chuntasaíochta Criticiúla

Chun ullmhúchán na ráiteas airgeadais a chur i gcrích, bíonn ar an mbainistíocht breithiúnais, meastacháin agus toimhiú a dhéanamh a théann i bhfeidhm ar na méideanna a thuairiscítear maidir leis na sócmhainní agus dliteanais amhail an dáta tuairiscithe agus ar na méideanna a thuairiscítear maidir le hioncam agus speansais le linn na bliana. Mar gheall ar nádúr an mheastacháin, áfach, d'fhéadfadh go mbeadh difear idir na torthaí iarbhir agus na meastacháin sin. Tá an éifeacht is suntasaí ag na breithiúnais seo a leanas ar na méideanna a aithnítear sna ráitis airgeadais.

Lagú Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

Déantar athbhreithniú ar shócmhainní atá faoi réir amúchta maidir le lagú pé uair a thugann imeachtaí nó athruithe ar chúinsí le fios go bhféadfadh nach mbeadh an tsuim ghlánluacha in-aisghabhála. Aithnítear caillteanas lagaithe don tsuim lena sáraítear suim inghnóthaithe shuim ghlánluacha na sócmhainne. Is ionann an tsuim inghnóthaithe agus an luach is airde atá ar luach cóir sócmhainne lúide an costas a bheadh ar an tsócmhainn a dhíol agus luach na sócmhainne agus í á húsáid.

Dímheas agus Luachanna Iarmharacha

D'athbhreithnigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta saolréanna na sócmhainní agus luachanna gaolmhara iarmharacha gach aicme de shócmhainní seasta, agus go háirithe, saolré úsáideach gheilleagrach agus luachanna Crua-Earraí agus Bogearraí TF, agus baineadh an chonclúid amach go bhfuil saolréanna na sócmhainní agus luachanna iarmharacha iomchuí.

Forálacha

Déanann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta forálacha maidir le hoibleagáidí dlíthiúla agus cuiditheacha tríú páirtí, arb eol dó a bheith gan íoc ar dháta deiridh na tréimhse. De ghnáth, déantar na forálacha seo bunaithe ar dhúshláin reatha nó ar fhaisnéis ábhartha eile, arna gcoigeartú do threochtaí le déanaí i gcás inarb ábhartha. Tá meastacháin ar chostais airgeadais maidir le himeachtaí, áfach, nach bhféadfadh tarlú go ceann cúpla bliain. Mar thoradh air sin agus mar thoradh ar an neamhchinnteacht a bhaineann leis na torthaí deiridh, d'fhéadfadh éagsúlacht suntasach a bheith idir an toradh iarbhir agus an toradh a measadh.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

1 Ráiteas faoi Bheartais Chuntasaíochta (ar lean)

Oibleagáid Sochar Scoir

Déantar na toimhdí is bonn le luachanna aachtúireacha dá ndéantar na méideanna atá aitheanta sna ráitis airgeadais a chinneadh (lena n-áirítear rátaí lascaine, rátaí an mhéadaithe ar leibhéil chúitimh amach anseo, rátaí básmháireachta agus rátaí treochtaí costais chúram sláinte) a nuashonrú gach bliain, bunaithe ar dhálaí eacnamaíocha reatha, agus i gcás aon athruithe ábhartha ar théarmaí agus coinníollacha an phinsin agus na bpleananna i ndiaidh scoir.

Féadfaidh tionchar a bheith ag na nithe seo a leanas ar na toimhdí:

- (i) an ráta lascaine, athruithe ar an ráta sochair ar bhannaí ardcháilíochta corparáide
- (ii) leibhéil cúitimh amach anseo, dálaí mhargadh an tsaothair amach anseo
- (iii) treorátaí costas cúram sláinte, ráta boilscithe de bharr costas liachta sna réigiúin ábhartha.

Sochair scoir

Cineál na Scéimeanna

Feidhmíonn an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta scéim pinsin le sochar sainithe do na fostaithe dá chuid. Tá struchtúr na scéime bunaithe ar Eiseamláir na Seirbhíse Poiblí. Cheadaigh an tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus an tAire Airgeadais agus Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe scéim na bhfostaithe in 2008. Faomhadh an scéim Pinsin Ranníocach do Bhaintreacha agus do Leanáí in 2009.

Oibríonn an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta an Scéim Pinsean Seirbhíse Poiblí Aonair (Scéim Aonair). Is í seo an scéim sochair shainithe do sheirbhísigh poiblí inphinsin a ceapadh an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh sin.

Tréithe na Scéime

Tá roinnt tréithe sonracha ag na scéimeanna:

Scéim Eiseamláireach:

- Déanann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ranníocaíocht chomhaontaithe leis an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta.
- Tá gné fostaí mar aon le gné fostóra sa ranníocaíocht. B'fhiú 25% de phá comhlán ranníocaíocht an fhostóra in 2023, nó 30% maidir le baill foirne ar ÁSPC Aicme B agus D.
- Tá tiomantas ón Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta le comhaontú ón Roinn Airgeadais, go seasfaidh an Státchiste costas na sochar de réir mar a bhíonn siad dlite.

Go bunúsach, measann an Bord gur ar an mBord um Réiteach the Díobhálacha Pearsanta atá an oibleagáid go fóill sochar scoir a íoc, ach go bhfuil tiomantas tugtha ag an Státchiste maoiniú leordhóthanach a chur ar fáil don Bhord um Réiteach the Díobhálacha Pearsanta chun oibleagáidí den sórt sin a chomhlíonadh de réir mar a bhíonn siad dlite, ar an gcoinníoll go n-íocann an Bord um Réiteach the Díobhálacha Pearsanta ranníocaíochtaí fostaithe agus fostóra ag na rátaí sonracha. Dá réir sin, aithníonn na ráitis airgeadais Oibleagáid Sochar Scoir agus Cistiú larchurtha Státchiste Sochar Scoir infhaighte.

Scéim Pinsin Aonair na Seirbhíse Poiblí

Íoctar ranníocaíochtaí bhaill Scéim Pinsin Aonair na Seirbhíse Poiblí leis an Roinn Caiteachais Phoiblí Sheachadadh PFN agus Athchóirithe (RCPA). Tá ranníocaíocht fostóra iníoctha leis an RCPA i gcomhréir le hImlitir 28/2016 ón RCPA.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

1 Ráiteas faoi Bheartais Chuntasaíochta (ar lean)

Chun críocha tuairiscithe i gcomhréir le Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais 102, cuireadh nuashonrú ar an athbhreithniú achtúireach amhail an 31 Nollaig 2023.

Dlíteanais na Scéime

Déantar dlíteanais na Scéime Eiseamláirí agus na Scéime Aonair arna léiriú ag luach reatha íocaíochtaí amach anseo atá tuillte ag foireann an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta go dtí seo a thomhas ar bhonn achtúireach agus modh chreidiúint réamh-mheasta an aonaid á úsáid.

Léiríonn costais phinsin sochair phinsin a thuill fostaithe an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta sa tréimhse, agus taispeántar iad glan ar ranníocaíochtaí pinsin fostaithe, a choinníonn an Roinn. Meastar an méid le cur san áireamh sna ráitis airgeadais do mhéid na Sócmhainne larchurtha Státhiste Sochar Scoir ag méid atá comhionann le meastachán na hoibleagáide do dhlíteanais na scéime pinsin.

Gnóthachain nó Caillteanais Achtúireacha na Scéime

Aithnítear gnóthachain nó caillteanais achtúireacha a eascraíonn as athruithe ar thoimhdí achtúireacha agus ó bharrachais agus easnaimh ó thaithí sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach don bhliain ina dtéann siad amach. Aithnítear coigeartú comhfhreagrach don iarmhéid do Shócmhainn Sochair Scoir an Státhiste larchurtha.

Tá ranníocaíochtaí an fhostóra don bhliain san áireamh sna costais phinsin sa Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Ioncaim Choinnithe.

Cúlchiste Caipitil

De réir fhorálacha Alt 74A(1) den Acht um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta 2019, d'údaraigh Aire na Roinne Fiontar, Trádála agus Fostaíochta, le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta (An Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta) a leibhéal reatha cúlchistí a choinneáil chun críocha caiteachais ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta i gcomhlíonadh a fheidhmeanna.

Maidir leis sin, bhunaigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta cúlchiste caipitil mar atá leagtha amach i Nóta 15.

Cuntas Caipitil

Léirítear sa Chuntas Caipitil luach gan amúchadh an ioncaim a úsáideadh ar chuspóirí caipitiúla. Déantar aistrithe idir cúlchistí ioncaim agus cúlchistí caipitil gach bliain chun gurb ionann iad agus maoiniú caipitil do shócmhainní seasta.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

2(a) Ioncam ó Tháillí

	2023 €	2022 €
Ioncam ó Tháillí Éilitheoirí	1,095,500	1,004,398
Ioncam ó Tháillí Freagróirí	13,512,380	9,865,197
Ioncam larchurtha sa bhliain reatha	(5,048,081)	(3,665,770)
Ioncam larchurtha – An méid a scaoileadh le hioncam sa bhliain	3,495,468	3,120,535
	13,055,267	10,324,360

Ioncam ó Tháillí Éilitheoirí:

Aithnítear táillí éilitheoirí ar bhonn fáltais airgid ach iarratas chun éileamh a chlárú leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a fháil. Ón 1 Meán Fómhair 2019 méadaíodh an táille maidir le hiarratas ar pháipéar ó €45 go €90 in aghaidh an iarratais i gcomhréir le I.R. Uimh. 363/2019. - Rialacháin um Bord Measúnaithe Díobhálacha Pearsanta (Táillí) (Leasú) 2019.

Is é €45 an táille ar iarratas i bhfoirm leictreonach.

Ioncam ó Tháillí Freagróirí:

Tá táille freagróra infheidhme nuair a thoilíonn freagróir (árachóirí nó féinárachaithe den chuid is mó) le héileamh a bheith á mheasúnú ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta (mar atá leagtha amach san Acht PIAB). Tá 3 mhí ag freagróir ó fhógra foirmiúil a fháil chun toiliú le measúnú, mainnítear toiliú ina dhiaidh sin mura dtugann freagróir treoir don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta nach dteastaíonn uathu éileamh a mheas. Aithnítear an t-ioncam ó tháillí freagróra nuair a thoilítear do phróiseas an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta sa bhliain ina thuilltear an t-ioncam nó ina sholáthraítear an tseirbhís. Mhéadaigh an táille ó €600 go €1,050 ón 11 Aibreán 2022 de réir I.R. Uimh. 124/2022 - Rialacháin an Bhoird um Measúnú Díobhálacha Pearsanta (Táillí) (Leasú) 2022.

Ioncam larchurtha

Íoctar táillí freagróra nuair a thoilítear chuig an bpróiseas measúnaithe. Scaoiltear ioncam táillí freagróra leis an Ráiteas Ioncaim & Caiteachais agus Cúlchistí Ioncaim Coinnithe ar sheachadadh na seirbhíse de réir mar a théann an t-éileamh ar aghaidh trí phróiseas an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Pléitear le hioncam ó tháillí freagróra ar obair atá le críochnú mar ioncam iarchurtha agus tuairiscítear é mar dhliteanas reatha.

2(b) Maoiniú an Státhchiste

Cuireadh maoiniú státhchiste de €2,021,004 ar fáil in 2022 don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ón Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta (Fo-Cheannteideal C9). Tugann an maoiniú seo chun éifeachtaí na méideanna a laghdú agus paidéim Covid -19 a mhaolú.

2(c) Ioncam Eile

	2023 €	2022 €
Ioncam ilghnéitheach	7,223	5,809
Ús Infhála	9,380	0
	16,603	5,809

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

3 Tuarastail, Pinsin agus Costais Ghaolmhara

	2023 €	2022 €
Tuarastail Foirne an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta	5,187,003	4,749,861
Ranníocaíochtaí Aoisliúntais Fostóra	1,187,923	1,104,193
Ranníocaíochtaí ÁSPC an Fhostóra	509,100	465,470
Baill foirne shealadacha	140,199	0
	7,024,225	6,319,524

*Baineadh agus íocadh € 253,799 de Ranníocaíocht Aoisliúntais Bhreise (ASC) leis an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta in 2023, baineadh agus íocadh €220,976 in 2022.

	2023 €	2022 €
An Líon Foirne		
An meán-líon foirne atá fostaithe do díreach ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta	75	75

	2023 €	2022 €
Luachanna Saothair an Phríomhfheidhmeannaigh		
Rosalind Carroll - Tuarastal	174,286	161,616
	174,286	161,616
Taisteal & Cothabháil TBD	1,774	671

Tá an Príomhfheidhmeannach Rosalind Carroll ina bhall de Scéim Pinsin Mhúnlá na Seirbhíse Poiblí (féach Nóta 14) agus tá a cuid teidlíochtaí pinsin de réir théarmaí na scéime. Ní áirítear luach na sochar scoir a thuilleadh sa tréimhse thuas.

Príomhphearsanra Bainistíochta

Tá príomhphearsanra bainistíochta sa Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta comhdhéanta den Phríomhfheidhmeannach agus den Fhoireann Bainistíochta Feidhmiúcháin arb iad an Príomhoifigeach Oibríochtaí, an Stiúrthóir Seirbhísí Tacaíochta Gnó, an Stiúrthóir Seirbhísí Corparáideacha agus an Stiúrthóir Airgeadais iad. Tá luach iomlán sochar fostaí phríomhphearsanra an lucht bainistíochta leagtha amach thíos.

	2023 €	2022 €
Comhiomlán na dtuarastal agus na sochar gearrthéarmach	675,948	593,867

Tá teidlíochtaí pinsin an príomhphearsanra bainistíochta i gcomhréir le téarmaí Scéim Pinsin Eiseamláireach na Seirbhísí Poiblí (féach Nóta 14). Ní áirítear luach na sochar scoir a thuilleadh sa tréimhse thuas.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

3 Tuarastail, Pinsin agus Costais Ghaolmhara(nóta ar lean)

Miondealú ar Shochair Ghearrthéarmacha Fostaithe

Déantar sochair gearrthéarmacha fostaithe os cionn €60,000 a chatagóiriú sna bandaí seo a leanas:

Raon Tuarastail Ó - Go €	Líon na bhfostaithe	
	2023	2022
60,000 - 69,999	9	8
70,000 - 79,999	2	1
80,000 - 89,999	6	12
90,000 - 99,999	7	8
100,000 - 109,999	7	0
110,000 - 119,999	3	4
120,000 - 129,999	2	1
130,000 - 139,999	1	0
140,000 - 149,999	0	0
150,000 - 159,999	0	0
160,000 - 169,999	0	1
170,000 - 179,999	1	0
	38	35

Nóta: Chun críocha an nocht seo, i measc sochair gearrthéarmacha fostaithe maidir le seirbhísí a soláthraíodh áirítear tuarastail ach ní áirítear ÁSPC an fhostóra.

	2023 €	2022 €
Ranníocaíocht Pinsin an Fhostóra		
Scéim Eiseamláireach	1,035,922	998,410
Scéim Pinsin Aonair na Seirbhíse Poiblí	152,001	105,783
	1,187,923	1,104,193

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

4 Táillí agus Speansais an Bhoird

	2023 €	2022 €
Táillí Boird	62,130	57,542
De réir Chomhalta an Bhoird		
Dermot Divilly - Cathaoirleach	20,520	20,520
Aengus Cummins	11,970	11,970
Karen Furlong	11,970	11,970
Nuala Jackson	9,975	11,970
Conor Faughnan	7,695	1,112
	62,130	57,542

Níor íocadh táillí leis na Comhaltaí Boird a leanas in 2023: Dr. Jean O'Sullivan, Cathal Lafferty, John Shine, Marion O'Brien, Jonathan Small agus Rosalind Carroll mar gheall ar phrionsabal tuarastail amháin duine amháin a bheith curtha i bhfeidhm.

Níor íocadh aon speansais a bhain leis an mBord i rith na bliana

5 Caiteachas

	2023 €	2022 €
Costais an Lárionaid Seirbhíse Sheachfhoinsithe		
Costais an Lárionaid Seirbhíse Sheachfhoinsithe	1,393,402	1,355,137
	1,393,402	1,355,137

	2023 €	2022 €
Costais a Bhaineann le hÉilimh		
A bhain le hÉilimh Táillí Liachta	7,205,331	6,573,952
Costais Eile a bhain le hÉilimh	187,299	175,678
Costais Phróiseála Éileamh Réamhíochta sa bhliain reatha	(135,357)	(138,316)
Costais Phróiseála Éileamh Réamhíochta – scaoilte sa bhliain	138,316	96,640
	7,395,588	6,707,954

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

5 Caiteachas (ar lean)

Mar chuid de phróiseas an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, coinníonn sé seirbhísí raon cleachtóirí gairmiúla, liachleachtóirí go háirithe. Aisíocann an Freagróir costais na seirbhísí seo leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Athraíonn leibhéal na gcostas próiseála éilimh leighis in aghaidh an éilimh. Mar gheall ar an meán amlíne a bhaineann leis an bpróiseas beidh costais próiseála éileamh tabhaithe in 2024 a bhaineann le toilithe a fuarthas in 2023, níl na costais seo le feiceáil sna ráitis airgeadais.

Áirítear sna costais phróiseála éilimh cuid de na costais réamh-thoilithe atá réamhíoctha chuig 2024.

Scaoiltear an réamhíocaíocht nuair a fhaightear táillí an fhreagróra.

	2023 €	2022 €
Costais a bhain le hÉileamh arna nAisíoc		
Costais a bhain le hÉilimh a Aisíocadh / a bheidh le hAisíoc	(7,392,629)	(6,703,942)
	(7,392,629)	(6,703,942)

Mar chuid de phróiseas an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, coinníonn sé seirbhísí raon cleachtóirí gairmiúla, liachleachtóirí go háirithe. Tá na costais a thabhaítear i ndáil leis na seirbhísí seo in-aisíoctha leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ag an bhFreagróir, féach nóta 7(a).

	2023 €	2022 €
Costais Chóiríochta agus Foirgníochta		
Cíos, Rátaí agus Muirir Seirbhíse	319,466	293,064
Glanadh agus Slándáil	45,229	44,569
Solas & Teas, Cothabháil agus Eile	73,923	72,616
	438,618	410,249

	2023 €	2022 €
Earcaíocht, Oiliúint & Costais Acmhainní Daonna Eile		
Oiliúint, Oideachas agus costais eile	36,974	45,655
Fógraíocht, Agallaimh agus costais earcaíochta eile	8,366	59,785
	45,340	105,440

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

5 Caiteachas (ar lean)

	2023 €	2022 €
Costais a bhain le Faisnéis, Taighde & Cumarsáid		
Costais Chlár Athchóirithe	273,422	27,941
Fógraíocht – Eile	162,909	306,289
PR agus Cumarsáid	112,635	76,341
Taighde agus Anailís Sonraí	51,587	48,990
Foilseachán	15,088	18,157
Feasacht Phoiblí	4,251	1,910
	619,892	479,628

	2023 €	2022 €
Costais Iniúcháireachta & Gairmiúla & Sainchomhairleoireachta		
Táillí Gairmiúla	(29,319)	116,882
Tacaíocht Soláthair	49,822	398
Iniúchadh Inmheánach	39,606	35,301
Iniúchadh Seachtrach	17,000	17,000
Comhairleacht Airgeadais	5,422	3,196
	82,532	172,777

	2023 €	2022 €
Costais Sainchomhairleoireachta		
Comhairleacht TF	336,295	57,789
Comhairleacht Acmhainní Daonna	30,117	20,729
Sainchomhairleoireacht eile	0	0
	366,411	78,518
Iomlán	448,943	251,295

Áirítear le costais sainchomhairleoireachta an costas a ghabhann le comhairle sheachtrach ar an lucht bainistíochta agus ní thugtar feidhmeanna 'ghnáthdhéanamh an ghnó' seachfhoinsithe san áireamh.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

5 Caiteachas (ar lean)

	2023 €	2022 €
Táillí dlí		
Tacaíocht Dhlíthiúil Eile	205,584	113,797
Athbhreithniú Breithiúnach - An Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta	303,047	1,088,278
Soláthar Dlíthiúil (Nóta 10)	708,560	(440,000)
	1,217,191	762,074
	2023 €	2022 €
Costais TF agus Cumarsáide		
Táillí Ceadúnais TF	359,841	425,515
Tacaíocht & Cothabháil TF	286,784	295,861
Costais Óstála	106,506	88,256
Costais Teileachumarsáide	65,530	52,271
Slándáil TF	48,505	12,915
Costais Eile TF	9,791	11,155
Seirbhís Bhainistithe Priontála	6,989	6,681
	883,946	892,654
	2023 €	2022 €
Costais Riaracháin Ghinearálta		
Postas	126,039	125,374
Árachais	81,461	58,395
Drochfhiacha	50,067	60,451
Soláthar d'Fhiacha Amhrasacha	9,161	103,180
Ús Bainc agus Muirir	17,085	14,266
Stáiseanóireacht Oifige	15,776	8,002
Taisteal agus Cothabháil na Foirne – Náisiúnta	8,008	3,413
Taisteal agus Cothabháil na Foirne – Idirnáisiúnta	1,052	613
Siamsaíocht/Fáilteachas – Foireann	6,371	7,840
Ús Íocaíochta Prais	5,804	5,887
Costais Éagsúla	3,489	5,478
Caillteanas ar Dhíolachán Sócmhainní Seasta	197	1,807
	324,510	394,706

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

6 Sócmhainní seasta:

	Feabhsuithe Léasachta	Crua-earraí/ Bogearraí TF	Córas á Fhor- bairt	Trealamh Oifige	Troscán Oifige	Iomlán
	€	€	€	€	€	€
Costas						
Amhail an 1 Eanáir	634,221	1,296,667	295,104	50,173	63,052	2,339,217
Breiseanna	0	22,326	512,013	39,376	0	573,715
Diúscairtí	0	(6,359)	0	0	0	(6,359)
Amhail an 31 Nollaig	634,221	1,312,635	807,117	89,549	63,052	2,906,573
Dímheas Carntha						
Amhail an 1 Eanáir	539,088	1,206,260	0	48,155	44,475	1,837,978
Muirear	95,133	58,990	0	5,263	7,634	167,020
Diúscairtí	0	(6,163)	0	0	0	(6,163)
Amhail an 31 Nollaig	634,221	1,259,087	0	53,418	52,109	1,998,836
Glanluach de réir na Leabhar						
Amhail an 31 Nollaig 2023	0	53,548	807,117	36,131	10,943	907,738
Amhail an 31 Nollaig 2022	95,132	90,408	295,104	2,018	18,577	501,239

* Féach Nóta 16 - Cuntas Caipitil

Léiríonn córas atá á fhorbairt na costais a bhaineann le córas bainistíochta éilimh nua a fhorbairt don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Ní dhéanfar dímheas ar bith a ríomh ar an tsócmhainn sin go dtí go mbeidh an fhorbairt críochnaithe agus go mbeidh an córas curtha i seirbhís.

7(a) Infháltais

	2023 €	2022 €
Méideanna dlíte laistigh d'aon bhliain amháin		
Táillí Infhála: Táillí Freagróirí	1,338,600	1,335,300
Táillí a Bhaineann le hÉilimh	836,934	868,134
Soláthar d'Fhiacha Amhrasacha	(262,954)	(253,792)
Réamhíocaíochtaí	534,318	382,255
Féichiúnaithe eile	20,102	2,795
	2,467,001	2,334,692

7(b) Airgead agus Coibhéisí Airgid

	2023 €	2022 €
Airgead tirim sa bhanc agus ar lámh	8,588,414	2,148,594
Taiscí Gearrthéarmacha	3,000,000	7,045,004
	11,588,414	9,193,598

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

8 Suimeanna Iníoctha

	2023 €	2022 €
Méideanna dlíte laistigh d'aon bhliain amháin		
Suimeanna Iníoctha	235,060	239,848
Fabhruithe	1,125,026	1,051,414
Cánacha agus Leas Sóisialta	249,912	264,480
Dlíteanas Pinsin *	133,631	122,191
Creidiúnaithe Eile	184,311	119,592
An Tairseach do Dhlíodóirí - Íocaíochtaí ar Chuntas	126,757	119,111
Ioncam larchurtha (Nóta 9)	5,218,383	3,665,770
	7,273,081	5,582,406

* Ranníocaíochtaí Pinsin a Bhaineann le Pinsin Fostaithe agus Fostóra agus ASC

9 Ioncam larchurtha

	2023 €	2022 €
larmhéid tosaigh	3,665,770	3,120,535
Ioncam larchurtha a soláthraíodh sa bhliain (Nóta 2a)	5,048,081	3,665,770
An méid a scaoileadh le hioncam sa bhliain (Nóta 2 a)	(3,495,468)	(3,120,535)
larmhéid deiridh	5,218,383	3,665,770

Íoctar táillí freagróra nuair a thoilítear chuig an bpróiseas measúnaithe. Scaoiltear ioncam táillí freagróra leis an Ráiteas Ioncaim & Caiteachais agus Cúlchistí Ioncaim Coinnithe ar sheachadadh na seirbhíse de réir mar a théann an t-éileamh ar aghaidh trí phróiseas an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta. Pléitear le hioncam ó tháillí freagróra ar obair atá le críochnú mar ioncam iarchurtha agus tuairiscítear é mar dhlíteanas reatha.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

10 Forálacha

	2023 €	2022 €
larmhéid tosaigh	1,115,002	1,555,002
Forail Bhreise (Nóta 5)	764,040	232,500
A Úsáideadh sa Bhliain	(29,520)	0
Laghdú sa Soláthar (Nóta 5)	(55,480)	(672,500)
larmhéid deiridh	1,794,042	1,115,002

Seasann na soláthairtí do mheastachán stuama na ndlíteanas a d'fhéadfadh a theacht chun cinn do thríú páirtithe, i leith caingne dlí a cuireadh in iúl don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta roimh dheireadh na bliana. Tá baint ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta le dúshlán dhlíthiúla éagsúla faoi ailt den Acht fán mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta 2003, (arna leasú) agus maidir leis na Treoirínte um Dhíobhálacha Pearsanta a bhí i bhfeidhm ón 24 Aibreán 2021. Tar éis an dáta seo fuarthas roinnt Athbhreithnithe Breithiúnacha a bhain leis na Treoirínte maidir le Díobhálacha Pearsanta.

Tá na soláthairtí thuas bunaithe ar mheasúnú ar na costais a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le caingne/éilimh aitheanta a chosaint, a mhéid is féidir na costais sin a mheas go hiontaofa.

Athbhreithnítear na soláthairtí ar bhonn míosúil, agus de réir mar a bhíonn faisnéis bhreise ar fáil, agus ina dhiaidh sin, próiseáiltear aon mhéadú nó laghdú is gá ar an soláthar.

Tá an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta sásta go bhfuil meastachán stuama déanta aige ar an soláthar cuí sna ráitis airgeadais.

11 Dlíteanas Teagmhasach

Caingne Dlí

Mar a luadh i Nóta 10 tá an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta, ó am go ham, páirteach i gcaingne dlí éagsúla. Déanann an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta soláthar iomlán le haghaidh costais ionchasacha dlí tríú páirtí a bhaineann leis na cásanna a fógraíodh dó (Nóta 10). Is dócha go bhfógrófar roinnt cásanna breise don Bhord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta sa todhchaí maidir le cinntí a rinneadh roimh an 31 Nollaig 2023. Ní féidir tionchar ionchasach airgeadais a leithéid d'éilimh a mheas.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

12 Gealltanais Airgeadais

Léasanna oibriúcháin

Tá áitreabh ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta ag Teach Grain, Halla an Mhalartáin, Cearnóg Belgard Thuaidh, Tamhlacht, Baile Átha Cliath 24. Tá an t-áitreabh ar léas ag Oifig na nOibreacha Poiblí (OOP) agus íocann an Bord as costais an léasa, €188,554 in aghaidh na bliana, faoi théarma léasa fiche bliain a thosaigh i mí Aibreáin 2004.

Amhail an 31 Nollaig 2023 bhí na híocaíochtaí léasa don todhchaí seo a leanas ag an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta faoi léasanna oibriúcháin neamh-inchealaithe maidir le gach ceann de na tréimhsí seo a leanas:

	2023 €	2022 €
Iníochta laistigh de bhliain	62,851	188,554
Iníochta laistigh de dhá bhliain go cúig bliana	0	47,138
Iníochta i ndiaidh cúig bhliana	0	0
	62,851	235,692

Ba ionann íocaíochtaí léasa oibriúcháin atá aitheanta mar chaiteachas agus €188,554 (2022: €188,554).

Rachaidh an léas reatha in éag in 2024. Beimid ag iarraidh ár léas a athnuachan nó cóiríocht mhalartach a lorg.

13 Ceanglais Chaipitil

	2023 €	2022 €
Faoi Chonradh (Conradh Sínithe)	130,000	2,624,954
	130,000	2,624,954

Chuir an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta deireadh le conradh le soláthróir i rith na bliana trí chomhaontú frithpháirteach.

Tá an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta i mbun soláthraí a fháil chun a Chóras Bainistíochta éileamh reatha agus seirbhísí gaolmhara a athsholáthar. Meastar go n-aontófar conradh le linn 2024 agus go gcuirfear tús leis an tionscadal le linn 2024.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

14 Cur Chuige Cuntasaíochta maidir le Sochair Scoir

Feidhmíonn an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta scéim pinsin le sochar sainithe do na fostaithe dá chuid. Tá struchtúr na scéime bunaithe ar Eiseamláir na Seirbhíse Poiblí. Cheadaigh an tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus an tAire Airgeadais agus Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe scéim na bhfostaithe in 2008. Faomhadh an Scéim Pinsin Ranníocach do Bhaintreacha agus do Leanaí in 2009.

Faoi Acht um Pinsin na Seirbhíse Poiblí (Scéim Aonair agus Forálacha Eile) 2012, bíonn iontrálaithe nua sa tseirbhís phoiblí an 1 Eanáir 2013 nó tar éis sin ina mbaill de Scéim Pinsin Aonair na Seirbhíse Poiblí ("an Scéim Aonair").

Tá roinnt tréithe sonracha ag baint leis an scéim mhúnla (féach nóta 1 Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta).

Luacháil Achtúireach

Choimisiúnaigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta luacháil achtúireach ar dhliteanas fhabhráithe ar an dáta tuairiscithe, agus costas na sochar (costas seirbhíse) a fabhraíodh i rith na bliana. Tá na foshuíomhanna a leanas ina mbonn don luacháil sin atá bunaithe ar mhodh Chreidiúint Réamh-mheasta an Aonaid:

	2023	2022
Ráta Bliantúil Toimhdithe		
Ráta lascaíne	3.60%	4.20%
Foshuíomh um boilsciú (Praghasinnéacs Tomhaltóirí)	2.35%	2.60%
Arduithe ar thuarastail	3.60%	3.85%
Arduithe ar phinsin Stáit	2.85%	3.10%
Ráta an mhéadaithe ar phinsin atá á n-íoc – Scéim Eiseamláireach	3.10%	3.35%
Ráta an mhéadaithe ar phinsin atá á n-íoc – Scéim Aonair	2.35%	2.60%

Ina theannta sin, rinneadh na toimhdí déimeagrafacha a leanas amhail an 31 Nollaig 2023.

	2023	2022
Ionchas saoil ag 65 bliana d'aois		
Fear 45 bliana d'aois faoi láthair	25.5 bhliain	25.4 bhliain
Fear d'aois 65 bliana faoi láthair	23.1 bhliain	23.0 bhliain
Bean 45 bliana d'aois faoi láthair	26.4 bliain	26.3 bliain
Bean d'aois 65 bliana faoi láthair	24.5 bliain	24.4 bliain

Bunaithe ar an méid thuas, is é €31,651,000 luach reatha na ndlíteanas ar an dáta tuairiscithe [2022: €26,837,000], agus is é €1,213,000 costas seirbhíse (arna ríomh ar na toimhdí roimhe seo) na bliana [2022: €2,062,000].

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

14 Cur Chuige Cuntasaíochta le haghaidh Sochair Scoir (ar lean)

Anailís ar na costais phinsin iomlána gearrtha ar chaiteachas

	2023 €	2022 €
Ranníocaíocht iomlán an fhostóra	1,187,923	1,104,193
Costas seirbhíse reatha	1,213,000	2,062,000
Costas úis	1,126,000	699,000
Costas na seirbhíse roimhe seo	0	0
Coigeartú ar Chistiú larchurtha Pinsin Státchiste	(2,339,000)	(2,761,000)
Iomlán a muirearadh ar Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Ioncaim Choinnithe	1,187,923	1,104,193

* Áirítear leis an gCostas Seirbhíse Reatha ranníocaíochtaí fostaithe arbh ionann iad agus €253,799 in 2023 agus €232,287 in 2022.

Gluaiseacht i nglandliteanas pinsin

	2023 €	2022 €
Glandliteanas Pinsin amhail an 1 Eanáir	26,837,000	41,366,000
Costas na seirbhíse reatha	1,213,000	2,062,000
Costas Úis	1,126,000	699,000
(Caillteanais) agus gnóthachain ó thaithí ar dhliteanais scéime	466,000	1,185,000
Athrú ar fhoshuíomhanna	2,320,000	(17,970,000)
Sochair a íocadh i rith na bliana	(311,000)	(505,000)
Glandliteanas Pinsin amhail an 31 Nollaig	31,651,000	26,837,000

Stair na ndliteanas scéime agus (gnóthachain)/caillteanais ó thaithí

	2023 €	2022 €
Athrú ar thiomhdí faoi bhonn luach reatha dhliteanas na scéime pinsin	2,320,000	(17,970,000)
% de dhliteanais ag deireadh na bliana	(7.3%)	67.0%
(Caillteanais) agus gnóthachain ó thaithí ar dhliteanais scéime	466,000	1,185,000
% de dhliteanais ag deireadh na bliana	(1.5%)	(4.4%)
Dlitéanas scéime	31,651,000	26,837,000

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

15 Cúlchistí

	2023 €	2022 €
Cúlchistí Ioncaim Coimeádta		
Amhail an 1 Eanáir	1,446,202	1,625,311
Barrachas don bhliain	443,693	1,127,026
An méid a scaoileadh chuig an gcuntas caipitil sa bhliain	105,514	(206,135)
An méid a scaoileadh chuig an gcuntas caipitil cúlchiste sa bhliain	(400,000)	(1,100,000)
Iarmhéid deiridh	1,595,409	1,446,202

	2023 €	2022 €
Cúlchiste Caipitil Coinnithe		
Amhail an 1 Eanáir	3,384,679	2,644,388
An méid a fuarthas ón gcuntas Cúlchistí Ioncaim	400,000	1,100,000
Caiteachas a gearradh ar SOL&E agus ar Chúlchistí Ioncaim Coinnithe in 2023	120,217	(64,605)
An méid a scaoiltear leis an gcuntas Caipitil - Córas á Fhorbairt	(512,013)	(295,104)
Iarmhéid deiridh	3,392,883	3,384,679

16 Cuntas Caipitil

	2023 €	2022 €
Amhail an 1 Eanáir	501,239	370,292
Breiseanna le sócmhainní seasta sa bhliain	61,702	29,572
An méid a fuarthas ó chúlchiste caipitil coinnithe sa bhliain - Córas á Fhorbairt	512,013	295,104
Diúscairtí - Crua-earraí/Bogearraí TF	(196)	(1,843)
Amúchadh ag teacht le Dímheas Sócmhainní	(167,020)	(191,886)
Iarmhéid deiridh	907,738	501,239

Leasaigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a láimhseáil chuntasaíochta trí chuntas caipitil a thabhairt isteach. Léirítear sa Chuntas Caipitil luach gan amúchadh an ioncaim a úsáideadh ar chuspóirí caipitiúla. Athluadh figiúirí comparáideacha chun tabhairt isteach an chuntais caipitil a léiriú. Tugadh cuntas ar an gcóras a bhí á fhorbairt roimhe seo faoi chúlchistí caipitil ach tá cuntas anois orthu i sócmhainní seasta agus tríd an gcuntas caipitil. Mar thoradh air sin, laghdaíodh na cúlchistí ioncaim coinnithe amhail an 1 Eanáir 2023 faoi €206,135 go €1,446,202, mhéadaigh na sócmhainní seasta €295,104 go €501,239 agus tá iarmhéid €501,239 ag an gcuntas caipitil. Léiríodh an beartas cuntasaíochta seo i Nóta 6, Nóta 15 agus Nóta 16.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

don Bhliain dar Críoch 31 Nollaig 2023

17 Nochtadh Páirtí Ghaolmhar

Féach ar Nóta 3 le haghaidh miondealú ar an luach saothair agus ar na sochair a íocadh leis an bpríomhbhainistíocht. I gcomhréir leis an gCód Cleachtais Athbhreithnithe 2016 chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, tá Cód Iompraíochta Gnó i bhfeidhm ag an mBord do Chomhaltaí Boird agus d'fhostaithe. Áirítear leis na cóid sin treoir maidir le nochtadh leasanna ag comhaltaí an Bhoird. Chloígh an Bord leis na nósanna imeachta seo le linn na bliana atá clúdaithe ag na ráitis airgeadais seo.

18 Gnóthas Leantach

Thuiriscigh an Bord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta barrachas de €443,694 in 2023, rud a d'fhág go raibh cúlchistí carnacha oibriúcháin de €1,889,895 roimh aistriú €400,000 chuig cúlchistí caipitil. Tar éis aistriú chuig cúlchistí caipitil, agus aistriú €105,514 ón gcuntas caipitil, is ionann cúlchistí oibríochtúla ag deireadh na bliana agus €1,595,409 le cúlchistí caipitil de €3,392,883. Is ann don chúlchiste Caipitil agus tionscadal Claochlaithe Digitigh an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta a mhaoiniú (córais bainistíochta éileamh agus seirbhísí gaolmhara a athsholáthar), féach nóta 13.

Tá lucht bainistíochta an Bhoird um Réiteach Díobhálacha Pearsanta den tuairim go dtacóidh a chúlchistí oibriúcháin reatha, a iarmhéideanna airgid thirim, a bharrachas réamh-mheasta in 2024 leis an mBord um Réiteach Díobhálacha Pearsanta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach thar an tréimhse dhá mhí dhéag ó Bhealtaine 2023 go hAibreán 2024.

19 Figiúir chomparáideacha

Athaicmíodh méideanna áirithe ón mbliain roimhe ar mhaithe le comhsheasmhacht le léiriú na bliana reatha.

20 Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

D'fhaomh an Bord na Ráitis Airgeadais ar an 10 Iúil 2024

Nótaí

[illegible]

Nótaí

[illegible]

